

Čebelarsko društvo Slivnica

NAŠIH PRVIH DESET LET

Zbornik ob desetletnici ustanovitve
Čebelarskega društva Slivnica

Uredil
dr. Martin Kramar

Slivnica, junij 2022

Naslov: Naših prvih deset let
Uredil: dr. Martin Kramar
Izdal: Čebelarsko društvo Slivnica
Jezikovni pregled: Petra Trstenjak, prof., Klara Napast, prof.
Oblikovanje: dr. Martin Kramar
Datum izida: junij 2022
Slika na naslovni strani: Metka Lipnik: Cvetoča češnja
Tisk: ŠOBER TISK, Franc Šober s.p., Maribor

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

061.2:638.1(497.Slivnica)

ČEBELARSKO društvo Slivnica

Naših prvih deset let : zbornik ob desetletnici ustanovitve Čebelarskega društva Slivnica. – Slivnica : Čebelarsko društvo, 2022

ISBN 978-961-1122-3

COBISS.SI-ID 107044611

Besede urednika

V zborniku ob desetletnici ustanovitve Čebelarškega društva Slivnica smo predstavili ustanovitev društva, uspešen razvoj in delo društva do danes.

V svojih desetih letih se je društvo razvilo in uveljavilo s svojim delom, kar je zaznavno tako v domačem kot širšem okolju. To so v svojih pozdravnih zapisih potrdili predstavniki čebelarških zvez in društev, župan naše občine Hoče-Slivnica in posamezni čebelarji. Veseli smo, ker cenijo razvoj, delo, razvojne in delovne dosežke društva in mu zaželeli uspešen nadaljnji razvoj in uspešno delo.

V prispevkih so predsednik in člani društva podrobneje opisali ustanovitev, razvoj in dejavnosti društva. To je poleg čebelarjenja - osnovne, glavne dejavnosti - opravilo tudi druge, pomembne dejavnosti. To so: izobraževanje in usposabljanje novih čebelark in čebelarjev, delovanje čebelarškega krožka na osnovnih šolah v Slivnici in Račah, katerih program izvaja član ČD Slivnica.

Posebej smo predstavili delo gospodarja čebel v društvenem čebelnjaku, ki od ustanovitve društva opravlja zelo koristno in pomembno delo.

Predstavljen je kataster čebelje paše in pašni red, ki naj bi ga dobro poznali in upoštevali vsi čebelarji našega društva in tisti, ki čebele vozijo na pašo drugam.

Zanimiv in gotovo tudi koristen je prispevek o čebelji paši in medovitih rastlinah na našem področju. V njem so opisane glavne medovite rastline v določenih letnih obdobjih na našem področju. V prispevku je tudi pomembno sporočilo, da moramo skrbeti za zdravo okolje, ohranjati biotsko raznovrstnost in čuvati naše življenjsko okolje. Ne samo zaradi meda, ampak zaradi ohranitve pogojev za zdravo življenje čebel, ljudi in za ohranitev življenja sploh.

Društvo je razvilo in močno utrdilo likovno kolonijo Svetovi čebel. Več o tem je v prispevku: Čebele – vir umetniških inspiracij.

Podrobneje smo predstavili članice in člane društva, ki so uspešni čebelarji in čebelarke. Druge članice in člane smo navedli le imensko. Obseg vsebine predstavitev smo hoteli čim bolj uravnovesiti, a to ni bilo mogoče. Nekateri člani in članice so čebelarji že petdeset let in več, nekateri pa šele leto ali dve.

V tretjem spletu so prispevki z aktualnimi čebelarskimi tematikami, kot so: zdravstveno varstvo čebel in čebeljih družin, aktualna vprašanja čebelarjenja v današnjih naravnih pogojih, čebelji pridelki in izdelki iz njih in apiterapija. V njih bodo čebelarke, čebelarji gotovo našli mnogo zanimivega, koristnega in uporabnega tudi za razna čebelarska opravila. Najbrž se jim bodo porodile tudi nove ideje in spodbude, da jih bodo začeli uresničevati.

Prepričan sem, da bo vsakdo v zborniku našel kaj zanimivega in koristnega. Glavni namen izdaje zbornika pa je predstaviti ustanovitev društva, razvoj, delovanje društva in uspehe v prvem desetletju obstoja. Upam, da nam je to uspelo.

Vsem ustvarjalcem pisnih in slikovnih prispevkov, vsem, ki so prispevali razno gradivo ali drugače sodelovali pri nastajanju zbornika, se iskreno zahvaljujem.

Želim vam prijetno listanje po zborniku in branje njegove vsebine.

Dr. Martin Kramar, urednik

Alojz Lipnik: Ob naši prvi desetletnici

Alojz Lipnik, predsednik ČD Slivnica

Po desetih letih prizadevnega in vztrajnega dela smo društvo utrdili in povečali število članov. Ves čas smo našo glavno pozornost namenjali izobraževanju in usposabljanju čebelark in čebelarjev. Tako smo skrbeli tudi za zdravje čebel in njihov zdrav razvoj. Z dosežki smo zadovoljni, saj so vsi naši čebelarji uspešno končali osnovno izobraževanje in usposabljanje. Več pa jih je končalo tudi druge programe izobraževanja in pridobilo posebno znanje – o apiterapiji, izdelavi kozmetičnih pripravkov, različnih pijač in koristnih napitkov na osnovi meda in drugih čebeljih pridelkov.

Posebej smo zadovoljni z uspešnim izvajanjem programa čebelarskega krožka na osnovni šoli v Slivnici in v zadnjih letih tudi na osnovni šoli v Račah. Iz čebelarskega krožka so izšli mladi čebelarji, ki so tudi člani našega društva.

Z izobraževanjem krepimo in širimo zavest ljudi o pomenu čebel, o pomenu zdravega naravnega okolja in tudi o koristnosti in pomenu meda in drugih čebeljih pridelkov za prehrano in zdravje ljudi. Tako tudi prispevamo delež k zavedanju in skrbi vse večjega števila ljudi o zdravem življenjskem okolju in ohranitvi tega.

Društvo je razvilo tudi druge dejavnosti in doseglo lepe uspehe. To smo podrobneje predstavili v več prispevkih v zborniku.

Društvo poleg svoje osnovne dejavnosti, to je čebelarjenja, uspešno izvaja tudi druge dejavnosti in je na vseh delovnih področjih doseglo lepe rezultate na katere smo vsi ponosni. Vsem, ki so v naših desetih letih uspešnega razvoja in delovanja sodelovali z nami in nam pomagali, se iskreno zahvaljujem!

Dobrih medsebojnih odnosov, sodelovanja in skrbi za zdravo življenjsko okolje in s tem povezan zdrav čebelji zarod ter uspešno čebelarjenje želim tudi v prihodnje!

Naj medi!

Alojz Lipnik, predsednik društva

Boštjan Noč: Pomen čebel za človeka in v naravi

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Medonosna čebela ima izredno pomembno in kompleksno mesto v naravi, še posebno tedaj, ko govorimo o raznih kmetijskih kulturah. S svojo aktivnostjo čebele v naravi pomembno vplivajo na pridelovanje hrane tako za človeka kot tudi za živali, raznih industrijskih surovin, kakor tudi na človekovo zdravje in druge dejavnike življenja.

Čebelji pridelki so popolnoma naravna živila, neposreden dar narave - čebel. Čebele z oprraševanjem pripomorejo k ohranjanju ravnovesja v naravi, omogočajo obstoj različnih rastlinskih in živalskih vrst ter seveda človeka. Ob tem pa nam dajejo čebelje pridelke, ki nam v hitrem tempu življenja pomagajo krepiti in ohranjati naše zdravje.

Vrednost čebeljih pridelkov pa je skoraj zanemarljiva v primerjavi s koristnim delom čebel kot oprashaevalk, ki ga opravijo v naravi.

Najpomembnejše poslanstvo čebeljega rodu je oprashaevanje različnih rastlin. Narava nagraduje čebele za njihovo delo z medicino in cvetnim prahom, ter tako omogoča njihov obstoj in razvoj in s tem ohranjanje tako rastlinskih kot živalskih vrst, nenazadnje tudi obstoj človeka. Med žuželkami, ki oprashaevajo rastline, so na prvem mestu prav čebele. Najpomembnejše so za oprashaevanje sadnega drevja, saj oprashaevajo kar 70–80% cvetov, ta odstotek pa se zaradi vse intenzivnejše kmetijske proizvodnje še povečuje.

Prav zaradi vsega naštetega je poslanstvo čebelarjev tako pomembno. Čebelarska zveza Slovenije, v katero je včlanjenih preko 200 čebelarskih društev s skoraj 8000 čebelarjev, se svoje vloge še kako zaveda. Z raznimi usposabljanji in izobraževanji o čebelah in njihovem pomenu v verigi življenja in čebelarstva osveščamo čebelarje in širšo javnost.

Projekti kot so medeni zajtrk, dan slovenske hrane, svetovni dan čebel in mnogi drugi so plod našega skupnega dela, dela čebelarjev, čebelarskih društev in ČZS.

Čebelarsko društvo Slivnica pri Mariboru je eno najmlajših tovrstnih društev v Sloveniji. Kljub sorazmerno kratki dobi delovanja je v čebelarstvu pustilo globoke in trajne sledi.

Deset let obstoja in delovanja društva so zaznamovale skrb za čebele, ozaveščanje ljudi o pomenu čebelarstva, skrb za mlade čebelarje in mnoge druge uspešne dejavnosti.

Ob 10. letnici delovanja v svojem imenu in imenu ČZS iskrene čestitke in NAJ MEDI!

Boštjan Noč, predsednik Čebelarske zveze Slovenije

Marko Soršak: 10- obletnica Čebelarskega društva Slivnica

Dr. Marko Soršak, župan Občine Hoče-Slivnica

Čebele, tako majhna bitja, pa vendar tako pomembna za vse nas, naše okolje in našo prihodnost. Slovenska čebelarstva tradicija ima bogato zgodovino in je izredno zasidrana v naši zavesti. Čebele nas spremljajo vse naše življenje. Že v vrtcih se učimo o pridnosti čebel, rišemo cvetlice s čebelnjaki v bližini in uživamo v tradicionalnem slovenskem zajtrku, h kateremu poleg domačega masla, jabolka, črnega kruha in mleka spada tudi med. Tudi ko odrastemo, se lahko zgledujemo po čebelah, po njihovi delovni učinkovitosti, medsebojni skrbi za druge in celotno skupnost ter gospodarnosti.

Slovenski čebelarji so organizirani v več kot 200 lokalnih čebelarskih društvih, šestih regionalnih zvezah in enem nacionalnem združenju - Čebelarski zvezi Slovenije.

Med lokalnimi čebelarskimi društvi je tudi Čebelarsko društvo Slivnica, ki letos praznuje 10. obletnico delovanja. Začetek društva je prepleten z začetkom čebelarskega krožka leta 2011 na OŠ Franca Lešnika Vuka Slivnica. Po letu 2012 se je Čebelarsko društvo Slivnica hitro razvijalo, tako po številu članov kot po izgradnji objektov, ki so še bolj pripomogli k uspešnemu delovanju društva.

Društvo čebelarstva povezuje tudi s kulturno dejavnostjo - organiziralo je že deset slikarskih kolonij, vse na tematiko čebel in njihovega življenja. Mnoge slike s teh kolonij krasijo prostore podjetij, ustanov in domov posameznikov.

V Sloveniji se vedno več ljudi – otrok in odraslih - vključuje v čebelarska društva. Sam sem že šest let član Čebelarskega društva Slivnica, z veseljem spremljam delo društva, strokovno izobraževanje in usposabljanje članov, še posebej pa njihovo urejanje okolja. Zelo sem ponosen na izgradnjo čebelarske učne poti poimenovane po Janku Pislaku, največjem čebelarju vzhodne Evrope.

Ob tem se mi še bolj krepi zavest o pomembnosti gojenja čebel za ohranjanje ekološkega ravnovesja in biotske raznovrstnosti narave. To je tudi izrednega pomena za našo Občino Hoče – Slivnica, ki leži na obronkih Pohorja, kjer imamo veliko raznolikih medonosnih rastlin. To naravno bogastvo moramo ohraniti in bogatiti, da bomo še naprej pridobivali izredno kvaliteten

med. Čebelarjenje pa hkrati lahko veliko pripomore tudi k razvoju turizma, povezanega s čebelami in njihovimi izdelki.

Veseli me, ker se vedno več ljudi zaveda pomena čebel tako pri nas v Sloveniji kot tudi v svetu. Na pobudo Slovenije praznujemo 20. maj kot svetovni dan čebele, naša krajnska sivka je znana po celem svetu in vedno več držav je navdušenih nad Evropskim medenim zajtrkom. Naj se ta dobra tradicija nadaljuje, saj s tem izkazujemo naše zavedanje o pomembnosti teh marljivih živali.

Ob koncu bi se rad zahvalil celotnemu Čebelarskemu društvu Slivnica in vsakemu njegovemu članu in članici za požrtvovalno in uspešno delo!

Čestitam vam za 10-letno delo z željo, da še naprej opravljate svoje medeno poslanstvo s takšnim zanosom, veseljem in tako uspešno kot do sedaj.

Naj medi!

dr. Marko Soršak, župan in čebelar

Vladimir Vogrinec: Pozdrav ob jubileju

ČD Slivnica je v naši Čebelarški zvezi društev Maribor izmed 22 društev najmlajše društvo. Kljub temu, da društvo deluje šele 10 let, pa ima za seboj izredne rezultate.

V komaj 10 letih ste si postavili lep čebelarški dom z učnim čebelnjakom, postavili pot Janka Pislaka in uredili okolico z medovitimi rastlinami.

Društvo vlaga veliko v izobraževanje svojih članov v samem društvu z organiziranjem lastnih predavanj. Prav tako je udeležba članov društva vzorna pri organiziranih izobraževanjih na nivoju ČZD Maribor in ČZ Slovenije. Vsakega novega, mlajšega člana obvezno napotite na začetni tečaj za čebelarje, kar je pohvale vredno in tudi nujno. Posebno pozornost posvečate sodelovanju z osnovno šolo, kjer deluje čebelarški krožek. V vašem društvu ste doslej poslali več članov tudi na dopolnilno izobraževanje s področja apiterapije.

Vedno ste se odzvali na povabilo na delovne akcije, ki jih občasno imamo v ČZD Maribor in upam, da bo tako tudi v bodoče.

Že od ustanovitve društva ste si priskrbeli svoj prapor in odlično sodelujete z Društvom klesarje Slovenije pri njihovih kolonijah v Slivnici, prav tako pa organizirate likovne kolonije in razstave priznanih likovnikov in akademskih slikarjev.

Ob prireditvah v občini je dobro vaše sodelovanje tudi z drugimi društvi v domačem kraju in povezani ste s čebelarskimi društvi po Sloveniji, s ČD Podčetrtkom pa ste pobrateni.

Ob zaključku izrekam posebno priznanje upravnemu odboru, prostovoljcem, mentorju čebelarskega krožka, predvsem pa predsedniku društva.

Vsem skupaj želim še naprej veliko uspehov in napredka pri vašem delu.

Želim si tudi vašega sodelovanja in pomoči pri aktivnostih, ki jih organizira Čebelarška zveza društev v Mariboru.

Vlado Vogrinec, predsednik ČZD Maribor

Anton Tomec : Članicam in članom Čebelarkega društva Slivnica pri Mariboru ob 10. obletnici delovanja društva.

Cenjene čebelarke, spoštovani čebelarji!

Ko praznujemo obletnice, posebej okrogle, si voščimo in se spomnimo posameznih utrinkov prehojene poti, seveda pa si zaželimo tudi uspešne bodočnosti. Voščilo in želje so ob vašem praznovanju namenjene prav vam. Ob pisanju teh nekaj misli za vaš jubilejni zbornik me prevevajo občutki spoštovanja do vašega preteklega dela in trdno prepričanje v vaše bodoče uspehe.

Čebelarjenje v vaših krajih ima, tako kot širom Slovenije, lepo tradicijo in bogato zgodovino, nedvomno mnogo daljšo, kot jo praznujete. Že v preteklosti ste bili čebelarji v vaših krajih odlično organizirani v Čebelarskem društvu Rače, skrbelo se je za vaše usposabljanje, ohranjeno naravno okolje in raznovrstne čebelje paše pa še sedaj nudijo ugodne pogoje za čebelarjenje.

Pred 10. leti ste se podali na samostojno pot in ustanovili Čebelarsko društvo Slivnica pri Mariboru. Spominjam se razgovora z vašim predsednikom Alojzem, bilo je v letu 2011 na sedežu Čebelarske zveze Slovenije. Alojz mi je tedaj predstavil željo in hotenje po ustanovitvi samostojnega društva ter smeje bodoče načrte. Kar veliko sva se pogovarjala o prednostih pa tudi o morebitnih težavah in na koncu prišla do tega, da je ustanovitev novega društva vaša pravica. Dne 21. 01. 2012 je novoustanovljeno Čebelarsko društvo Slivnica pri Mariboru podalo pristopno izjavo in bilo 16.02.2012 sprejeto v polnopravno članstvo Čebelarske zveze Slovenije.

V teh kratkih letih samostojnega delovanja ste naredili zelo veliko. Z vizijo, delavnostjo in vztrajnostjo vašega predsednika in vas članic in članov ste si postavili prostore za vaše delovanje, učni čebeljak za delovanje čebelarkega krožka, čebelarsko učno pot Janka Pislaka in še bi lahko našteval. Odlično ste povezani z lokalnim okoljem, občino, osnovno šolo in vrtcem. Društvo je vključeno in aktivno deluje v okviru Čebelarske zveze društev Maribor, prijateljuje pa z več čebelarskimi društvi doma in v tujini.

Vaše društvo je prepoznano tudi po vsakoletni slikarski koloniji z naslovom » Svetovi čebel«. Kmalu po ustanovitvi društva, že leta 2016, ste razvili vaš čebelarski prapor in tudi na ta način dokazali vašo društveno povezanost v veliko družino slovenskih čebelarjev.

Pred vami so nova obdobja uspešnega delovanja, ki sloni na preteklem. Še nikoli doslej čebele in ostali oprashaevalci zaradi človekovega delovanja niso bili bolj izpostavljeni in ogrožani. Naše čebelarsko poslanstvo in odgovornost morata biti zato stalno usmerjena v njihovo varovanje in zaščito, gospodarnost naj bo temu podrejena. Spremenjene razmere in pogoji v naravi od nas zahtevajo več znanja in veščin, za kar skrbite že do sedaj. Poleg tega prav čebele od nas pričakujejo naše medsebojno prijateljsko sodelovanje, ker je njihovo dobro počutje in zdravje v veliki meri odvisno prav od tega.

Hvaležno vas pozdravljam z našim pozdravom » naj medi «.

Anton Tomec, upokojeni nekdanji tajnik ČZS

Vlado Pušnik: 10 let ČD Slivnica

10 let je lahko dolga doba izgubljenih priložnosti, lahko pa je tudi kratka doba bogatih dosežkov, polnih razgibanih let, maksimalne aktivnosti in izkoriščenih priložnosti. Čebelarke in čebelarji imajo s svojim vodstvom in predsednikom društva Alojzom Lipnikom kaj pokazati.

Od ustanovitve pred desetimi leti s 13 člani do eksplozivne rasti na 35 članov, od skrbi za strokovno usposabljanje članstva in skrbjo za podmladek, od vzornega sodelovanja s svojim okoljem in podpori občine in lokalne šole ter sodelovanjem z okoliškimi društvi je rezultat tak, da presega dosežke nekaterih društev, ki sicer obstajajo vrsto let dlje, pa le životarijo.

Društvo se lahko ponaša z lepim čebelarskim domom, z učno potjo Janka Pislaka, z izkušenimi čebelarji in podmladkom, s tremi čebelarji, ki imajo priznan NPK čebelar/čebelarka ter s čebelarko in čebelarjem, ki sta si pri čebelarski zvezi pridobila certifikat apiterapevt/apiterapevtka.

Družbeno okolje in vztrajno delo v društvu je rezultiralo ob vseh drugih aktivnosti tudi že tradicionalne slikarske kolonije s svojstveno tematiko, ki daje društvu poseben pečat.

Janez Žan Ilek: Pobratenemu društvu ob prvi desetletnici

Čas je le obdobje, skozi katerega pletemo različne družbene vezi. Čebelarji iz Slivnice pri Mariboru in iz Podčetrčka smo takšno zavezo podpisali junija 2016 v Slivnici. Pri podpisu listine o pobratenu je delegacijo ČD Podčetrtek spremljal naš župan Peter Misja. V Slivnici pa je temu dogodku prisostvovala cela delegacija politikov: župan občine Hoče - Slivnica, g. Marko Soršak, takratna poslanka v Državnem zboru RS, ga. Ksenija Korenjak Kramar, poslanka in članica odbora za kmetijstvo pri DZ RS, ga. Vesna Vervega, tajnik Čebelarske zveze Slovenije, g. Anton Tomec, in takratni ravnatelj osnovne šole Slivnica, g. Anton Obreht. Nič se ne zgodi brez razloga. Vsak zakaj ima svoj zato. Tako so poti naših poznanstev po več kot 60 letih obrodile novo pot prijateljstva in sodelovanja. Marsikomu v jeseni življenja spomini na otroštvo izzovejo željo po kraju, kjer je gnezdil.

V kraju Slivnica pri Mariboru živi kar nekaj čebelarjev, (Alojz Lipnik, Anton Bračko, Janko Bračko in Jože Žuraj) ki imajo svoje korenine v naših obsoveljsko-kozjanskih krajih. Niso pozabili na svoj rojstni kraj. Še več. Kar nekaj teh ljudi se pogosto vrača v naše kraje, kjer imajo še vedno kos svoje rodne grude. Prav ti rojaki so bili vez z našim častnim predsednikom ČD Podčetrtek, g. Jožetom Uršičem, ki je pripeljala do podpisa listine o pobratenu.

Seveda se zavedamo, da podpis takšne listine pomeni nove obveznosti in dolžnosti. Če se ljudje zavedamo, kaj pomeni prijateljstvo, potem nobena dodatna naloga ne sme predstavljati večjega problema, ampak le klic k ponovnemu srečanju in sodelovanju. Medsebojno povezanost smo takoj vzpostavili. Čebelarji iz Podčetrčka smo bili že večkrat gostje pri ČD Slivnica. Želeli smo videti njihov uspeh, ki se je rodil v nekaj letih njihovega delovanja. Tudi čebelarji iz Slivnice so bili naši gostje. Srečevali smo se na različnih srečanjih - od občnih zborov do dneva odprtih vrat čebeljakov, likovnih kolonij v Slivnici, strokovnih predavanjih, proslave ob 110. letnici ČD Podčetrtek itd. Celo čebelje družine so se selile preko Boča v Slivnico. Korona čas pa nas je prikrajšal za marsikatero srečanje.

Spoštovani čebelarji/ke ČD Slivnica!

Ob 10. letnici Vašega delovanja Vam moramo čestitati k vašemu uspehu, s katerim ste naredili medeno pravljico za vaš kraj. Mnogim društvom kljub dolgoletni tradiciji to nikoli ne bo uspelo.

Srečno, naj medi.

Janez Žan Ilek, predsednik ČD Podčetrtek

Alojz Lipnik: Čebelarstvo Slivnica od ustanovitve do danes

Začetni koraki

Želja posameznih čebelarjev, članov Čebelarskega društva Rače, je bila, da bi imelo društvo svoj čebelnjak in prostore za seje upravnega odbora, saj smo se čebelarji sestajali v gostilni. Začeli smo iskati možnosti, da bi čebelarstvo kupilo čebelnjak od g. Z. Pušnika v Čreti, ampak ni prišlo do dogovora. Pojavil se je razpis ČZS za šolski čebelnjak. Z ravnateljem Osnovne šole Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru, gospodom Antonom Obrehtom, smo se dogovorili, da se bomo prijavili na razpis za šolski čebelnjak. Herman Jakolič, Alojz Lipnik in Zvonko Pušnik smo prepričali predsednika ČD Rače, g. Franca Hergana, da se prijavimo na razpis. Dobili smo ugodno rešeno prošnjo in junija 2011 smo postavili šolski čebelnjak. Predhodno smo pridobili tudi soglasje Občine Hoče - Slivnica. Obvezal sem se, da bom pet let vodil čebelarski krožek, kar je bil pogoj, da nam čebelnjak ostane v trajni lasti.

Z izvajanjem čebelarskega krožka smo pričeli v šolskem letu 2011/12, interes otrok je bil velik, dosegli smo tudi lepe rezultate. V mesecu decembru 2011 se je pojavil problem, kdo bo skrbel za šolski čebelnjak. Čebelarstvo Rače ni kazalo interesa, da bi pri šolskem čebelnjaku v Slivnici ustvarjalo in širilo pogoje za uspešno delo čebelarskega krožka. Selili so seje upravnega odbora Rače in prihajalo je do nesoglasij.

Po eni izmed sej smo ustanovili iniciativni odbor, v katerem smo zasedali Lojze Lipnik, Zvonko Pušnik in Jože Žuraj, in na upravno enoto v Mariboru vložili vlogo za ustanovitev Čebelarskega društva Slivnica. Priprave so stekle. Čebelarstvo Slivnica je imelo svojo ustanovno sejo 21. 1. 2012 v prostorih Društva upokojencev Slivnica. Prisotnih nas je bilo 13 članov, ki smo izstopili iz Čebelarskega društva Rače. Med gosti so na ustanovni seji bili tudi predsednik ČZD Maribor Jože Bauman, član upravnega odbora ČZDM Vlado Pušnik in ravnatelj Osnovne šole Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru Anton Obreht. Izvolili smo upravni odbor (Alojz Lipnik, predsednik, Zvonko Pušnik, tajnik, Jože Žuraj, gospodar, Herman Jakolič, blagajnik in Ana Purkart, članica). Sprejeli smo tudi program dela:

1. Zgraditi brunarico v velikosti 30 kvadratnih metrov v skladu z občinskim odlokom za montažne objekte.
2. Urediti vrt medovitih rastlin, kjer bo imel vsak član svojo gredo.
3. Skrbeti za zdravstveno varstvo čebel.
4. Uspešno nadaljevati z delovanjem čebelarskega krožka.

Upravni odbor društva je 5. februarja 2012 imel prvo sejo z naslednjim dnevnim redom:

1. Pozdrav in ugotovitev sklepčnosti.
2. Kratka informacija o registraciji društva.
3. Zdravstveno varstvo.
4. Informacija o začetku izgradnje brunarice.
5. Razno.

Prvi dosežki

S pomočjo sponzorjev in z zavzetim delom članov nam je uspelo zgraditi brunarico. Še v istem letu, 15. 6. 2012, smo imeli otvoritev le-te. Opravili smo tudi prvo podelitev priznanj mladim

čebelarjem, ki so na državnem tekmovanju dobili zlata priznanja. Kulturni program z učenkami in učenci šole je pripravila pomočnica ravnateljca OŠ Franca Lešnika - Vuka, gospa Mira Prel. Finančno stanje na računu je bilo 5.350 €. Sredstva je prispevalo 30 sponzorjev. Čebelarji in podporniki društva so prispevali 970 ur prostovoljnega dela.

Člani društva junija 2012 pred novo brunarico. Foto: arhiv društva.

V letu 2012 smo imeli 11 sej upravnega odbora ČD Slivnica. 15. 9. 2012 smo organizirali prvo likovno kolonijo na temo Svetovi čebel. Likovne kolonije so se nadaljevale v naslednjih letih, zadnjo soboto v mesecu maju. Na vsaki je sodelovalo 15–20 akademskih in ljubiteljskih slikarjev, do sedaj vsega 230. Idejni vodja je bil vsa leta akademski slikar Rado Jerič.

Vsa leta sodelujemo z vrtcem in s šolo pri soorganizaciji prireditve Tradicionalni slovenski zajtrk, ki poteka v mesecu novembru.

Junija, leta 2014, smo odprli čebelarsko učno pot, ki smo jo poimenovali po pokojnem Janku Pislaku, ki je bil največji čebelar Vzhodne Evrope.

Izobraževanje in usposabljanje

Posebno pozornost smo vsa leta posvečali strokovnemu izobraževanju čebelarjev. Vsako leto smo organizirali več strokovnih predavanj v sklopu domačega čebelarskega društva. Veliko naših čebelarjev se je udeležilo tudi predavanj, ki jih je organiziralo ČD Maribor. V preteklih desetih letih smo organizirali več strokovnih ekskurzij za čebelarje in podpornike čebelarstva po Sloveniji; vse od Dolenjske, Primorske, Gorenjske, Štajerske in Prekmurja. Imeli smo tudi strokovne ekskurzije v Srbijo, Bosno, Avstrijo, na Madžarsko in Hrvaško. Na strokovnih ekskurzijah smo izmenjali izkušnje in pridobili nova znanja s področja čebelarskih proizvodov, pridobivanja matičnega mlečka, propolisa, cvetnega prahu, raznih vrst medu, vzgoje matic in zdravstvenega varstva čebel. Na ekskurzijah smo si ogledali tudi kulturne znamenitosti krajev, ki smo jih obiskali.

V letu 2016 smo sklenili, da razvijemo prapor ČD Slivnica. Tako smo imeli 8. 5. 2016 peto razširjeno sejo upravnega odbora z naslednjim dnevnim redom:

1. Pozdrav in ugotovitev sklepčnosti.

2. Zdravstveno varstvo.
3. Tekmovanje mladih čebelarjev v Markovcih.
4. Strokovna ekskurzija v Republiko Bosna in Hercegovina (Jajce, Banja Luka, Bosanski novi).
5. Priprava na razvitje prapora.
6. Podpis listine o pobratenu s čebelarsko družino Podčetrtek.

Osrednji dogodek je bil 11. 6. 2016, saj smo razvili prapor in podpisali listino o pobratenu s čebelarsko družino Podčetrtek. Listino sta podpisala predsednika društev Jan Ilek in Alojz Lipnik. Prisotnih je bilo veliko gostov, praporščakov iz čebelarskih društev in ČZDM. Botra prapora sta bila župan Občine Hoče-Slivnica, dr. Marko Soršak, in župan Občine Podčetrtek, Peter Misja. Iz Čebelarske zveze Slovenije je bil prisoten tajnik Anton Tomc, ki nas je podpiral od ustanovitve ČD Slivnica in nas podpira še dandanes.

Ob otvoritvi slikarske razstave ob prazniku Občine Hoče - Slivnica, 24. 9. 2018, smo predstavili priročnik z naslovom Rad bi čebelaril, pri katerem so sodelovali člani našega društva, skupaj z dr. Andrejo Primec, ki je priročnik tudi predstavila.

Ker se je društvo širilo in pridobivalo nove člane, smo se odločili, da v letu 2019 zgradimo učilnico s čebelnjakom v velikosti 50 kvadratnih metrov, v kateri bi potekala predavanja in izobraževanja članov. To nam je uspelo z zbiranjem sredstev sponzorjev, donacijo Občine Hoče - Slivnica in Občino Rače - Fram. Čebelarji in prijatelji čebelarstva so prispevali 1.200 ur prostovoljnega dela. Otvoritev je bila 23. 9. 2019.

Po izteku drugega mandata smo 24. 1. 2020 imeli volilni zbor društva, kjer smo izvolili nov upravni odbor, in sicer v sestavi:

Alojz Lipnik, predsednik
Simon Bračič, član
Sebastjan Kapelj, zdravstveno varstvo
Mira Prel, blagajničarka
Zvonko Pušnik, tajnik
Samo Uranjek, član
Jože Žuraj, gospodar

Ob tej priložnosti smo podelili tudi zahvale in priznanja za uspešno delo v upravnem odboru in izgradnji učilnice.

V desetletnem obdobju smo posebno pozornost namenili tudi nabavi opreme za uspešno delo s čebelami. Začeli smo čebelariti s štirimi družinami v AŽ panjih, v šolskem čebelnjaku, nadaljevali s šestimi družinami v nakladnih LR panjih, v letu 2019 nabavili še 10 novih AŽ panjev, tako da čebelarimo v dvajsetih AŽ in LR panjih. Imamo električno točilo za med, kuhalnik voščil, hladilnik za satje, ometalnik čebel, mešalnik za kremni med, nerjaveče posode za med, reflektomer in ostali pribor za ugotavljanje kvalitete medu ter vso potrebno orodje za urejanje okolja.

Udeleženci letnega zbora društva februarja 2022.

Foto: arhiv društva.

Sodelovanje ČD Slivnica z drugimi društvi in organizacijami

Potrebno je poudariti, da je sodelovanje ČD Slivnica z drugimi društvi in organizacijami v desetletnem obdobju potekalo vzorno. Posebej moram poudariti dobro sodelovanje z Društvom upokojencev Slivnica, Društvom za razvijanje tradicije NOB, Društvom rezbarjev Slovenije, s KS Slivnica, z OŠ Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru in velikim številom delovnih organizacij, ki so nas finančno podpirale. Brez uspešnega sodelovanja in podpore društvo ne bi doseglo rezultatov, na katere nismo ponosni samo čebelarji, ampak tudi širša okolica.

Uspešno delo čebelarskega krožka

Preden zaključim, moram poudariti, da je poseben uspeh osemletno delovanje čebelarskega krožka učencev OŠ Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru. Učenci so že v prvem šolskem letu delovanja, 2011/12 dosegli vidne rezultate na državnem tekmovanju v Laškem. Sledi seznam prejemnikov priznanj na državnih tekmovanjih:

2012 – Laško (mentor Alojz Lipnik)

Srednja stopnja

Zlato priznanje: Lara Pučko in Vita Lipnik

Priznanje: Jure Klemenčič in Nejc Voh

2013 – Dob pri Domžalah (mentor Alojz Lipnik)

Nižja stopnja

Bronasto priznanje: Zala Horvat in Brina Lipnik

Srednja stopnja

Bronasto priznanje: Lara Pučko in Vita Lipnik

2014 – Velike Lašče (mentor Alojz Lipnik)

Nižja stopnja

Srebrno priznanje: Brina Lipnik in Katarina Gril

Bronasto priznanje: Ana Marija Lobnik in Tjaša Rajtmajer
Srednja stopnja
Zlato priznanje: Ana Marie Hras in Ajda Lipnik

2015 – Metlika (mentor Alojz Lipnik)
Nižja stopnja
Srebrno priznanje: Katarina Gril in Ana Marija Lobnik
Bronasto priznanje: Lara Kralj in Tjaša Rajtmajer
Srednja stopnja
Bronasto priznanje: Ana Maria Hras in Metka Lobnik

2016 – Markovci (mentor Alojz Lipnik)
Nižja stopnja
Zlato priznanje: Samo Rogelj in Tobi Jakolič
Zlato priznanje: Lara Kralj in Tjaša Rajtmajer
Srednja stopnja
Srebrno priznanje: Brina Lipnik in Katarina Gril

2017 – Velenje (mentor Anton Bračko)
Nižja stopnja
Srebrno priznanje: Grega Rogelj in Tobi Jakolič
Srednja stopnja
Bronasto priznanje: Brina Lipnik in Barbara Ferlič
Bronasto priznanje: Lara Kralj in Tjaša Rajtmajer

2018 – Krško (mentor Anton Bračko)
Nižja stopnja
Bronasto priznanje: Grega Rogelj in Vito Rogelj

Srednja stopnja
Bronasto priznanje: Lara Kralj in Tjaša Rajtmajer

2019 – Beltinci (mentor Anton Bračko)
Nižja stopnja
Bronasto priznanje: Nana Lorber in Vito Rogelj
Bronasto priznanje: Lili Olenšek in Tia Urh

Čebelarških krožkov se je udeleževalo od 15 do 20 učencev, med njimi je vladal velik interes za pridobivanje novih znanj in promocijo čebelarstva. Imeli smo tudi več praktičnega dela s čebelami. Izvajali smo posege v panj, izdelovali satnice, točili med in počeli še marsikaj. Po petih letih je vodenje čebelarskega krožka prevzel Tone Bračko in vključil v krožek tudi učence OŠ Rače. Na žalost je bilo delo krožeka zaradi epidemije s šolskim letom 2019/20 prekinjeno. Upamo, da bomo z njim nadaljevali v šolskem letu 2021/2022.

Alojz Lipnik, predsednik ČD Slivnica

Čebele in čebelarjenje v verigi življenja

Pisati o življenjski dobi nekega društva, ki obstoja in deluje le deset let, je lahko malo čudno, nikakor pa ni lahko. Kaj pa je deset let delovanja nekega društva, bi lahko dejal marsikdo. Ja, res je, kaj pa je teh nekaj deset let. Pa vendar je deset let obstoja nekega društva lahko le razmeroma kratko obdobje trajanja nečesa. Lahko je tudi pomembno obdobje obstoja in delovanja društva, ki se je v tem svojem času utrdilo, okrepilo, razširilo kakovostno čebelarjenje in razvilo dejavnosti, ki pomembno bogatijo delovne dosežke društva. Vse to velja za naše društvo in je ob izpolnjenem desetletnem obdobju obstoja in delovanja o njem možno veliko napisati. Pomislimo, koliko čebeljih družin naših čebelarjev in društva je nastalo v tem obdobju. Koliko cvetov so obiskale njihove pridne čebele delavke, koliko cvetnega prahu in rastlinskih sokov so prinesle v svoje panje in koliko medu, cvetnega prahu, čebeljega mlečka so pridobili čebelarji!? Pomislimo še na to, koliko semen je zrastle in dozorelo iz opršenih cvetov, ki so jih opršile tudi čebele! Ko pomislimo na vse to, se nam v mislih razgrne obsežen, zanimiv, tudi skrivnosten čebelji svet, v katerem čebele spletajo zelo pomembne dele verige življenja. Ta nenehno nastaja, se krepi, včasih tudi oslabi in se žal tudi delno trga. To je veriga vseh živih bitij, veriga življenja. Tudi človek je v njej, čeprav se pogosto in marsikje obnaša, kot da je nad to verigo, njen gospodar. In ta gospodar je večkrat lahkomišeln, neobziren do drugih načinov in oblik življenja, do drugih živih bitij, ki jih kot nekoristne in škodljive uničuje, koristne pa brezobzirno izkorišča. Ob tem pa ne zazna ali noče zaznati, da s slabljenjem te zapletene verige spodnaša tudi svoje življenje, svoj obstoj. V tej verigi je tudi deset let uspešnega delovanja čebelarskega društva pomemben drobec, vezni člen v neskončnem svetu čebel, čebelarjev, ljudi, življenja. Zavedajmo se tega, upoštevajmo, ohranjajmo, negujmo in spoštujmo to.

Pomislimo, koliko čebel je v tem obdobju poletelo iz panjev na travnike, njive, v gozdove in še kam. Koliko se jih je, obloženih s cvetnim prahom, s sokovi vrnilo v svoj panj, kjer so se odpočile in tudi zaspale v večni sen. Morda je prav tista čebela, ki ste jo danes ali nazadnje videli na drobni bilki, na odprtem cvetu, prvič potovala po širnem svetu ali pa je morda to bil njen zadnji let. Gotovo čebelarji razmišljajo tudi o tem, ko gledajo, opazujejo, pregledujejo čebele in njihove družine v napolnjenih panjih. Še več, vsaj čebelarji morajo razmišljati tudi o tem. Prepričan sem, da mnogi o tem tudi resnično razmišljajo in si prizadevajo čim bolj spoznati življenje čebel, skrbeti za njihovo zdravje in srečno življenje. Ja, tudi za srečno življenje čebel, ki je tako kratko. Čebele pa v tem svojem kratkem življenju opravijo za življenje toliko zelo pomembnega dela. S svojim delom vzdržujejo življenjsko verigo vsega življenja, ustvarjajo med, s katerim se sladkamo, prehranjujemo, ohranjamo svoje zdravje in moč. Poleg tega človek iz čebeljih pridelkov in tudi iz samih čebel dela snovi, s katerimi ohranja in krepi svoje zdravje ali se naravnost zdravi. Ja, zakonitosti življenja so takšne, da se ena živa bitja ohranjajo z izkoriščanjem drugih, in človek je v spletu teh zakonitosti na vrhu. Je najbolj razvit, najbolj usposobljen, da življenje drugih živih bitij uporabi (porabi) za svoj obstoj. Vendar je pri tem žal prevečkrat v premnogih primerih neobziren, požrešen, hlepeč po bogastvu, egoističen uničevalec življenja brez pravih razlogov. Zato ob tem poudarjam sporočila mnogih pravih, poštenih čebelarjev, da je (naj bo) čebelar le, kdor ima čebele rad. Kdor ima čebele rad v tem globokem razumevanju, ne le po njihovem zunanem videzu, prijetnem brenčanju in skrivnostnem plesu po zraku pred čebelnjakom. V tem primeru rad imeti čebele pomeni spoštovati, ceniti, varovati življenje čebel, poznati in razumeti njihovo delovanje in pomen.

Pomeni misliti na radost življenja čebel, na napor, ki ga te male živali premagujejo med svojimi poleti, na delo, ki ga opravljajo in opravijo v panjih, da vzroji njihov nov zarod, ki bo nadaljeval delo v neskončni čas v neskončnem svetu čebel.

V tem kratkem življenju čebel jim čebelarji s svojim umnim čebelarjenjem pomagajo, da zdrave preživijo svoje življenje in opravijo svoje delo.

Kratek prikaz zgodovine čebelarstva v naši širši okolici in ožji okolici

Čebelarji se najbrž zgledujejo po čebelah, ki živijo in delajo v življenjskih skupnostih – družinah, v katerih imajo jasno določene in razdeljene naloge in jih te tudi dosledno opravljajo. Čeprav tega ni možno enostavno prenesti v človeško družbo, za katero veljajo drugačne zakonitosti, pa nam je ureditev in zlasti delovanje čebelje skupnosti lahko zelo dober, poučen zgled.

Na področju, kjer delujejo čebelarke in čebelarji, članice in člani ČD Slivnica, je čebelarstvo bilo razvito in organizirano že v davni preteklosti. V Orehovi vasi je že leta 1898 bila Čebelarska podružnica. Ta se je leta 1924 vključila v Čebelarsko zvezo Maribor. Čebelarji in čebelarke so bili organizirano povezani tudi v bližnjih Hočah. Od leta 1933 tudi v Račah deluje čebelarsko društvo. Ustanovljeno je bilo v Podovi 2. aprila 1933 kot Čebelarska podružnica Rače-Podova. V čebelarsko društvo Rače so bili včlanjeni in v njem so sodelovali tudi čebelarke in čebelarji, ki so ustanovili ČD Slivnica, nekateri pa so se vanj vključili po ustanovitvi.

V čebelarskem društvu v Slivnici so se od začetka delovanja zgledovali po pravih, dobrih, uspešnih čebelarjih, ki so se svojim delom v čebelarstvu zapisali v bogato zgodovinsko zakladnico čebelarstva na Slovenskem oziroma v Sloveniji. Med njimi jih je tudi nekaj z našega širšega področja, ki jih na kratko predstavljamo.

Dr. Filip Terč (1844–1917), zdravnik, ki je deloval v Mariboru, je bil zavzet čebelar in začetnik razvoja apiterapije. Bil je dejaven v kulturnem življenju v Mariboru in je med ustanovitelji Narodnega doma v Mariboru. Čebelarstvu je namenjal veliko pozornosti in svojega časa. Kot izjemen čebelar »je bil predsednik podružnice Štajerskega čebelarskega društva«. Pridobil je izjemno bogato znanje o čebelarstvu in ga na mnogih predavanjih posredoval drugim. O čebelarstvu je predaval tudi na sadjarski in vinogradniški šoli in na učiteljski v Mariboru.

Čebelarska zveza društev Maribor mu je na družinski grobnici na pobreškem pokopališču v Mariboru postavila spominsko ploščo in sodelovala pri pripravi knjige dr. Gregorja Pivca: Filip Terč – začetnik moderne apiterapije«.

Ivan Jurančič (1861–1935) izhaja iz Sv. Andraža v Slovenskih goricah. Čebelariti je začel že v mladosti. Spoznal je, da je za dobro in uspešno čebelarjenje potrebno ustrezno znanje, zato ga je začel pridobivati s samoizobraževanjem. Sam je izdeloval tudi panje in čebelnjake. Spoznaval je izkušnje uspešnih čebelarjev, iz literature pa pridobil teoretično strokovno znanje. Na dunajski čebelarski šoli je leta 1902 opravil izpit za čebelarskega učitelja. Leta 1888 je napisal knjigo »Čebeloreja«, a je Mohorjeva družba zaradi pomanjkanja denarja ni izdala. Postal je potujoči učitelj čebelarstva na Štajerskem. Delo je v začetku opravljal brezplačno, od leta 1919–1923 pa je delal kot honorarni potujoči učitelj na Štajerskem in v Slovenski Krajini (Prekmurju).

Ivan Jurančič je po letu 1900 na Štajerskem (na širšem mariborskem področju) veliko prispeval k razvoju čebelarstva in organiziranju oziroma povezovanju čebelarjev v čebelarska društva. Po njem se imenuje čebelarsko društvo v Cerkvjenjaku: Čebelarsko društvo Ivan Jurančič Cerkvjenjak. Mariborska čebelarska zveza društev pa zaslužnim čebelarjem v izobraževanju podeljuje priznanja Ivana Jurančiča za področje izobraževanja.

Josip Priol (1889–1969) je svoje čebelarjenje začel pri rojstni hiši v Morju (pri Framu), kjer je postavil čebeljak in uspešno čebelaril. Na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru je leta 1925 začel delati kot profesor. Ob izvajanju predmeta Sadjarstvo je predaval tudi o čebelarstvu. V vsebino predmetov o sadjarstvu je vključeval tudi čebelarsko problematiko. Strokovno in znanstveno se je ukvarjal s sadjarstvom. V to je zajemal oziroma s tem je povezoval tudi čebelarstvo, npr. vpliv insekticidov v času cvetenja drevja na čebele, vloga in pomen čebel v oplojevanju sadnega drevja. O vlogi čebel v oplojevanju sadnega drevja je napisal izčrpno poglavje »Pomen čebele za oplodbo sadnega drevja«. Poglavje je v knjigi Zbornik za kmetijstvo in gozdarstvo, zvezek 2, Ljubljana 1956.

V svojem zapisu »Iz spominov na moje čebele« (1. marec, 1965) je ob zaključku napisal: »Moje zasluge za čebelarstvo so razmeroma skromne. Vedno pa me je spremljala velika ljubezen do čebel, pri katerih sem preživel naj srečnejše ure svojega življenja.«

Peter Močnik (1887–1973) je izhajal iz Strpne vasi (Občina Šmihel pri Pliberku). Po plebiscitu se je preselil v Jugoslavijo (Slovenijo) in deloval v šolstvu kot ravnatelj šole, prosvetni referent, šolski nadzornik. Ves čas se je ukvarjal s čebelami in čebelarstvom.

Po koncu druge svetovne vojne je delal v Mariboru. Dal je pobudo za ponovno ustanovitev čebelarskega društva v Mariboru, bil njegov prvi predsednik in v vodstvu društva vse do leta 1970. Prizadevno in uspešno je delal tudi v Zvezi čebelarskih društev v Ljubljani, v uredništvu Slovenskega čebelarja in objavil svojo knjigo Sodobno čebelarstvo. Za svoje delo je ob stoletnici kmetijskega šolstva v Mariboru dobil diplomu za zasluge na področju čebelarstva. Leta 1972 se je Čebelarska družina Studenci-Pekre preimenovala v Čebelarsko družino Petra Močnika Studenci-Pekre. Čebelarska zveza Slovenije ga je odlikovala z Redom Antona Janše I. stopnje.

Franc Kirar (1893–1978), rojen v Križevcih pri Ljutomeru, je živel in uspešno čebelaril v Hrenci pri Malečniku. Za čebelarjenje se je navduševal že v otroštvu, in star petnajst let začel čebelariti. Načrtoval je razvoj velikega čebelarstva, ker je bil prepričan, da je le v velikem čebelarstvu možno pridelovati velike količine medu.

Posebno pozornost je posvečal panjem in se zaradi tega naučil mizarskih opravil, da bi panje lahko izdeloval sam. Za svoje panje je razvil in izdelal mediščni sat, kar je prava posebnost panja. Mediščni sat je imel kovinsko hrbtenico, kar je edinstveno v svetovnem okviru. V današnjih panjih je namesto kovine plastika. Kirar je bil eden prvih večjih rejcev čebeljih matic pri nas. S svojimi izumi, s tehnološkimi rešitvami in izboljšavami čebelarske opreme je ogromno prispeval k uspešnemu in ekonomsko učinkovitemu čebelarjenju.

Za svoje uspehe in izume ga je ČD Ivana Jurančiča v Križevcih pri Ljutomeru počastilo z izvolitvijo za častnega člana društva in mu dalo diplomu za izjemne zasluge na področju čebelarstva in izumiteljskih dosežkov v korist napredka čebelarske tehnologije v Sloveniji (Pušnik, V., 2013, str. 61). Čebelarska zveza Slovenije mu je podelila red Antona Janše I. stopnje, Čebelarska zveza društev Maribor pa je leta 2013 sklenila, da bodo priznanja za

čebelarstvo tehnologija poimenovana po Francu Kirarju, pred tem pa je leta 2009 izdala knjigo Kirarjev panj in čebelarjenje z njim (ČZD Maribor, 2009).

Janko Pislak (1934–2013) je bil rojen v kraju Doklece, kjer se je star deset let srečal s čebelami, ki so izletavale iz panjev, poletavale v plesu pred panji in se obložene s cvetnim prahom vračale v svoja bivališča. Pritegnili so ga lepo, pisano obarvani panji, iz katerih je prijetno dišalo. Leta 1946 je z denarjem, ki ga je dobil pri birmi, kupil prvi roj čebel. Sam je iz srobotna spletel panj. Ko je leta 1951 zaključil šolanje in postal mizarjski mojster, je imel že štirideset košev s čebelami in naslednje leto začel izdelovati lesene panje. Kot mizar je zelo dobro skrbel za ustrezna bivališča čebel – panje, ki jih je izdeloval.

Spoznal je, da je za čebelarjenje zelo pomembno poznavanje čebel in širše znanje o čebelarjenju. Zato si je naročil strokovno revijo Slovenski čebelar in se udeleževal različnih izobraževanj o čebelarjenju. Pri dr. Jožetu Riharju je spoznal tehnologijo pridobivanja matičnega mlečka in cvetnega prahu. To je povezal z lastnimi izkušnjami in leta 1963 začel pridobivati cvetni prah, leto kasneje pa še matični mleček.

Teoretično znanje je pridobival pri akademiku Ivu Tomašču na Veterinarski fakulteti v Zagrebu, v čebelarjski šoli v Avstriji. V sodelovanju z dr. Riharom je začel vzrejo in izbiro matice kranjske sivke (*Apis mellifera carnica*).

Razvil je čebelarstvo, ki je ob njegovi smrti obsegalo dva tisoč petsto panjev. Njegovo čebelarjenje nadaljuje Čebelarstvo Pislak Bali, Apače.

Razvil je več inovacij in izboljšav v čebelarstvu in čebelarjski opremi. Med najbolj znanimi so naslednje:

- Pislakov krmilnik in lesena kletka za dodajanje matic.
- Matična rešetka na pomik in begalnica, kar čebelarju močno olajša posege v čebeljo družino.
- S posebnim priklopnikom je AŽ panju povečal delovni prostor – Pislakov priklopnik.
- Na osnovi ugotovitev opazovanja »ulic« v panju je določil širino ulic (razmikov) med satovjem v AŽ panju.
- Matični mleček je začel pridobivati ob prisotnosti matic.
- Racionaliziral je sistem za prevoz čebel na pašo – prikolica za 72 AŽ panjev z delovnim prostorom v sredini (med panji) za presajanje in točenje medu.

Za svoje delo in dosežke je dobil:

- priznanja mnogih čebelarjskih družin, jugoslovanske čebelarjske zveze in čebelarjskih zvez jugoslovanskih republik,
- red Antona Janše I., II., III. stopnje,
- nagrado Petra Pavla Glavarja,
- jugoslovanski red dela s srebrnim vencem,
- red zaslug za narod Republike Slovenije.

(Povzeto po <https://obrazislovenskihpokrajina.si/oseba/pislak-janko>).

Janko Pislak gotovo spada med najpomembnejše čebelarje v Evropi.

Gotovo so v našem kraju in širši okolici delovali tudi mnogi drugi čebelarji in čebelarke in s svojim delom prispevali k ohranitvi in razvoju čebelarstva ter v njem pustili svoje sledi. Te so marsikje vtakane v čebelarjenje današnjih čebelarj in čebelarjev.

Ustanovitev Čebelarkega društva Slivnica

Čebelarstvo društvo Slivnica je nastalo samoniklo, ni posledica nobenega predhodnega društva iz preteklosti. Zaradi tega (še) nima dolge življenjske dobe, je pa razvojno in delovno zelo uspešno. Res so pobudniki ustanovitve in ustanovitelji pred tem bili člani ČD Rače, vendar kljub temu ČD Slivnica ni nastalo iz raškega društva. Nastalo je iz odločenosti nekaterih članov ČD Rače, da bodo skrbeli za šolski čebelnjak pri Osnovni šoli Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru in na isti šoli izvajali program čebelarkega krožka. Kmalu so spoznali, da je za to potrebna tudi širša dejavnost, ki jo lahko izvaja le čebelarstvo društvo. Zato so čebelarji Alojz Lipnik, Zvonko Pušnik in Jože Žuraj začeli pripravljati ustanovitev društva. Pri tem je pomagal tudi Anton Obreht, ravnatelj osnovne šole v Slivnici in k ustanovitvi prispeval pomemben delež. Društvo so ustanovili na ustanovni seji 21. januarja 2012 v prostorih Društva upokojencev Slivnica. V upravni odbor društva sta poleg navedenih ustanovnih članov bila izvoljena še čebelarka Ana Purkart in Herman Jakolič. Vsi so opravili zelo pomembno delo, s katerim so društvo utrdili, razvili koncept delovanja, zelo jasno usmeritev dela in do sedaj dosegli pomembne, dragocene rezultate.

Alojz Lipnik, predsednik od ustanovitve društva, Slivnica, avgust 2021. Foto M. Kramar

Tabla na brunarici s pomembnimi datumi društva.
Foto M. Kramar

Člani prvega upravnega odbora društva

Alojz Lipnik, čebelar, zelo prizadeven in zelo dejaven predsednik društva od ustanovitve do danes. Je pobudnik mnogih dejavnosti, ki jih je društvu uspešno izvedlo, zelo uspešen pri pridobivanju denarnih sredstev za delovanje društva, skrbi za redno in dosledno izvajanje programa dela društva in je poln delovnega poleta za uspešno čebelarjenje.

Zvonko Pušnik, čebelar, od ustanovitve do danes je tajnik društva. Poleg ožjega tajniškega (administrativnega) dela članice in člane dosledno obvešča o potrebnih opravilih čebelarjev pri čebelarjenju in dogajanju na področju čebelarstva.

Jože Žuraj, čebelar, je od ustanovitve do danes gospodar društva. Umirjen in marljivo kot čebele uspešno opravlja vrsto opravil v čebelnjaku, ki jih je potrebno redno opravljati vso čebelarstvo sezono. Jože vzorno skrbi za čebelje družine v društvenem čebelnjaku in opravlja vsa s tem povezana opravila.

Herman Jakolič, čebelar, od ustanovitve do leta 2020 je bil blagajnik društva. Zelo natančno je vodil blagajno, opravljal vsa druga blagajniška (finančna) opravila in sodeloval pri drugih dejavnostih društva.

Ana Purkart, čebelarka, je bila članica prvega upravnega odbora društva, članica komisije za zdravstveno varstvo čebel. Vrsto let je čebelarke in čebelarje v društvu obveščala o ugotovljenem zdravstvenem stanju in potrebnem zdravljenju čebel.

K uspešnemu delovanju in k doseženim uspehom društva so s svojim delom prispevali tudi drugi člani društva. Društvo deluje kot dobro urejena, ubrana celota. Vsaka članica – čebelarka, vsak član – čebelar uspešno opravlja svoja čebelarska opravila in skrbi za zdravje, zdrav razplod in uspešno delo svojih čebeljih družin, skrbi vzdržuje svoje panje in izdeluje medene izdelke in sodeluje pri izvajanju določenih nalog oziroma opravil v okviru delovnega programa društva. V društvu so tudi člani, ki niso čebelarji oziroma nimajo svojih čebeljih družin, sodelujejo pa v mnogih dejavnostih društva.

Čebelarji – radi imajo čebele, naravo in čebelarjenje

Čeprav čebelarke in čebelarji ČD Slivnica med in čebelje pridelke svojih čebeljih družin tudi prodajajo, v njihovem čebelarjenju ni v ospredju pridobitni tržni interes. Mnogi veliko medu podarijo znancem in prijateljem. Gotovo so tudi zadovoljni, če med in druge izdelke lahko tudi prodajo, saj s čebelarjenjem imajo tudi stroške za nakup pripomočkov, zdravil in hrane za čebele, za vzdrževanje panjev in še mnoge druge drobne izdatke, vendar prihodek ni osnovni razlog za čebelarjenje. Priteguje in spodbuja jih predvsem ljubezen do čebel in čebelarjenja.

Večina jih je stik s čebelami in čebelarjenjem doživela v otroštvu pri svojih starših, sosedih ali znancih čebelarjih. Iz tega so razvili v svoj odnos do čebel in nadaljujejo čebelarsko dejavnost v svojih čebelnjakih. Nekateri so se za čebelarstvo odločili kasneje, v odrasli dobi, si priskrbeli čebelje družine, čebelnjake in pridobili tudi potrebno znanje. Danes so člani in članice Čebelarskega društva Slivnica dobri, marljivi in uspešni čebelarji in čebelarke. To se odraža v njihovi skrbi za čebele, čebeljo pašo, v uspešnem čebelarjenju, izdelavi kakovostnih izdelkov iz medu, matičnega mlečka in cvetnega prahu. Vsi stalno spopolnjujejo svoje čebelarsko znanje in si izmenjujejo dobre izkušnje. Vse to se kaže v zdravju čebel, kakovosti medu in priznanjih, ki so jih članice in člani društva dobili za svoje prizadevno in uspešno delo.

Delo društva

Delovanje društva od ustanovitve do danes je opisal predsednik društva Lojze Lipnik, tu le povzemam razvojne in delovne dosežke društva v desetletnem obdobju.

Ob ustanovitvi je v društvu bilo trinajst članov čebelark in čebelarjev. Število članic in članov je stalno naraščalo in danes jih je vseh skupaj blizu štirideset. Društvo članstvu ves čas posveča posebno pozornost. V društvo so včlanjeni tudi članice in člani, ki niso čebelarji, a jih dejavnost društva zanima, priteguje in radi sodelujejo pri različnih nečebelarskih dejavnostih.

Zgradili so svoj čebelarski dom – brunarico in povečali čebelnjak.

Člani novoustanovljenega društva so tako kot čebele, ki najprej gradijo svoje satje, začeli graditi prostor za sestajanje in druženje. Samo nekaj mesecev po ustanovitvi so zgradili društveni čebelarski dom, brunarico, kjer so se lahko zbirali in opravljali različne društvene dejavnosti. Kmalu so k brunarici postavili velik kovinski kontejner za shrambo vrtnega orodja in čebelarskih pripomočkov. Na streho kontejnerja pa so namestili čebelje panje.

Brunarica z vrtom medovitih rastlin spredaj in kontejnerjem na levi strani.
Foto M. Kramar

Čebelnjak na južni strani brunarice.
Foto M. Kramar

V letu 2019 so brunarico povečali s prostorom za izvajanje izobraževalnih dejavnosti, programa čebelarskega krožka učenk in učencev osnovne šole in drugih dejavnosti z več udeleženci.

Širjenje brunarice z novim prostorom – učilnico.
Foto M. Kramar

Streha mora biti zanesljiva. Foto M. Kramar

Urejanje okolice. Foto M. Kramar

Izobraževanje in usposabljanje čebelarj in čebelarjev

Vsi člani, čebelarke in čebelarji so uspešno opravili osnovno strokovno čebelarsko izobraževanje, ki poteka po programu Čebelarske zveze Slovenije. Poleg tega v društvu na mesečnih zborih članov obravnavajo izbrana, aktualna strokovna vprašanja. Skrbijo tudi za samoizobraževanje čebelarj in čebelarjev.

V sklop strokovnega spopolnjevanja spadajo tudi strokovni izleti. V program vsakega izleta je bil vključen tudi obisk znanih in uspešnih čebelarjev, pogovor z njimi o njihovih izkušnjah, večkrat pa tudi predavanje priznanih čebelarskih strokovnjakov. Obiskali so čebelarje v

Sloveniji, Avstriji, Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Madžarski in Srbiji. Nazadnje, leta 2021, so obiskali uspešnega slovenskega čebelarja in svetovno znanega čebelarskega strokovnjaka Franca Šivica, ki je na privlačen način govoril o svojih čebelarskih izkušnjah in predstavil izseke iz svojega bogatega teoretičnega znanja o čebelarstvu. Takrat je razkazal tudi svoje čebelnjake Šempasu.

Ogled zanimivosti iz davnine – v Šempasu. Foto M. Kramar

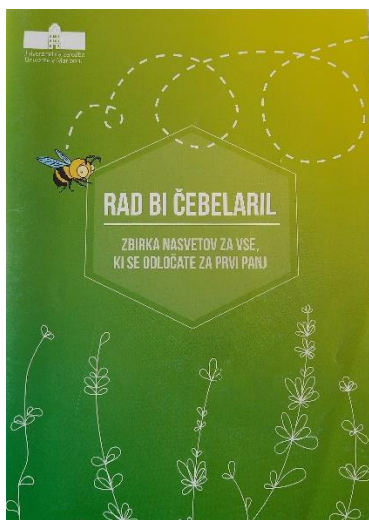

Franč Šivic je govoril o svojih čebelarskih izkušnjah. Foto M. Kramar

Čebelarska učna pot

K širjenju znanja o čebelah prispeva tudi čebelarska učna pot, ki je pri brunarici že od leta 2014. Društvo posebno skrb posveča tudi širjenju znanja o čebelah in čebelarstvu med mladimi oziroma najmlajšimi, to je med osnovnošolkami in osnovnošolci. Od ustanovitve do danes uspešno izvaja program čebelarskega krožka na osnovnih šolah v Slivnici in Račah. Udeleženci krožka so na tekmovanjih v znanju v okviru ČZ Slovenije osvojili skupaj osem zlatih, osem srebrnih in dvaindvajset priznanj.

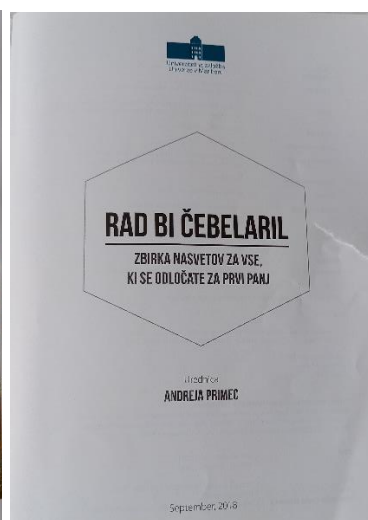
Društvo je kot partner v projektu sodelovalo v projektu »Projektno delo z negospodarskim in neprofitnim sektorjem – Študentski inovativni projekt za družbeno korist 2016–2018«, ki ga je sofinanciralo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in Socialni sklad EU. V projektu, ki ga je vodila prof. dr. Andreja Primec, je sodelovalo šest fakultet Univerze v Mariboru in Čebelarsko društvo Slivnica s strokovnim sodelavcem Mihaelom Močnikom. Izdelali so priročnik – knjižico z naslovom Rad bi čebelaril.

Naslovnica

Člani projektne skupine

Notranja naslovna stran Foto M. Kramar

Društvo zelo skrbi tudi za svoj lastni razvoj. Svojim članom so pomagali pri nabavi čebelarskih oblek – uniform. Društvo pa je poskrbelo tudi za svojo zunanjo podobo, saj so leta 2016 razvili svoj prapor. Na njem ni napisa sedanjega imena društva, ker je sklep o novem imenu društvo sprejelo leta 2021.

Prapor društva in praporščak Sebastjan Kapel. Foto M. Kramar

Likovna kolonija povezuje čebelarjenje in likovno ustvarjanje.

V letu ustanovitve so uspešno izvedli prvo likovno kolonijo Svetovi čebel, ki je že doživela svojo desetletnico. Dela, ustvarjena v koloniji, so razstavili na razstavah, ki so običajno bile v okviru praznovanja praznika Krajevne skupnosti Slivnica in občinskega praznika.

Ustvarjalci med delom

in po končanem delu. Foto M. Kramar

Sodelovanje z domačim okoljem in drugimi društvi

Pri nastajanju društva je sodeloval tudi takratni ravnatelj Osnovne šole Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru, g. Anton Obreht. Podprl je predlog za postavitve šolskega čebelnjaka pri osnovni šoli v Slivnici, sodeloval pri nadaljnjih dejavnostih do ustanovitve društva. Ves čas je sodeloval z društvom, spodbujal delo šolskega čebelarkega krožka in sodelovanje učiteljic in

učiteljev pri nekaterih dejavnostih društva. Najbrž so tudi zaradi tega otroci iz vrtca in učenke in učenci osnovne šole vsako leto zelo navdušeni obiskovalci društva na dnevu odprtih vrat društva.

Dan odprtih vrat. Foto M. Kramar

Sodelovanje z Osnovno šolo Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru je uspešno tudi sedaj, ko ima šola novo vodstvo, ravnatelja Franca Gosaka in pomočnico ravnatelja Sandro Potrč. Društvo sodeluje z društvi v domačem kraju, v Občini in z drugimi čebelarškimi društvi. Sodelovanje razvija in krepi s posebnim občutkom in odgovornostjo. Med poučnimi izleti so mnoga društva in njihove čebelarke in čebelarje tudi obiskali, si izmenjali izkušnje in doživeli veliko lepih, prijetnih trenutkov.

Podpis listine o pobratenuju s ČD Podčetrtek. Foto M. Kramar

Nekaj zelo dobrih čebelarjev, članov našega društva izhaja s Kozjanskega, z Obsotelja, kjer že sto deset let obstaja in uspešno deluje Čebelarstvo Podčetrtek. Z njim je ČD Slivnica razvilo zelo dobre medsebojne, meddruštvene in širše, odnose in se z njim pobratilo.

Eden od letnih zborov društva. Foto M. Kramar

Tudi v društvu gojijo kolegialne, prijazne medsebojne odnose in vsak član po svoje in vsi skupaj ustvarjajo prijetno vzdušje. To poživljajo in krepijo z izkazovanjem pozornosti članicam in članom ob rojstnih dnevih in z družabnimi druženji po opravljenih dejavnostih.

Imena društva, čebelarske učne poti in društvenih priznanj

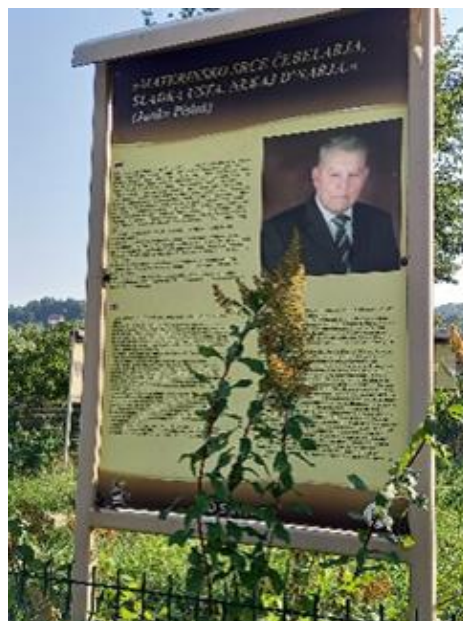
K celoviti podobi društva sodijo tudi ime, likovna podoba in društvena priznanja. V ČD Slivnica so sklenili, da bodo v ime in likovno podobo društva vključili ime Janka Pislaka, enega največjih in najpomembnejših slovenskih čebelarjev, ki spada tudi med največje čebelarje v tem delu Evrope.

S soglasjem njegove družine in Čebelarstva Pislak Bali je ČD Slivnica najprej poimenovala čebelarsko učno pot pri čebelnjaku oziroma čebelarskem domu v Slivnici, nekaj let za tem so ustanovili društvena priznanja in jih poimenovali po Janku Pislaku. Končno so v letu 2021 sprejeli sklep o preimenovanju društva v Čebelarstvo Janka Pislaka Slivnica.

V letu 2022 je tudi formalno pravno ime društva: Čebelarstvo Janka Pislaka Slivnica.

Janko Pislak, foto: arhiv društva.

Začetek čebelarke učne poti Janka Pislaka pri domu ČD J. P. v Slivnici, foto M. Kramar

Čebelarke učna pot pri ČD Slivnica. Foto: M. Kramar

Čebelarke učno pot pri domu oziroma brunarici društva v Slivnici so izdelali leta -----, leta 2021 pa so tla cele poti tlakovali in zelo lepo uredili vso okolico.

V društvu so na svoje novo ime zelo ponosni in so se zavezali, da bodo s svojim odnosom do čebel, čebelarjenja, z delovanjem in delovnimi uspehi ohranjali spoštljiv spomin na tega pomembnega čebelarja.

Uvedli so tudi svoja priznanja, ki jih podeljujejo svojim članom in drugim, ki sodelujejo z društvom in na svoj način prispevajo k uspešnemu delu in dosežkom društva.

V letu 2021 je društvo sprejelo svoje novo ime: Čebelarke društvo Janka Pislaka Slivnica in s tem izpolnilo svojo likovno podobo.

Društvena priznanja Janka Pislaka ČD Slivnica: zlato, srebrno, bronasto. Foto M. Kramar.

Prva priznanja Janka Pislaka so zaslužnim članom društva podelili leta 2020. Prejeli so jih: Alojz Lipnik, Jože Žuraj, Zvonko Pušnik, Anton Obreht in dr. Robert Bali.

Prva podelitev priznanj Janka Pislaka ČD Slivnica: predsednik Lojze Lipnik, predsednik društva je izročil priznanje Jožetu Žuraju, maj 2020.

Podelitev priznanja Jožetu Žuraju, arhiv društva.

Na sliki so dobitnik priznanja Jože Žuraj, Martin Kramar, predsednik komisije za priznanja in Alojz Lipnik, predsednik društva.

V Letu 2021 so priznanja Janka Pislaka dobili: srebrno priznanje: Alojz Lipnik in Jože Žuraj
bronasto priznanje: Simon Bračič, Anton Bračko, Herman Jakolič, Mira Prel in Maks Selinšek.

Članice in člani društva so za svoje delo prejeli tudi priznanja, oziroma odlikovanja Čebelarske zveze Slovenije. To so odlikovanja Antona Janše I., II. in III. stopnje. Največ članov in članic je dobilo odlikovanje Antona Janše III. stopnje, večje število odlikovanje II. stopnje, nekaj pa tudi odlikovanje Antona Janše I. stopnje. V našem društvu je takšno priznanje dobil Herman Jakolič, ki je zelo dejaven, prizadeven in uspešen čebelar. Bil je član ČD Rače, od ustanovitve ČD Slivnica pa je član tega društva.

Na sliki Herman Jakolič kaže odlikovanje, ob njem je predsednik ČD Slivnica Lojze Lipnik.

Na steni v sejni sobi je veliko pohval in priznanj. Foto: M. Kramar.

Družabno življenje

Člani in članice društva so razvili prijetne, tovariške medsebojne odnose. Družijo se ob raznih dejavnostih, na sejah in prireditvah, ki jih pripravlja društvo. Prijetno vzdušje je tudi na izletih, ki se jih vsi radi udeležujejo.

Po opravljenem delu ali končani prireditvi se družijo in pogostijo z dobrotami z žara, ki jih zelo dobro pripravlja član društva, čebelar Ivan. K temu se priležejo dobre vinske kapljice čebelarja Lojzeta in pecivo pridnih članic društva Alenke Lipnik, Anke Žuraj, Anice Jakolič, Andreje Tomanič in Mire Prel. Te članice vedno zrelo lepo pognejo mize in jih obložijo z dobrotami.

Po končanem srečanju pa poskrbijo, da je vse pospravljeno, oprana posoda in počiščen prostor. Pri tem pomagajo tudi člani, da je tako kot v panju, kjer tudi troti opravljajo svoje naloge. Čeprav sta od navedenih članic čebelarki le Andreja in Mira, so vse marljive in priden kot čebele!

Za zaključek

Sklenem lahko z ugotovitvami, da je Čebelarsko društvo Janka Pislaka Slivnica v desetih letih svojega obstoja delovalo zelo uspešno in doseglo pomembne rezultate. Po smeli in trdni odločitvi pobudnikov in ustanoviteljev je zaživelo in začelo delati z velikim delovnim pletom. Povečalo se je število članic in članov, ki v domačem in bližnjih krajih uspešno čebelarijo, skrbijo za zdravje čebel in po svojih močeh tudi za zdravo naravno življenjsko okolje. S tem društvo s svojimi članicami in člani spodbuja tudi razvoj zavesti ljudi o nujnosti in pomenu ustreznih, pozitivnih odnosov do narave. S čebeljimi pridelki in s predstavitvami zdravih zajtrkov najmlajšim rodovom, otrokom v vrtcu in osnovni šoli pa vpliva na zdravo prehranjevanje ljudi.

Društvo je razvilo tudi druge, neobičajne čebelarske dejavnosti – likovno kolonijo in krajše kulturne prireditve. S tem spleta vezi med prvotnimi naravnimi dejavnostmi čebel in čebelarjev na eni strani in na drugi strani s človekovo prvotno, a globoko duhovno, ustvarjalno dejavnostjo, to je likovnim ustvarjanjem. Vez je postavljena v svetove čebel, ki ga čebele živijo, umetniki pa si jih predstavljajo in upodabljajo v svojih ustvarjalnih stvaritvah.

Ob koncu poudarjam, da je o deset let starem Čebelarskem društvu Janka Pislaka Slivnica bilo možno veliko napisati, in pisanje mi je bilo v zadovoljstvo. O tako dobrem, dejavnem in uspešnem društvu je tudi prijetno pisati. Prepričan sem, da društvo s svojimi člani – čebelarji, in članicami – čebelarkami, in članicami ter člani, ki niso čebelarji, opravlja zelo pomembno dejavnost. Veliko prispeva k zdravju čebel, prideluje zdrav in kakovosten med in druge izdelke iz čebeljih pridelkov. Društvo na področju, kjer živijo in delajo njegovi čebelarji in čebelarke, ohranja, krepi in razvija zdrav čebelji zarod in uspešno čebelarjenje.

Literatura

1. Zbornik Čebelarske zveze Društev Maribor: 90 let / urednik Vlado Pušnik/. – Maribor: Čebelarska zveza društev, 2013.
2. Pridni kot čebele: zbornik ob 70-letnici Čebelarskega društva Rače / (urednica Irena Hergan ; gradivo zbral Franc Hergan/. – Rače : Čebelarsko društvo, 2003
3. <https://www.obrazislovenskihpokrajn.si/oseba/tec-filip/>
4. <https://www.obrazislovenskihpokrajn.si/oseba/pislak-janko/>
5. <https://www.obrazislovenskihpokrajn.si/oseba/kirar-frnc/>
6. sl.wikipedia.org/wiki/ivan_jurancic

Martin Kramar: Člani društva

Simon Bračič

Cesta na agrarno 41, 2312 Orehova vas

Čebelariti je začel leta 1978. Danes ima šest panjev in prideluje med. Začetno znanje o čebelah in čebelarjenju je pridobil od očeta. Kot čebelar pa je znanje pridobival na različnih izobraževanjih v čebelarskem društvu in čebelarski zvezi. Poleg uspešnega čebelarjenja v svojih panjih je zelo delaven tudi v svojem društvu – ČD Janka Pislaka Slivnica. Kot odličen mizar je sodeloval v mnogih delovnih akcijah pri gradnji in kasnejši širitvi brunarice in čebelnjaka. Sodeloval je tudi pri drugih delovnih akcijah in rednem delovanju društva. Dobil je odlikovanje Antona Janše II. in III. stopnje, bronasto priznanje Janka Pislaka ČD Slivnica in jubilejno priznanje za vzorno sodelovanje pri delu društva.

Zavzema se za ohranjanje zdrave narave in vsem sporoča svoje sporočilo: »Bodimo spoštljivi do majhnih pridnih živalic, brez katerih ne bi bilo življenja, ne hrane!«

Anton Bračko

Stranska ul. 8, 2312 Orehova vas

Anton izhaja iz Golobinjeka ob Sotli, kjer je pri sosedu čebelarju doživel začetne stike s čebelami. Resno je začel čebelariti leta 1963 in od takrat se ni ločil od čebel. Začel je z dvema, tremi panji, danes pa jih ima trideset. Poleg meda prideluje čebelji vosek, cvetni prah in propolis. Sočasno s čebelarjenjem je pridobival potrebno znanje. Spominja se predavanja Franca Kirarja, znanega čebelarskega strokovnjaka, ki je leta 1967 predaval v domu sindikatov v Mariboru. Opravil je izobraževanje za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije čebelarja. V ČD Slivnica izvaja program čebelarskega krožka na OŠ v Slivnici in v Račah, sodeluje pri izvajanju različnih dejavnosti v programu dela društva. Za svoje dosežke je dobil odlikovanje Antona Janše II. in III. stopnje in bronasto priznanje Janka Pislaka ČD Slivnica.

Marjan Galun

Kungota pri Ptuju 18, 2325
Kidričevo

Čebelariti je začel leta 2017, ima 33 AŽ nakladnih panjev. Prideluje med, cvetni prah, propolis, čebelji strup.

Opravil je osnovno čebelarstvo izobraževanje in sam nadalje spopolnjuje svoje čebelarstvo znanja z uporabo strokovne literature in udeleževanjem seminarjev. Dobil je odlikovanje Antona Jnaše III. stopnje, odlikovanje za 2. mesto za kvaliteto kostanjevega meda in 3. mesto za gozdni med. Navdušujejo ga urejena razmerja med čebelami v čebelji družini, njihovo delo in sodelovanje za svoje življenje .

Misel: Če bi ljudje bili kot čebele, na svetu puške ne bi pele.

Milan Hmelak

Na gmajni 8, 2312 Orehova vas

Čebelariti je začel v letu 2021 v Slivnici. Čebelarstvo ga je zanimalo že od nekdaj. Delo s čebelami ga privlači, zadovoljuje in veseli. Veseli ga, ker je hkrati z njim osnovni tečaj čebela obiskoval tudi njegov mlajši sin. Trenutno ima tri družine, v prihodnosti pa jih namerava imeti več. Ker je čebelar šele kratek čas, še ni pridobil dovolj znanja, se ga pa trudi čimprej usvojiti čim več.

Letos je opravil osnovno izobraževanje za čebelarje začetnike v organizaciji ČZS.

Zal je zaradi korona omejitev teoretični del potekal le na daljavo, praktični pa v živo, a z omejitvami. V društvu je sodeloval pri več dejavnostih in bo sodeloval tudi v prihodnje.

Vojko Hmelak

Pivolska ul. 21, 2000 Maribor

Začetni stroški čebelarjenja so visoki, a pomembnejše je to, da je to, kar sami pridelajo, pridelano na pravi način.

Vojko je začel čebelariti leta 2021. Napisal je, da je to zelo pozno, a dodaja, da nikoli ni prepozno. Čebelnjak je postavil na domačem dvorišču, kjer je dovolj prostora in kjer si na vrtu in njivici pridelajo večino zelenjave na ekološki način. Čebelice so samo nadgradnja sožitja in uživanja v naravi in njenih pridelkov. Začel je z dvema družinama, lansko leto je naredil narejenca, tako, da je leto 2022 začel s tremi družinami, ki živijo v AŽ panjih. Je čebelar začetnik, zato se drugimi dejavnostmi (še) ne more ukvarjati.

Uspešno je opravil nekaj Web seminarjev na ČZS. Prvo leto čebelarjenja je bilo le nekaj kozarcev odličnega meda, a ni obupal. Poudarja, da bi se vsi morali zavedati, da nam narava daje veliko dobrin le, dokler se do nje obnašamo kot dela narave.

Denis Ivanišević

Loka 2, 2205 Starše

Denis se je s čebelarstvom ukvarjati leta 2020. Ima osem čebeljih družin v AŽ panjih in prideluje med. Ker je čebelar začetnik mu pri čebelarjenju svetuje in pomaga mentor Ivan Tomanič. V društvu je sodeloval pri urejanju okolja, za drugo pa v kratkem času njegovega članstva ni bilo priložnosti.

Herman Jakolič

Slivniška ul. 15,
2312 Orehova vas

Leta 1975 mu je stric, ki je bil čebelar več kot petdeset let, ponudil dvajset panjev, polnih čebel. Tako je začel svojo čebelarsko dejavnost in jo zavzeto, uspešno opravlja še danes. Leta 1976 se je včlanil v ČD Rače, ob ustanovitvi ČD Slivnica pa v to društvo. V ČD Rače je bil član izvršnega odbora in opravljal delo blagajnika. Tudi v ČD Slivnica je od začetka bil član upravnega odbora in do leta 2020 blagajnik.

Je zelo dober čebelar s pretanjenim občutkom in skrbnim odnosom do čebel, čebelarstva in narave. Pridobil je potrebno čebelarsko znanje, dobro pa pozna tudi čebelarstvo na ožjem in širšem

domačem območju. V društvu je poleg uspešnega opravljanja funkcije blagajnika sodeloval tudi pri drugih dejavnostih. Sodeluje tudi v drugih organizacijah oziroma društvih v domačem kraju in občini.

Dobil je odlikovanja Antona Janše I., II. in III. stopnje in bronasto priznanje Janka Pislaka ČD Slivnica.

S svojim čebelarskim in društvenim delom, je veliko prispeval k uspešnemu delovanju in razvoju ČD Rače in ČD Slivnica, katerih član je bil oziroma je. Z delovanjem v okviru Čebelarske zveze Slovenije je prispeval delež tudi k čebelarski dejavnosti v Sloveniji

Tobija Jakolič

Slivniška ul. 15, 2312 Orehova vas

Za čebelarstvo ga je navdušil dedek Herman, ki mu je pomagal pri točenju medu in ogrebanju rojev. Ob tem je usvojil prvo, osnovno, znanje o osnovah čebelarstva.. Od leta 2018 čebelari v dveh AŽ panjih, ki ju ima v čebelnjaku "Pod brajdami" pri dedku v Slivniški ul. 15. Obiskoval je čebelarski krožek pri ČD Slivnica pod vodstvom mentorja Alojza Lipnika. V krožku je pridobil teoretično znanje in se usposobil za praktična opravila. Večkrat je sodeloval na vseslovenskem tekmovanju mladih čebelarjev,(v Markovcih in Velenju) in usvojil srebrno in zlato priznanje.

Uroš Jakolič

Hotinjska 29, 2312 Orehova vas

Uroš čebelari od leta 2025. Kot mladi kmet svojo osnovno dejavnost povezuje oziroma prepleta s čebelarjenjem. Rad je v stiku z zemljo, rastlinami in s čebelami. Zaveda se, da je to med seboj prepleteno in soodvisno. Zato skrbi tudi za čisto in zdravo življenjsko okolje. Pri svojih čebelah posluša prijetno brenčanje in panjih doživlja tudi svoj mir.

Sebastijan Kapel

Ob železnici 19a, 2327 Rače

Čebelariti je začel leta 2014. Začelo se je kot šala, s sošolcem in dolgoletnim čebelarjem Robertom Leva. Rekel mu je, da je čebelarjenje nekaj, kar delaš, ko greš v pokoj. Robi je odgovoril, da temu ni tako, saj potrebuješ veliko znanja. Sedaj čebelari z nekaj deset čebeljimi družinami in Robijevim besedam lahko le pritrdi.

Čebeljak z rezervnimi družinami ima doma, gospodarne družine pa prevažna z dvema manjšima prevoznima enotama. Čebelari v AŽ panjih tipa 11+3.

Vseskozi se izobražuje in si prizadeva za pridelavo kakovostnega medu. Pridobil je nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelarja in opravil vse obveznosti za apiterapevta. Je v programu sheme za višjo kakovost medu, tako imenovani shemi Slovenskega medu z geografsko označbo (SMGO). Za kakovosten cvetlični med je prejel Zlato priznanje. Dobil je odlikovanje Antona Janše III. stopnje.

V društvu je praporščak, sodeluje še v odboru za zdravstveno varstvo in mesečna opravila pri čebelah. Sodeloval je pri gradnji novih prostorov brunarice, pri urejanju okolice in drugih dejavnostih društva.

Franc Kirbiš

Trniče 77a, 2206 Marjeta

Čebelariti je začel leta 2016 v dveh panjih. Pridobil je osnovno znanje o čebelah in čebelarjenju. Pri čebelarjenju pa mu pomaga mentor. Vestno skrbi za svoje čebele in prideluje zdrav med.

Franc Kos

Hotinjska c., 2312 Orehova vas

S čebelarstvom se je začel ukvarjati leta 2006, vrsto let pa je član ČD Slivnica. Je prizadeven, uspešen čebelar in v okviru možnosti sodeluje tudi pri dejavnostih društva.

Martin Kramar

Kolmanova c. 93, 2312 Orehova vas

Na sončnem pobočju enega radizelskih obronkov Pohorja, kjer tudi čebele lahko najdejo pašo, je okoli leta 2016 začel čebelariti s tremi čebeljimi družinami v panjih na domačem dvorišču. Udeležil se je osnovnega izobraževanja čebelarjev in usvojil temeljno znanje o čebelah in čebelarjenju. Svoje znanje o čebelah in čebelarjenju še spopolnjuje.

Po treh letih čebelarjenja so ga na strokovnem izletu med ogledom čebelnjaka pri enem večjih čebelarjev popikale čebele. Doživel je

anafilaktični šok in je potreboval nujno medicinsko pomoč. Po zdravniških pregledih so potrdili visoko stopnjo občutljivosti na čebelje pike in na pike drugih kožokrilcev. Zato je iz previdnostnih razlogov neposredno čebelarjenje opustil in čebeljih panjev nima več. Ostal je član čebelarskega društva Slivnica in sodeluje v več dejavnostih. Za delo v društvu je leta 2020 dobil zahvalo društva in odlikovanje Antona Janše III. stopnje.

Danilo Kraner

Mariborska c. 107,
2312 Orehova vas

Danilo se s čebelarstvom ukvarja šestdeset let, od leta 1962 ima svoj čebelnjak. V njem je trenutno osem čebeljih družin, ki živijo v LR panjih. Je razgledan, izkušen čebelar, ki poleg meda prideluje propolis, cvetni prah in vosek.

Življenje čebel in delo čebelarjev je začel spoznavati pri čebelarjih: dedku, očetu in stricu. Dobil je prvi panj s satnico, dvema steklenima stranicama in s čebelami. To je bil opazovalni panj, v katerem je opazoval svoje čebelice. Iz tega panja so nastali prvi »pravi« in vsi nadaljnji panji. Imel je tudi 25 panjev.

Veliko znanja je pridobil s spremljanjem in opazovanjem življenja in dela čebel, dela čebelarjev ter s sodelovanjem pri čebelarskih opravilih. Znanje je pridobival tudi iz različne strokovne literature – učbenikov, poljudnih knjig in iz časopisa Slovenski čebelar. Ta je njegovo obvezno, zelo privlačno čtivo od začetka čebelarjenja.

Za uspešno delo je dobil priznanji Antona Janše II. in III. stopnje.

Danilo je zapisal, da so zanj kot tehnika, ki se dnevno sooča z »vsemogočnostjo« človeškega uma, čebele opomin, da je stvarstvo veliko več, kot človeška iznajdljivost. Zadnjih trideset let je delal v zelo stresni dejavnosti. Čebele so mu blažile stresne situacije, saj se človek čebelam mora približevati povsem umirjen, drugače jih stresni feromoni vznemirijo in vsiljivca odločno napadejo.

Čebele so tiste, ki so ga vedno postavile na resnična tla in pokazale, da je v življenju pomembna skupnost, ki deluje le, če je dobro organizirana in člane povezujejo pregledni, dobri medsebojni odnosi. Posameznik, ki ni vpet v družino in širšo skupnost, je izgubljen.

Veseli je, ker je lahko bil eden od ustanoviteljev Čebelarskega društva Slivnica. S tem so delo čebelarjev približali učencem osnovne šole in širši skupnosti v našem okolju. Približali so tudi čebele, predstavili njihov pomen za naravno ravnovesje in njihovo pomembno mesto v verigi pridelave hrane.

Čebelarjem in vsem ljudem sporoča, da mu odetim s cvetjem dnevnim s cvetjem med druženjem s čebelami v ušesih odmeva pesem: »Lep je Božji svet s cvetjem odet. Vse je krog in krog delo Božjih rok!«

Bojan Krnjak

Rošnja 21, 2205 Starše

S čebelarstvom se je začel ukvarjati leta 2019, skupaj z Denisom Ivaniševićem. Oba sta od leta 2020 člana ČD Slivnica. Sta mlada oziroma nova čebelara in pri delu potrebujeta pomoč čebelarja mentorja. Začela sta s štirimi družinami oziroma panji, sedaj pa jih imata deset. Spoznala sta, da je čebelarjenje zahtevno delo, ki zahteva tudi precej znanja, ljubezni in potrpljenja do čebel. Zato se vsak čebelar mora izobraževati in usposablјati.

Bojan vsakemu človeku priporoča, da vsaj enkrat obiše kakšnega čebelarja in spozna, kaj nam dajejo in sporočajo te naše čudovite čebele.

Robert Leva

Stražgonjca 23, 2331 Pragersko

Robi Leva je napisal, da se je s čebelami »okužil« precej pozno, star skoraj petintrideset let. Prve čebelarske korake je naredil ob pomoči izkušenih čebelarjev v čebelarskem društvu. Prve čebelje družine pa sta mu dala tajnik društva Zvonko Pušnik in pokojni Roman Kraner.

Čebelari ljubiteljsko s tremi, štirimi gospodarnimi družinami. Pridelanega meda je za domačo rabo dovolj. Bolj kot sam med mu mnogo finih užitkov, kot je sam navedel, neprestano nudi čebelarjenje, tudi , če ga katera prijateljica piči.

V času pašne sezone panje prestavi na Ptujsko Goro, kjer se čebele sprehajajo in pasejo po še precej neokrnjeni naravi in tudi med je slajši.

Alojz Lipnik,

Vinogradniška c. 30, 2312 Orehova vas

O čebelarstvu je razmišljal že kot otrok: »Če bodo pogoji dopuščali, bom nekoč tudi čebelar.« Kasneje ga je za čebelarstvo navdušil pokojni Stanko Cvetko in ko se je leta 2005 upokojil, je res začel čebelariti. Imel je 3 LR panje, v letu 2006 pa že 10 LR panjev. Trenutno čebelari v čebelnjaku s 16 tri etažnimi AŽ panji in 10-15 LR panji. Od leta 2006 do 2012 je bil član Čebelarskega društva Rače in med 2008 in

2012 član upravnega odbora ČD Rače, odgovoren za zdravstveno varstvo čebel. Končal je osnovni tečaj za čebelarje, tečaj za vzgojo matic in tečaj za čebelarjenje v AŽ in LR panjih.

V letu 2011, ko so v ČD Rače od ČZS dobili šolski čebelnjak in ga postavili pri OŠ Franc Lešnik Vuk v Slivnici, je prevzel vodenje krožka za čas pet let in ga vodil od 2011 – 2016. V tem času so članice in člani krožka (učenke in učenci osnovne šole Slivnica) na tekmovanjih dosegli več zlatih, srebrnih in bronastih priznanj.

Je glavni pobudnik in eden od ustanoviteljev ČD v Slivnici, ki so ga ustanovili 21. januarja 2012. Od ustanovitve do danes je predsednik tega mladega društva.

Delovanju društva posveča veliko pozornosti, skrbi in svojega časa. Ni mu žal, saj ga uspešno delovanje in opravljeno obsežno delo društva zadovoljuje, radosti, sprošča in navdihuje za nadaljnje delovanje. Dejaven je tudi v širšem okviru čebelarstva: je član Upravnega odbora Čebelarstva zveze društev Maribor, udeležil se je različnih dogodkov v okviru ČZ Slovenije. Večkrat je sodeloval pri ocenjevanju meda v našem regijskem in državnem okviru. Od leta 2011 je vključen v sistem Slovenski med z zaščitno geografsko oznako.

Dobil je Odlikovanje Antona Janše II. in III. stopnje, priznanje Petra Močnika za področje organizacije čebelarstva, ki ga podeljuje Čebelarstva zveza društev Maribor, bronasto in srebrno priznanje Janka Pislaka ČD Slivnica, zahvalo Čebelarstva zveze društev Maribor za uspešno in prizadevno delo, priznanje župna Občine Hoče –Slivnica.

Za med iz domačega čebelnjaka je dobil več zlatih in srebrnih priznanj za cvetlični, kostanjev in gozdni med.

»Čebelarjenje v domačem čebelnjaku zame pomeni umiritev in sprostitvev ter nabiranje novih moči za nadaljnje delo.«

Ajda Lipnik

S čebelarstvom se je srečala v prvi triadi osnovne šole, ko ji je dedi kupil prvo čebelarstvo obleko v najmanjši prodajani velikosti. V devetem razredu je obiskovala čebelarstvo krožek, ki ga je dedi izvajal po pouku. Leta 2013 je sodelovala na čebelarstvu tekmovanju in dosegla zlato priznanje. V stiku s čebelarstvom je ostajala vse pomladi, ko je dediju pomagala pri točenju medu in se ukvarjala s svojimi panji.

Vinogradniška c, 33,
2312 Orehova vas

Vita Lipnik

Vinogradniška c. 33, 2312 Orehova vas

S čebelarstvom se podrobneje seznanja od leta 2013. To je predvsem ljubiteljsko, saj svojega čebelnjaka za zdaj (še) nima. V čebelarstvo jo je speljal čebelarški krožek na osnovni šoli Franca Lešnika-Vuka, pri katerem je imela priložnost sodelovati od njegove ustanovitve pa vse do zaključnega šolanja dve leti kasneje. V sklopu dejavnosti, ki jih je krožek izvajal in omogočal, je bila tudi udeležba na državnem čebelarskem tekmovanju, ki ji je v devetem razredu prinesla zlato odličje. Učenje o čebelarstvu se je tako odvijalo v pripravi na tekmovanja, pa ob praktičnih dejavnostih (npr. točenje medu) v šolskem čebelnjaku.

Prav z občasnim točenjem medu je nadaljevala tudi v obdobju srednje šole. Čebelarstvo je zanjo močno vezano na idejo doma – po tem, kako ključno oblikuje naše okolje, lahko mirne duše rečemo, da brez njega ne bi šlo. Brez čebel si torej naših hribov, gozdov, travnikov in čajev pozimi ne zna predstavljati. Slovenija je sicer po čebelarstvu znana; a za vse nas upa, da se bo v prihodnje za to dejavnost začelo zanimati tudi čim več mladih.

Aleksander Magdalenc

Vezna ul. 5, 2312 Orehova vas

S čebelarjenjem se je začel ukvarjati leta 2017, član društva pa je od leta 2018. V čebelnjaku pri domači hiši ima petnajst panjev in čebeljih družin. Nekaj panjev je AŽ, nekaj pa LR.

Pridobiva le med in bo zaenkrat pri tem ostal.

Uspešno je opravil osnovno čebelarsko izobraževanje. Svoje znanje pa spopolnjuje z branjem strokovne literature, predvsem Slovenskega čebelarja. Odgovore na razna vprašanja pa dobi tudi na sestankih članov društva, kjer redno obravnavajo različna strokovna vprašanja.

Čebelarjenje mu je v veselje, saj je opazovanje čebel in druženje s čebelami zanimivo in pomirjajoče.

S čebelarjenjem ohranja stik z naravo in skrbi za zdravo okolje. Upa, da s čebelarjenjem vsaj drobec prispeva tudi k temu. Pa tudi med je prijetnega okusa.

Maja Meglič

Čebelarstva, 2312 Orehova vas

Njene želje in nameni so, da pridelajo svoj med in cvetni prah - izkopanec. To jim prinaša tudi zadovoljstvo. Meda ne dajejo na ocenjevanje, ker ga ne pridelujejo za trženje in z njim ne služijo.

Čebelari Maji in vsem njenim družinskim članom je v čast, da doma imajo čebelice in si je vsak našel svoje veselje z delom pri njih.

S čebelarstvo dejavnostjo je začela leta 2019, ko so na domačem dvorišču postavili leseno hiško za čebelnjak. Takrat se je udeležila tečaja za čebelarje začetnike. Želje in pobudo, da bi imeli svoje čebelice, je izrazil mož.

Trenutno imajo tri čebelje družine v 10 AŽ panjih, v čebelnjaku pa je prostora za 6 čebeljih družin v AŽ panjih in 1 prašilček, ki jim omogoča večanje števila družin.

Opravljajo samo osnovno čebelarjenje, to je skrb za zdrave čebelje družine, njihov zarod in za dobro pridelavo meda.

V čebelarskem društvu je »samo« članica, ki svojo čebelarstvo opravlja v domačem čebelnjaku, pri drugih dejavnostih društva ne sodeluje.

Anton Obreht

Mariborska c., 2312 Orehova vas

Je eden od ustanovitvenih članov ČD Slivnica, kjer je pričel svojo čebelarstvo pot. Svojega čebelnjaka nima, stik s čebelami ima v čebelnjaku ČD Slivnica. Kot čebelar začetnik spremlja življenje čebel v čebelnjaku, se izobražuje o medovitih rastlinah in zatiranju boleznih čebel. Precej časa posveča tudi prebiranju revije Čebelar in brskanju po spletni strani Čebelarske zveze Slovenije. Udeležil se je seminarjev in predavanj za poklicno kvalifikacijo in nekaterih strokovnih ekskurzij k večjim čebelarjem, kjer se je podrobneje seznanil z apiterapijo, vzrejo matic, zatiranjem boleznih in škodljivcev ter s posebnostmi pašnega reda. Kot mladi čebelar je bil v upravnem odboru ČD Slivnica, trenutno pa je predsednik Nadzornega odbora društva. Ko je bil ravnatelj Osnovne šole Franca Lešnika Vuka Slivnica, je med učenci šole spodbujal interes za življenje čebel in za

čebelarstvo ter veliko prispeval k uspešnemu sodelovanju med šolo in društvom.

Za svoje desetletno delovanje v ČD Slivnica je prejel priznanje ČZS in priznanje Janka Pislaka ČD Slivnica.

Čebelarjenje je stalna dejavnost, ki v vsakem mesecu zahteva izvedbo natančno določenih opravil, ki jih narekuje razvoj in življenje čebelje družine. To je izredno pomembna za razvoj čuta odgovornosti, za pridobivanje delovnih navad in sistematično delo šolske mladine. To je bil tudi eden temeljnih motivov za gradnjo čebelnjaka v šolskem parku.

Mira Prel

Ob Sloveniki 10, 2312 Orehova vas

Vse skupaj se je začelo z ustanovitvijo ČD Slivnica in s sodelovanjem društva z OŠ FLV Slivnica, kjer je bila zaposlena do konca avgusta 2021. Z ustanovitvijo ČD Slivnica se je začelo tudi zelo plodno sodelovanje društva in šole. Učenci šole so sodelovali v čebelarskem krožku, ki ga je vodi predsednik društva Lojze Lipnik.

Dogodke v društvu: dan odprtih vrat, vsako leto v juniju, likovne razstave slikarskih del likovnih kolonij »Svetovi čebel«, razvitje prapora društva, so s kulturnim programom popestrili prav učenci osnovne šole.

Ker je poučevala glasbeno umetnost in vodila pevski zbor, je skrbela tudi za kulturni program na dogodkih društva. Vrsto let je bila pomočnica ravnateljice šole in tudi v tej vlogi sodelovala s čebelarskim društvom.

Za čebelarstvo jo je navdušil predsednik društva. Odločitev ni bila težka. Začela je z enim panjem, danes pa ima dva panja, ki sta pri čebelnjaku društva.

Januarja 2020 je prevzela vodenje blagajne društva, ki jo je od ustanovitve društva uspešno opravljal Herman Jakolič.

Zaenkrat prideluje samo med, upa pa, da bo v prihodnje tudi še kaj.

Opravila je tečaj za čebelarje začetnike v organizaciji ČZS. Znanje širi in pogloblja s spremljanjem strokovne literature.

Za pravo in odgovorno čebelarjenje je potrebno veliko strokovnega znanja, kar pomeni, da je sam tečaj res šele začetek in je potrebno sproti prebirati literaturo, opazovati, razmišljati in nato praksa, praksa ter delo v čebelnjaku.

Prejela je priznanje III. stopnje Antona Janše in bronasto priznanje Janka Pislaka ČD Slivnica. Mira je zapisala, da je biti čebelar sreča, zadovoljstvo in pravi dar.

Velikokrat slišimo pregovor »bodi priden kot čebela«. Ob spoznavanju življenja čebel, njihovi organizaciji v panju, delitvi del, lahko temu samo pritrdi.

V ljudskem izročilu, zlasti v šegah, so imele čebele pomembno vlogo. Že od nekdaj so menili, da so čebele svete živali. Legende pripovedujejo, da čebele izvirajo iz raja, kjer naj bi bile »mali božji pomočniki«. Številni narodi imajo čebele za najpametnejše med žuželkami, ker naj bi bile sposobne napovedati prihodnost. Tudi pri nas je znana legenda o čebelah, ki so pregnale Turke iz Begunj.

Marko Primec

Irgoličeva 32, 2311 Hoče

Čebelnjak ima doma. Za čebelarjenje so se odločili leta 2010. Zakaj: odločili? Zato, ker si je to želela cela družina. Soproga Andreja se je navdušila še bolj kot on, a je po nekaj letih zaradi hude alergije delo v čebelnjaku morala opustiti. Hčerki Tinkari so čebelice vzor in še danes uživa v čebelarjenju. Sin Matic se je izkazal bolj kot degustator medu. Ker se je že odselil, je njegova podpora domačemu čebelarjenju samo moralna. V podporo je tudi prijatelj, sosed, čebelar Samo. Veliko si pomagata z izmenjavo izkušenj, s skupnim orodjem in seveda z združenji, ki so od vsega navedenega najpomembnejša.

Čebelarijo z osmimi družinami ter nekaj rezervnimi. Ko mu bo čas dopuščal, se bo bolj poglobil v biološki način čebelarjenja. Zase reče, da imajo čebele njega in ne on njih.

Ana Purkart

Čebelarska 20, 2313 Fram

Po upokojitvi se je preselila iz Mribora v Morje pri Framu, kjer tudi uspešno čebelari. Čebelariti je začela leta 2001 v ČD Rače. Od ustanovitve ČD Slivnica je članica tega društva. Bila je v prvem upravnem odboru društva.

Znanje o čebelah in čebelarjenju je pridobila na različnih izobraževanjih, leta 2005 je pridobila nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelar/čebelarka. V društvu je več let sodelovala v komisiji za zdravstveno varstvo čebel. Čebelari sonaravno v dvajsetih AŽ panjih. Že nekaj let sama izdeluje satne osnove iz voska pridobljenega v svojem čebelnjaku.

Za uspešno delo in dosežke je dobila več priznanj, med njimi priznanji Antona Janše II. in III. stopnje. Želi si, da bi ji zdravje omogočalo še nadaljnje čebelarjenje.

Naj medi!

Zvonko Pušnik

Morska c., 2313 Fram

Čebelariti je začel junija leta 1986 z enim panjem, ko je na travniku na Pragerskem ogrebel prvi roj v kartonsko škatlo in ga doma naselil v AŽ panj. Pri čebelarju Pislaku je kupil matico in jo kar pri žrelu spustil v panj. Uspelo mu je. Danes z užitkom čebelari v 24 AŽ panjih.

Prideluje med, cvetni prah, propolis in vosek. Izdeluje medico, penečo medico in medeni liker. Nekaj izdelkov proda, večino pa podari.

Zvonko je znanje o čebelah in čebelarjenju začel usvajati z branjem strokovnih besedil. Najprej je trikrat prečital knjigo Čebelarstvo. Udeležil se je vseh tečajev Čebelarske zveze društev Maribor.

Na ČZS je opravil tečaj izdelave medenih pijač-peneče medice. Pridobil je nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelar/čebelarka.

V ČD Slivnica je od ustanovitve dalje in zelo dosledno opravlja funkcijo tajnika. Poleg tega med letom v društvu čebelarkam in čebelarjem redno sporoča pomembna obvestila o nujnih opravilih v čebelnjaku oziroma pri čebelah. Sodeloval je pri mnogih delovnih akcijah: gradnji brunarice, urejanju okolice in se rad udeležuje strokovnih izletov.

Za svoje uspešno delo in dosežke je dobil odlikovanje Antona Janše II. in III. stopnje, bronasto priznanje Janka Pislaka ČD Slivnica in priznanje župana občine Hoče-Slivnica

Zvonko je napisal, da je o čebelah sanjal vse življenje, a v občini Starše nikoli ni bilo čebelarskih ali podobnih krožkov. »Čebelarjenje-čebele mi pomenijo veliko. Dokler bom živ, bodo čebele pri naši hiši«, je zapisal v svoji predstavitvi.

Kot čebelar vsem ljudem in občanom sporoča, naj si vzamejo vzgled po tej mali delovni žuželki (po čebelah se ravnaj). Ko imaš enkrat čebele pri hiši, začneš opazovati naravo in okolje okrog sebe. Dodal je še: »Moj med roma skoraj po vsej EVROPI - kot darilo poslovnim partnerjem odpre marsikatera vrata. In tudi to je moje osebno zadovoljstvo.«

Franc Rižnar

Pri transformatorju 4, 2312 Orehova vas

Franc Rižnar je čebelar dobrih šest let. Čebelnjak s 16 panji in sedmimi družinami čebel ima v slikovitih Halozah, kamor tudi sam rad odhaja, da se naužije pristne narave. Čebelariti je začel, ker ima rad čebele in ga življenje čebel zanima že od nekdaj. Opravil je osnovno čebelarsko izobraževanje in tečaj za varstvo in zdravje čebel. Čebelarjenje doživlja kot prijetno dejavnost, ki ga sprošča. V zadovoljstvo mu je tudi občutek, da s skrbjo za čebele, njihovo zdravje in za zdravo okolje prispeva tudi k ohranjanju zdravega okolja za življenje. Vesel je tudi okusnega meda, ki ga pridelajo njegove marljive čebele.

Maks Selinšek

Gradiška 201, 2201 Zg. Kungota

Maks se je s čebelarstvom začel ukvarjati leta 2004. Danes ima svoj, vzorno urejen in bogato naseljen čebelnjak s čebeljimi družinami v šestdesetih panjih. Kljub veliki obremenjenosti z delom oziroma zaposlitvijo, čebelam posveča vso potrebno pozornost, opravlja potrebna opravila in, seveda, ob tem tudi uživa v brenčočih čebeljih simfonijah.

Znanje o čebelah in čebelarjenju je pridobil na čebelarskih tečajih, s samostojnim iskanjem znanja in na sestankih članov društva.

Pridobiva med, cvetni prah, izdeluje propolis in medeni liker.

Sodeloval je pri več delovnih akcijah pri gradnji brunarice in urejanju okolja. Poleg tega je h gradnji brunarice, doma čebelarjev društva, tudi sam veliko prispeval.

Za uspešno čebelarjenje in delo v društvu je dobil odlikovanje Antona Janše III. stopnje in bronasto priznanje Janka Pislaka ČD Slivnica.

Prepričan je, da so čebele dragocen dar narave in ljudem sporoča, naj spoštujejo naravo in širijo znanje o čebelah.

Marko Soršak

Zg. Hoče 65c, 2311 Hoče

Marko Soršak je član društva od leta 2016. Skrbi za dve družini čebel. Panje ima pri društveni brunarici v Slivnici. Za čebelarjenje ima zelo malo časa, saj kot župan ima po uradnem delovnem času veliko obveznosti. Delo društva spremlja in se po možnosti tudi udeleži posameznih dejavnosti, pomaga pa tudi kot župan.

Občuduje čebele kot majhne, zelo marljive in delovne živalice, ki živijo in delajo v svoji zelo dobro urejeni in organizirani življenjski skupnosti. Zato so mnogim ljudem zgled marljivih in delovnih bitij.

Tjaša Starčič

Zavita ul. 8, 2313Fram

Življenjsko pot, ki jo je pripeljala do čebelarjenja in apiterapije, je začela leta 2017, ko je kupila zemljo in nasadila 210 sadik aronij. Ko je začela predelovati prah aronije, jo je pot in želja, da bi prah zmešala v svoj med, vodila do čebel in čebeljih pridelkov.

Tako je leta 2019 zaključila začetni tečaj čebelarjenja. Kupila je dva nakladna panja in se pod mentorstvom učila čebelarjenja v praksi in tako do danes točila tudi že svoj prvi med. V naslednjem letu bo razširila svoj čebelnjak, na vsaj štiri čebelje družine

Ker jo je znanost o čebelah in zdravilnih učinkovinah, ki so v čebeljih pridelkih, potegnila še globlje, se je po opravljenem začetnem tečaju čebelarjenja, vpisala v program apiterapija in ga leta 2020 uspešno zaključila.

V mesecu novembru 2021 je pridobila Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji programa apiterapevtka. Kot čebelarka in apiterapevtka bi rada širše delovala na področju preventive, predvsem v ozaveščanju ljudi, o zdravilnih učinkovinah čebeljih pridelkov.

Franc Šalamun

Mariborska c. 57, 2312 Orehova vas

Franc Šalamun čebelari od leta 1976. Bil je član ČD Rače, vmes je nekaj časa miroval, nato pa s čebelarjenjem nadaljeval. Sedaj je član ČD Slivnica. Uspešno je opravil osnovni tečaj čebelarjenja, več znanja pa pridobiva sam s spremljanjem strokovnega tiska, predvsem revije Slovenski čebelar.

V čebelnjaku na domačem dvorišču ima sedemnajst AŽ panjev in v njih zdrave, živahne čebelje družine. Zelo skrbi za zdravje čebel in jih po potrebi tudi zdravi oziroma zatira čebelje zajedalce. Poudarja, da čebelarjenje ni (le) hobi, temveč zahtevno delo. Tistim, ki imajo čebele sporoča: »Če že imajo čebele, naj skrbijo za zdrav razvoj čebeljih družin.«

Andreja Tomanič

Brunšvik 68e, 2327 Rače

S čebelarjenjem se ukvarja od leta 2009 v domačem čebelarstvu, kjer opravlja različna opravila.

Od leta 2009 naprej se udeležuje izobraževanja in usposabljanja za uspešno čebelarjenje, posebej o smernicah o dobrih higienskih navadah v čebelarstvu na načelih sistema HACCP.

Dobila je odlikovanje Antona Janše III. stopnje za uspešno sodelovanje pri čebelarjenju in sodelovanje pri organizaciji in pripravi različnih prireditev Čebelarskega društva Slivnica.

Ivan Tomanič

Brunšvik 68e, 2327 Rače

Ivan je čebelariti začel leta 2009. Opravil je tečaj Čebelarske zveze Slovenije za čebelarje začetnike in ga zaključil z uspešno opravljenim izpitom. Od leta 2009 naprej se udeležuje rednih usposabljanj na področju smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP.

Dobil je odlikovanja Antona Janše III. stopnje za aktivno sodelovanje pri različnih delih in aktivnostih ter II. stopnje za posebne zasluge za dvig slovenskega čebelarstva.

Andreja in Ivan Tomanič čebelarita v svojem domačem čebelarstvu Gaja v Brunšviku od 2009. Začela sta s petimi panji. Od leta 2011 so vpisani v register pridelovalcev Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo (SMGO 11 0323). To zagotavlja dokumentiranje načina pridelave medu in njegove nadstandardne kakovosti ter sledljivost čebelarja.

V njihovem čebelnjaku, ki je na domačem zemljišču v Brunšviku, prevladujejo AŽ panji, imajo tudi nekaj nakladnih panjev. Počasi, a vztrajno in skrbno, sta povečevala število čebeljih družin, ki jih je trenutno trideset do petintrideset. Njihove čebele nektar in mano nabirajo na paši v Brunšviku in njegovi okolici. Čebele prevažajo tudi na obronke Pohorja, kjer je kostanjeva paša.

Pridobivajo cvetlični, akacijev, gozdni, kostanjev in ajdov med, kar je odvisno od naravnih razmer v konkretni letini. Poleg teh pridelujejo tudi Gajin zlati med. To je mešanica cvetličnega medu, cvetnega prahu, propolisa in matičnega mlečka ter domačega propolisa.

Zelo skrbijo za zdravo čebeljo pašo in prazna polja po prvi žetvi posejejo z ajdo, da bi lahko ponudili vedno bolj iskan in cenjen ajdov med.

Vsa leta izboljšujejo kakovost in večajo število čebeljih pridelkov. Za to so dobili več priznanj. Med temi so posebej ponosni na zlato (2019) in srebrno (2020) priznanje, ki so ga na mednarodnem ocenjevanju medu v Semiču prejeli za svoj ajdov med. Nagrade oziroma priznanja so dobili tudi za druge vrste meda na ocenjevanjih z mednarodno udeležbo na Mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA (2015, 2016, 2018, 2019, 2020) ter regijskih ocenjevanjih ZČD Maribor in Pomurje (2009, 2010, 2011, 2012, 2013).

Samo Uranjek

Stara cesta 47, 2311 Hoče

»Začetek našega čebelarjenja sega nekako v leto 2010, ko je hči Lena na šolskem tekmovanju v čebelarstvu za nagrado dobila AŽ panj s čebelami« je uvodoma povedal Samo. Sprva so panj dali v oskrbo čebelarju Albinu Pehantu, ki je skrbel za šolski čebelnjak na OŠ Dušana Flisa Hoče. Naslednje leto, ko se je prijatelj Marko Primec odločil, da prične s čebelarjenjem, si je Samo rekel: »Zakaj pa ne bi še Uranjek i čebelarili?« Z gospodom Pehantom se je dogovoril za prevzem panja in kupil še en panj, ker »eden ni nobeden« in spomladi 2011 so pod mentorstvom Marka Cesarja pričeli. Danes čebelarijo s štirimi LR in tremi AŽ panji in si težko predstavljajo življenje brez brenčanja.

Leta 2013 se je pridružil mlademu, hitro razvijajočemu čebelarskemu društvu v Slivnici, v katerem še danes, kot v roju, vladajo dobro razpoloženje, odlični odnosi in sodelovanje med člani. Naj medi.

Tako je Samo predstavil svoje čebelarjenje. K temu pa smo dodali še nekaj. Samo je pridobil čebelarsko znanje, ga obogatil z lastnimi izkušnjami in postal dober čebelar. Rad prihaja v društvo – v »čebelarski roj« in sodeluje v dejavnostih in posebnih akcijah v društvu. Skrbi, da mnoge utrinke življenja in dela v društvu ujame njegov fotoaparater in ostanejo na spletni strani društva.

Gregor Žigon

Vilenska c. 10, 2312 Orehova vas

Čebele so namreč zelo pomembne oprashaevalke cvetov mnogih rastlin.

Gregor prideluje med, pozna pa tudi izdelke iz meda, cvetnega prahu in voska, a jih sam ne izdeluje. Čebelarjenje mu je v prvi vrsti pristen stik z naravo in poseben užitek. Vedno ga umiri in mu prinaša posebno zadovoljstvo.

Čebelar je že dobrih osem let, član ČD Slivnica pa je postal leta 2021. Čebelnjak s šestimi družinami čebel ima na lepem kraju v pristnem, čistem, slikovitem naravnem okolju, zato so njegove čebele zdrave in krepke, med pa posebno okusen in bogat.

Panje redno pregleduje, jih neguje in skrbi za zdravje čebel.

Končal je osnovni izobraževalni program za čebelarje, vendar to znanje ne zadošča. Zato sam posega po strokovni literaturi o čebelah in čebelarjenju. Polega tega, da je takšno znanje čebelarjem nujno potrebno, ga to področje tudi zanima. Poudarja, da je na čebele potrebno gledati kot zelo pomembna živa bitja, ki v verigi življenja narave imajo zelo pomembno vlogo. Pa ne zaradi meda, ki je slastna sestavina (tudi) človekove hrane, ampak zaradi življenja samega.

Jože Žuraj

Orehova c. 14, 2312 Orehova vas

Panjev ne prevaža nikamor, ker je čebelnjak na zelo dobrem, idealnem, mestu doma.

Ves čas, odkar se ukvarja s čebelami oziroma čebelari, se samoizobražuje. Udeležil se je tudi več organiziranih izobraževalnih programov in usvojil bogato znanje. Z znanjem je osvetlil, dopolnil in izboljšal lastne izkušnje. Zanj so čebele, čebelje družine živahen svet, ki se ves čas

S čebelarjenjem se je seznanil že kot otrok pri starem očetu, čebelarju v Hotinji vasi. Po njem je čebele podedoval oče. Očetu je že pomagal pri čebelarjenju in se o čebelah in čebelarjenju tudi veliko naučil.

Po očetovi smrti 1998 je čebelarjenje nadaljeval sam, se vse bolj poglobljal v spoznavanje čebel in čebelarjenja. Tedanje čebelarstvo je razširil oziroma povečal število družin in panjev in ga tudi posodobil.

Včlanil se je v Čebelarsko društvo Rače, po ustanovitvi Čebelarskega društva Slivnica pa v to društvo. Ima 29 panjev od tega 19 AŽ in 10 LR.

spreminja in ga vedno izziva, da ga bolje spozna in tudi prispeva delež h kakovosti življenja čebel ter njihovih pridelkov.

V ČD Slivnica je gospodar in skrbi za dvajset čebeljih družin. To je dvajset urejenih, delovnih čebeljih življenjskih skupnosti, ki so si v marsičem podobne, a tudi različne med seboj. Je član upravnega odbora društva, delegat društva pri Čebelarški zvezi društev Maribor. S tem pa je povezanih tudi več drugih dejavnosti, ki se jih udeležuje in v njih sodeluje.

Za uspešno delo je dobil odlikovanje Antona Janše II. in III. stopnje, bronasto priznanje Janka Pislaka, ki ga podeljuje domače društvo, nekaj drugih občinskih in društvenih priznanj. Veseli ga tudi zlato priznanje za gozdni med.

Dobro pozna čebele, njihovo življenje in delo. Zaveda se, kako dragoceno in pomembno vlogo imajo v življenjski verigi in pomena, ki ga njihovo delo ima za ves živi svet, tudi za človeka.

To upošteva in po tem se ravna tudi v svojem vsakdanjem življenju in delu.

V spomin preminulemu članu

Mihael Močnik

1973 - 2016

Mihael je začel čebelariti leta 2014. Bil je član ČD Rače, čez čas pa se je včlanil v ČD Slivnica. Razvil je svoj bogat čebelji zarod in skupaj z ženo Renato zelo uspešno čebelaril. Tudi Renata je bila uspešna čebelarka in članica ČD Slivnica, a je po smrti moža to opustila.

Miha je imel bogato znanje o čebelah in čebelarjenju. Znanje je ves čas spopolnjeval in ga rad posredoval drugim. V ČD Slivnica je bil med dejavnejšimi člani. Kot strokovni sodelavec društva je med leti 2016 – 2018 sodeloval v projektu 20. maj, ki je potekal v okviru širšega projekta »Projektno delo z negospodarskim in neprofitnim sektorjem. – Študentski inovativni projekt za družbeno korist«, ki ga je financiralo Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport RS in Socialni sklad EU. Življenjsko pot je sklenil med strokovnim izletom društva na Madžarskem, po ogledu enega tamkajšnjih velikih čebelarjev.

Seznam članov ČD Slivnica v letu 2022

1. Redni člani in članice

1. Bračič Simon, Cesta na agrarno, 2312 Orehova vas
2. Bračko Anton, Stranska ul. 8, 2312 Orehova vas
3. Galun Marjan, Kungota pri Ptuju, 2325 Kidričevo
4. Hmelak Milan, Na gmajni 8, 2312 Orehova vas
5. Hmelak Vojko, Pivolska ul. 21, 2000 Maribor
6. Ivaniševič Denis, Loka 2, 2205 Starše
7. Jakolič Herman, Slivniška c 15, 2312 Orehova vas
8. JakoličTobija, Slivniška c. 15, 2312 Orehova vas
9. Jakolič Uroš, Hotinjska 29, 2312 Orehova vas
10. Kapel Sebastijan, Ob železnici 17 A, 2227 Rače
11. Kirbiš Franc, Strnice, 2206 Marjeta
12. Kos Franc, Hotinjska 9, 2312 Orehova vas
13. Kraner Danilo, Mariborska c., 2312 Orehova vas
14. Krnjak Bojan, Rošnja, 2205 Starše
15. Lipnik Ajda, Vinogradniška 33, 2312 Orehova vas
16. Lipnik Alojz, Vinogradniška 30, 2312 Orehova vas
17. Lipnik Vita, Vinogradniška 33, 2312 Orehova vas
18. Magdalenc Aleksander, Vezna 5, 2312 Orehova vas
19. Meglič Maja, Čbeleraska, 2312 Orehova vas
20. Obreht Anton, Mariborska c., 2312 Orehova vas
21. Prel Mira, Ob Sloveniki 10, 2312 Orehova vas
22. Primec Marko, Irgoličeva 32, »311 Hoče
23. Purkart Ana, Čebelarska 20, 2313 Fram
24. Pušnik Zvonko, Morska cesta 24, 2313 Fram
25. Rižnar Franc, Pri transformatorju 4, 2312 Orehova vas,
26. Selinšek Maks, Gradiška 201, 2201 Zgornja Kungota
27. Soršak Marko, Zg. Hoče, 2311 Hoče
28. Starčič Tjaša, Zavita ul. 8, 2313 Fram
29. Šalamun Franc, Mariborska c. 57, 2312 Orehova vas
30. Šaponić Svetlana, Borova vas 68 e, 2000 Maribor

31. Tomanič Andreja, Brunšvik 68 e, 2327 Rače
32. Tomanič Ivan, Brunšvik 68 e, 2327 Rače
33. Uranjek Samo, Stara cesta 47, 2311 Hoče
34. Žigon Gregor, Vilenska c. 10, 2312 Orehova vas
35. Žuraj Jože, Orehova 4, 2312 Orehova vas.

2. Podporni člani in članice

1. Bali Robert, Pivkova 15, 2250 Ptuj
2. Bračko Ivan, Maribor
2. Hmelak Anka,
3. Hmelak Marjana
4. Kosi Ivo, Čreta, 2312 Orehova vas
4. Kramar Martin, Kolmanova c. 93, 2312 Orehova vas
6. Kosi Ivo, Čreta, 2312 Orehova vas,
7. Ledinek Branko, Rače, 2327 Rače,
8. Leskovar Alojz, Cesta ob ribniku 20, 2312 Orehova vas
9. Lipnik Alenka, Vinogradniška 30, 2312 Orehova vas
10. Lipnik Mišo, Vinogradniška 33, 2312 Orehova vas
11. Lipnik Metka, Vinogradniška 33, 2312 Orehova vsa,
12. Lobenvein Alojz, Ob nadvozu 1, 2312 Orehova vas
13. Prel Vito, Ob Sloveniki 10, 2312 Orehova vas
13. Pušnik Vlado, Maribor
15. Štic Mirko, Vinogradniška 32, 2312 Orehova vas
16. Štic Irena, Vinogradniška 32, 2312 Orehova vas
17. Šumer Vili, Čreta, 2312 Orehova vas
18. Šumrada Harc Majda, Kovačeva 8, 2000 Maribor
19. Tomanič Darja,
20. Tomanič Franc,
19. Tommasini Ivo, Vinogradniška 24, 2312 Orehova vas
20. Topolovec Anton, Vodovodna 19, 2312 Orehova vas
21. Topolovec Irena, Vodovodna 19, 2312 Orehova vas
22. Žuraj Anka, Orehova 4, 2312 Orehova vas

Anton Obreht: Izobraževanje in usposabljanje čebelark in čebelarjev našega društva

Čebelarjenje je dejavnost, ki jo za oblikovanje osebnosti povezujejo raznovrstne načrtovane aktivnosti. Čebelar mora biti ljubitelj čebel, natančen, vztrajen, sistematičen, fleksibilen, učeč in strokovno zelo razgledan. Veliko lažje mu je, če ima tudi ročne spretnosti in nekatera tehnična znanja. Dober čebelar lahko svoje znanje izkoristi tudi kot poklicno orientacijo ali dopolnilno dejavnost.

V šoli smo začutili novo priložnost, ko je prišla pobuda, da bi v šolskem parku zgradili čebelnjak in ustanovili Čebelarstvo Slivnica. Pobudnik je bil dolgoletni uspešni čebelar Alojz Lipnik, ki je bil na ustanovnem občnem zboru izvoljen za predsednika društva. Za šolo je bilo izrednega pomena, da je postal tudi mentor čebelarskega krožka in je s svojimi učenci osvajal zlata in srebrna priznanja na državnih tekmovanjih. V slovenskem šolskem prostoru je veliko prispeval k ugledu naše šole. Oblikovanje osebnosti je naloga vseh učiteljev in mentorjev v dobi odraščanja mladostnikov, ki so danes, zaradi vdora modernih elektronskih komunikacij, precej manj časa skoncentrirani in skoraj niso pripravljeni na daljše aktivnosti. Pomembna je tudi skrb za pravočasno ukrepanje v čebelnjaku in s tem povezana velika odgovornost za življenje in razvoj čebelje družine. V zadnjih letih uspešno skrbi za mlade čebelarje mentor Anton Bračko. Na šoli je organiziran čebelarski krožek, znanje pa posebej zainteresirani učenci pridobivajo tudi pri izbirnem predmetu Čebelarstvo v 7., 8. ali 9. razredu v obsegu 32 ur.

Čebelarski krožek na Osnovni šoli Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru, mentorica Karmen Jezernik. Foto M. Kramar

Izbirni predmet čebelarstvo poglobi in razširi razumevanje osnovnih bioloških konceptov v vertikali bioloških vsebin in se povezuje s temeljnim razumevanjem biotskih mehanizmov, ki jih izbirni predmet vključuje v biologijo medonosne čebele in drugih opraševalcev. Učenke in učenci smiselno uporabijo, nadgradijo in v kontekstu biologije povežejo predznanje in zmožnosti, ki so jih razvili tudi pri preostalih temeljnih predmetih.

V ospredju so biologija medonosne in divjih čebel, koevolucija oprasovalcev in rastlin ter pomen oprasovalcev v okolju. Posebej so poudarjene značilnosti avtohtone podvrste medonosne čebele – kranjske čebele in njen pomen za slovensko čebelarstvo. Pri obravnavi življenjskega kroga čebel in opazovanju značilnega vedenja čebel v čebelji družini kot primera družbenih žuželk bodo učenke in učenci spoznali osnove etologije. Spoznali bodo pomen pestrosti oprasovalcev za delovanje ekosistemov in za kmetijstvo. Preizkusili bodo osnove čebelarjenja, ga povezali z naravno in kulturno dediščino ter se seznanili s sodobnim poklicem čebelarja.

Sodobna biologija kot integrativna veda za celostno razlago zgradbe in delovanja živih sistemov uporablja tudi znanja drugih naravoslovnih, družboslovnih in humanističnih znanosti, zato je na izvedbeni ravni koristno smiselno vertikalno in horizontalno medpredmetno povezovanje z naravoslovnimi in drugimi predmeti. Pomembna je vključitev ciljev okoljske vzgoje, vzgoje za zdravje in poklicna orientacija.

V desetih letih delovanja ČD Slivnica smo zgradili čebelnjak, manjšo sejno sobo in veliko učilnico, ki neposredno ob panjih omogoča poglobljeno delo čebelarja in pridobivanje tehničnih in strokovnih znanj. Zaradi varnosti so učenci za stekleno pregrado in lahko natančno opazujejo vsak gib čebelarja, ki svoje delo tudi primerno komentira. Čebelarjenje je izredno kompleksna gospodarska panoga, ki zahteva celega človeka skoraj vsak dan v tednu.

Poleg formalnih oblik učenja v organiziranih metodičnih enotah in različnih didaktičnih oblikah čebelarji pridobivamo nova znanja na seminarjih, strokovnih predavanjih, sejmih in z obiski večjih čebelarjev. Prenos izkušenj in novih spoznanj je v svetu čebelarjev stalnica. Nihče ne skriva poti do svojih uspehov, zelo radi povedo, kaj so v zadnjem času slišali novega in tudi zelo natančno opišejo težave, ki jih spremljajo v določenem koledarskem letu. Čebelarjenje se mora zelo prilagajati paši, klimi in škodljivim vplivom kmetijstva. Potrebno je vzajemno sodelovanje, da bi lahko preprečili večje pomore čebel.

Pri razvoju čebelarstva so se razvile tudi specialne dejavnosti, ki so usmerjene v pridelavo različnih čebeljih pridelkov. Najpogosteje je to med, cvetni prah, propolis, vosek in matični mleček. Za boljši pridelek morajo biti čebelarji seznanjeni tudi z medovitimi rastlinami, ki jih tudi za okras posadijo v bližino čebelnjaka. V bližini čebelnjakov večkrat vidimo »hotel za žuželke«. S tem pokažemo obiskovalcem čebelnjaka, da so v življenju pomembni tudi drugi oprasovalci.

Uspešen čebelar mora do podrobnosti poznati čebeljo družino ter razvoj in naloge posameznih članov te družine. Da bi bila družina zdrava in uspešna, mora bivati v strokovno narejenem panju in s strani čebelarja nadzorovana glede bolezni, količine hrane in notranje temperature panja. Zelo koristno je, da je v bližini čebelnjaka kakšna mlaka s čisto vodo, da lahko čebele v preletu pijejo. Za različne vrste panjev so natančna navodila za izgradnjo, ki omogoča oz. preprečuje članom družine posamezne prehode med sektorji.

Čebele so v preteklosti živele v koših, drevesnih duplih in podobnih bivališčih, ki so jih umetno ustvarili tudi kmetje in tako naselili čebele v bližino doma. V 19. stoletju so pričeli s kontrolirano izgradnjo satovja, ki so ga kasneje postavljali v lesene škatle. Tako so v svetu pričeli nastajati različni tipi panjev. Danes govorimo o sodobnih panjih, ki se najpogosteje uporabljajo: Dadant – Blattov (DB) panj, Langstrot – Rootov (LR) panj, Farrarjev panj, Položka (francoski čebelar Laians), Alberti – Žnideršičev (AŽ) panj, gromov panj in druge oblike AŽ panjev. Redkeje uporabljeni pa so panji: Kongresovka, Alpski panj, Dzierdzonov panj, Zandrov panj, Panji na toplo stavbo in Panj Tamaško.

Za sodobno in donosno čebelarjenje mora panj izpolnjevati naslednje pogoje:

Mora biti dovolj velik in udoben za življenje in razvoj čebelje družine, zaloge hrane in oskrbe zalege.

Mora omogočati, da njegov prostor poljubno pomanjšamo ali zvečamo.

Mora omogočati, da je konstrukcijsko zagotovljen potreben odmik med posameznimi sati.

Izdelan mora biti iz materiala, ki zagotavlja dolgoletno uporabo in varuje čebeljo družino pred hitrimi vremenskimi spremembami.

Ne sme prepuščati vode v notranjost.

Ne sme biti prepriha med posameznimi elementi panja.

Narejen naj bo čim bolj preprosto in biti mora praktičen za delo s čebelami.

Posamezni elementi morajo biti lahko razstavljivi in sestavljivi in pri tem ne smemo mečkati čebel.

Mora biti primeren za nakladanje in razkladanje na prevozno sredstvo ob prevozih na pašo.

Zagotovljeno mora biti ustrezno zračenje, kadar so žrela panjev zaprta.

Zagotovljen mora biti prostor, kamor se lahko čebele umaknejo pri prevozih na oddaljeno pašo.

Medišče mora biti narejeno posebej in naj bo preprosto odstranljivo.

Omogočeno mora biti umetno hranjenje čebel, če se pojavi potreba.

Omogočeno mora biti večanje in manjšanje velikosti žrela.

Redno vzdrževanje panjev in stalna skrb za higieno bo preprečila mnoge bolezni in pregnalo vsiljivce, ki jih poznamo kot huda gniloba čebelje zalege (bacil *Penibacillus larvae*), evropska gniloba (bakterijska okužba), poapnela zalega (glivična bolezen), nosema (bolezen prebavil) in varoja (parazit). Bolezen čebel moramo prijaviti veterinarski službi in ukrepati po njihovih navodilih. Najboljša preventiva proti vsem boleznim je redna menjava satja s satjem iz čistega in steriliziranega voska, uporaba najboljših matic in njihova redna menjava, vzdrževanje močni čebeljih družin, občasno razkuževanje panjev in orodja, uporaba čistega jedilnega sladkorja in morebitno krmljenje čebeljih družin.

Splošno latinsko ime za čebelo je *Apis* in iz tega izhaja tudi apiterapija, kar bi pomenilo zdravljenje oz. pomoč pri zdravljenju s pomočjo čebeljih pridelkov. Govorimo tudi o čebeljem turizmu, kar bi lahko primerjali s termalnim in drugimi zdraviliškimi turizmi.

Čebelarstvo je večplastna znanost, ki nam vsako leto razkrije nekaj novosti, do katerih se dokopljejo znanstveniki. Mnoge aktualne informacije lahko dobimo na spletni strani Čebelarstva Slovenije, kjer so naštet tudi neobhodne naloge za določen čas glede paše, dela v čebelnjaku in zdravstvene ukrepe. Ker je področje čebelarstva zelo široko, imamo letna predavanja, ki jih organizira Čebelarstvo društvo Slivnica in Fakulteta za biosistemske vede. Predavanja potekajo na gradu Hompoš in v učilnici ČD Slivnica. Pomembne napotke in informacije prejmemo mesečno na sestankih društva. Z najnovejšo opremo in proizvajalci se srečamo na sejnih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Čebelarjenje je za manjšega posameznika izredno draga dejavnost, zato imamo opremo na društvu in jo lahko člani koristijo.

Že v prvem letu delovanja je ČD Slivnica navezalo tesne stike z OŠ Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru in vrtcem pri šoli. Vzorno sodelovanje traja še danes in posebej veseli smo skupnega sodelovanja na proslavah, svečanih dogodkih in Tradicionalnem slovenskem zajtrku, ki poveže še domače dobavitelje kruha, mleka in masla.

»Narava se ne bo podrejala človeku,
ljudje morajo spoštovati zakone narave.«

Dioskurid (zdravnik in raziskovalec narave), 50 po n. š.

Martin Kramar, Jože Žuraj: Gospodar čebel v našem društvu

Gospodar ali skrbnik čebel je izkušen čebelar, ki zelo dobro pozna značilnosti, razvoj, življenje in delo čebel, čebeljih družin v panjih in izven njih. Poznati mora tudi naravne življenjske pogoje za življenje čebel, škodljivce in bolezni čebel ter zatiranje teh oziroma zdravljenje čebel. Pri tem pa je zelo pomembno, da ima rad čebele, skrbi zanje vsak dan in vse dni v letu in mu opravila v panju niso le nekakšna delovna obveza, ampak oziroma predvsem veselje in zadovoljstvo.

Gospodar Jože pri delu aprila 2022.
Foto M. Kramar

Čebele so v svojih družinah zelo dobro organizirane in dosledno opravljajo vse, kar je potrebno za življenje celotne družine in razvoj novega zaroda. Večina čebelark in čebelarjev, ki čebele dobro poznajo, pozna tudi organizacijo čebelje družine. Vseeno pa jo na kratko predstavimo.

Vsaka čebelja družina ima matico. To je odrasla, spolno zrela čebela. Spoznamo jo, ker je večja in debelejša od drugih čebel. Njena naloga je zaleganje jajčec za razvoj novih čebel. Dnevno zleže nad dva tisoč jajčec. Ko je matica oprášena jo spremljajo druge čebele in jo hranijo z matičnim mlečkom.

Čebele delavke so neplodne in so navadno najmanjše rasti, živijo šestdeset dni. V panju in zunaj panja opravljajo vsa dela. Ene čistijo panj, to so hišne čebele, druge odhajajo na pašo, pašne čebele.

Preden čebele postanejo delavke nekaj časa, ur ali dni, stražijo pred vhodom v panj in pregledajo čebele, preden gredo v panj.

V družini so tudi troti, čebele moškega spola, samci torej. Živijo v panju od pomladi do poletja. Njihova naloga je oploditev matice. Po oploditvi matice jih delavke odstranijo in panja. V njem ostanejo le v primerih, če ni matice ali pa ta ni oprášena.

V davni preteklosti so čebele svoje panje zgradile v naravnem okolju, v njih živele in preživele. Ko pa je človek zavohal in okusil med, ga je začel čebelam odvzemati (krasti!) in vse bolj posegati v življenje in delo čebel. Tako je nastal čebelar, ki je danes tudi gojitelj, varuh, skrbnik čebel.

Čebelarstvo je v osnovi gojenje čebel, ki pa je postalo obsežnejša, tudi gospodarsko pomembna dejavnost.

S čebelarjenjem se je življenje čebel iz njihovih naravnih (divjih) bivališč, satja na drevesih in drugje, preselilo v panje, ki so postavljeni v čebelnjakih. Čebelarji so panje razvili zato, da lahko satje čebel jemljejo iz panjev in jih vračajo vanje. Panjev je več vrst in so tudi posegi vanje različni. Panji so zloženi v čebelnjak. To so lepo porisane in pobarvane hiške, ki marsikje krasijo naše okolje – dvorišča, livade, gozdne jase...

Včasih čebelja družina zapusti panj, odleti in se namesti največkrat v krošnje dreves. To je roj, ki si gnezdo gradi v naravi. Čebelarji takšne roje ogrebejo in čebele namestijo v svoje panje.

Čebelji roj včasih zapusti panj in obstane v krošnji ali na kakšni veji drevesa, Radizel 2020.

Foto M. Kramar

Nekdanje bivanje in delno tudi življenje čebel je človek s svojimi posegi precej spremenil. Tako danes čebele, vsaj te, ki jih poznamo in gojimo, živijo v umetnih bivališčih – panjih in tu opravljajo svoja naravna opravila: ustvarijo družino, gradijo satje, vzdržujejo red in čistočo, se razmnožujejo in skrbijo za zalego, skrbijo za svoj dom in ga varujejo pred napadalci, nabirajo hrano in pridelujejo med. Pri tem jim pomagajo čebelarji, ki spremljajo, opazujejo stanje čebel, pregledujejo čebelje družine, skrbijo za zdravje čebel, zatirajo čebelje zajedavce in napadalce, v času, ko ni paše čebele hranijo, čistijo satje in panje ter skrbijo za varnost čebel v panjih v vseh letnih časih in vremenskih razmerah.

Vse to v svojih panjih opravlja vsak čebelar, v velikih čebelarstvih in čebelarških društvih, ki imajo društvene čebelnjake, to opravlja gospodar ali skrbnik čebel.

V ČD Janka Pislaka Slivnica je gospodar Jože Žuraj. V predstavitvi smo že zapisali, da je Jože izkušen čebelar, ki zelo dobro pozna čebele in čebelarjenje. Tu pa na kratko predstavljamo njegovo delo gospodarja v društvu.

Jože čebelari v svojih panjih v domačem čebelnjaku in skrbi za vse potrebno v čebelnjaku društva, kjer vestno opravlja vsa čebelarška opravila. Povzemam vsebino pogovora z Jožetom, ki sva ga opravila za pripravo tega zapisa.

S čebelarjenjem ste se srečali že v otroških letih?

Kot je že zapisano v predstavitvi v domačem čebelnjaku, je Jože kot otrok pomagal pri čebelarških opravilih dedku in očetu. Že mnogo let pa sam nadaljuje njuno čebelarško dejavnost. Skrbi tudi za čebelje družine v društvenem čebelnjaku. V društvu je gospodar od ustanovitve društva do danes. K temu ga vedno znova pritegnejo čebele – majhne, drobne, marljive, delovne živali, ki so po njegovem prepričanju pravi čudež narave.

Kaj vas priteguje k druženju in delu s čebelami?

Pri delu ga navdušuje živahnost, medsebojna povezanost, prijetno brenčanje in posebno prijeten vonj, ki se širi iz panjev. Čebelar to mora preprosto zaznati in uživati ob tem. To je gotovo splet pomembnih značilnosti dobrega čebelarja. Kdor tega ne občuti, bo težko razvil pristen stik s čebelami in vzljubil čebelarjenje.

Kakšen mora biti pravi čebelar?

Jože poudarja, da vsak, ki želi imeti čebele, mora najprej vzpostaviti, razviti in gojiti pristen stik s čebelami. To doseže s stalnim opazovanjem čebel povsod, kjer se z njimi srečuje, posebej pa v panju oziroma čebelnjaku. Svoja čebelarska doživetja in spoznanja o čebelah s spremljanjem in opazovanjem pa mora spopolniti in obogatiti s strokovnim znanjem, ki si ga pridobi s stalnim strokovnim spopolnjevanjem. Veliko svojega časa bo preživel pri čebelnjaku v družbi čebel. Čebelarjenje mu bo napolnilo (nekaterim vzelo) ves prosti čas.

Kaj zajema delo gospodarja čebel?

Gospodar spremlja in sledi letni življenjski in delovni cikel čebel in sproti opravlja vsa potrebna opravila. Sam redno pregleduje panje in satje čebel. Satnice glede na stanje ustrezno premešča oziroma razporeja, da jih matica zalega in čebele polnijo z medom. S tem tudi preprečuje rojenje – izlet družine iz panja. Vsako rojenje je za čebelarja lahko velika izguba čebel, saj težko najde pobegli roj, ki se namesti v naravi izven panja.

Pomembno je spremljanje pašnih razmer – cvetenje in medenje medovitih rastlin. V primeru slabe paše ali če paše ni, čebele mora krmiti z ustreznimi pripravki, ki jih čebelarji dobro poznajo in tudi sami pripravljajo.

Zelo pomembno je opazovanje in spremljanje zdravstvenega stanja čebel in pojave zajedalcev čebel in drugih škodljivih vsiljivcev, ki se lahko vtihotapijo v panj. Opazovanje pojava varoj in zatiranje teh, vdor več ali drugih škodljivcev v panj.

Pregled čebeljih družin/panjev

in satnic aprila 2022. Foto M. Kramar

Gospodar Jože panje redno pregleduje, sproti z ustreznimi pripravki zatira varoje in s skrbnimi rednimi pregledi skrbi, da v panjih ni drugih škodljivcev.

Posebno pozornost namenja maticam. Redno jih opazuje in glede na njihova stanje slabe (stare, šibke) matice zamenja. Pri tem je poznavanje matic zelo pomembno. Ob pregledu matic

pregleda tudi satje in presodi, katere satnice in kdaj je potrebno zamenjati z drugimi, novimi. To tudi opravi.

Gospodar presodi in odloči, kdaj bo točenje meda. Pripravi potreben pripomočke in posodo za med. Po točenju pripravlja čebele za prezimovanje.

Katera opravila čebelar/gospodar opravlja v posameznih letnih časih?

Čebelar in gospodar za čebele skrbi vse leto, opravila pa so v posameznih letnih časih različna. Spomladi opravi prvi pregled družin. Po potrebi prestavi satje in čebelam doda hrano, če je v zalogi ni dovolj. V panje doda nove satnice za izgradnjo in s tem prepreči rojenje čebel. Po prvi paši toči prvi med.

V poletnem času dela narejence, zamenja matice, v brez pašnem času krmi čebele in skrbi, da čebele imajo dovolj vode. Po pašnem času poskrbi za točenje meda in stare satnice zamenja z novimi. Stare satnice stali v vosek. Pregleda stanje v panjih in zatira varoje. Redno krmi čebele, da bodo matice dobro zalegale, da bodo čebele močne in dobro preživele zimo. Jeseni redno opazuje čebelje družine in jih pripravlja na zimo. Pri tem čim manj posega v panje, da čebel ne vznemirja.

Pozimi čebele mirujejo, ne izletavajo iz panjem. Življenje v panju je umirjeno. V tem času čebelar, v našem primeru gospodar zatira varoje, poskrbi za zažičenje okvirjev ali pa to sam opravi. Po potrebi popravi in prebarva panje, pregleda opremo in orodje in pripravi za novo delovno sezono. To se odvija vsako leto in se uspešno odvija že dobrih deset let Jožetovega delovanja v društvu.

Od začetka pomladi do pozne jeseni je pri čebelnjaku v Slivnici skoraj vsak drugi dan, če je potrebno, tudi pogosteje. V zimskem času čebelnjak večkrat obiše oziroma si ga ogleda in opravi, kaj je potrebno. Zato so čebele zdrave, v odličnem stanju, njihove družine so močne in pridelajo tudi obilo dobrega meda.

Gotovo so čebele v čebelnjaku društva zadovoljne in srečne, ker imajo takšnega gospodarja.

Ivan Bračko: Čebelje paše na področju čebelarstva Slivnica in v širši okolici

Uvod

V prispevku predstavljamo pašne razmere na področju krajev Slivnica, Radizel, Čreta, Orehova vas, Hotinja vas in Slivniško Pohorje. To je po pašnem redu pašno področje Slivnica. Rastline, ki jih predstavljamo, rastejo oziroma so značilne tudi za širše okoliško področje. Navedli smo tudi rastline, ki rastejo na naših vrtovih in dvoriščih, pa niti ne vemo, da se čebele pasejo tudi na teh rastlinah. Z gojenjem teh rastlin tudi bogatimo čebeljo pašo in prispevamo svoj delež k življenju in zdravju čebel.

Pašne razmere v našem in širšem okolju

Pašne razmere so se na tem področju v zadnjih 70 letih drastično poslabšale. Do leta

1960 je raslo še veliko različnih medovitih rastlin na travnikih in drugih površinah. Kmetje so tudi v strnišča žitaric sejali rastline, ki so čebelam nudile pašo. Na mnogih njivah je rasla tudi ajda, ki je

izredno dobro medila. Tako so čebele napolnile medišča za čebelarja in za svojo zimsko zalogo. V naslednjih letih ajda ni več medila, pa tudi pridelkov ni več bilo. Kaj je vzrok temu, še danes ni znano. Več desetletij na Dravskem polju ni nihče več sejal ajde. V zadnjih letih jo kmetje spet sejejo zaradi visoke cene zrnja ali za zeleno gnojenje. Medenje je sorazmerno slabo, ker je pa avgusta in septembra pri nas že brezpašno obdobje, tega čebele ne občutijo tako zelo, saj jih hranijo čebelarji.

V zadnjem času pa čebelarji ajdi zopet namenjajo vse več pozornosti in jo nekateri tudi sejejo. V Sloveniji je večina čebelarjev, ki imajo manj čebeljih družin v stacionarnih čebelnjakih do 40 panjev. Tudi za medovite rastline nekateri čebelarji ne skrbijo dovolj.

Vsak čebelar bi moral ob svojem čebelnjaku posaditi nekaj dreves, grmov, rastlin, ki cvetejo zgodaj spomladi in imajo veliko cvetnega prahu. To so na primer jelša in leska, katerih eno drevo ima toliko cvetnega prahu, kot ga je na enem hektarju travnika. Čebele, ko spomladi rabijo največ cvetnega prahu za zalego, zaradi nizkih temperatur letijo samo nekaj 100 m daleč od panja. Poleti pa celo več kot pet km. O tem se je pisec tega zapisa prepričal z opazovanjem letenja čebel od panjev v Pivoli do letališča E. Rusjana Maribor, kjer je bila posajena njiva facelije.

Spomladanska čebelja paša

Pri nas je najpomembnejša spomladanska čebelja paša. To je obdobje od začetka pomladi pa do konca junija. V tem času cvete in medij največ rastlin in v tem obdobju čebele pridelajo največ meda.

Prvo dobro spomladansko pašo čebelam nudijo vrbe. Pri nas jih je preko 20 vrst. Prva začne cveteti v začetku marca vrba iva, za njo pa ostale

Bela vrba, ki doseže višino do 8 m in premer debla preko dva metra, ima ogromno cvetov. Zelo znana je tudi vrba žalujka.

Vse vrbe dobro medijo. Na en hektar dajejo do 300 kg medičine.

Cvetejo tudi razne močvirske in druge cvetoče grmovnice (črni trn) ter različne cvetice v podrasti. Pomembne spomladanske medovite rastline so tudi zvončki, trobentice, regrat, borovnice, jagode, glog, spomladanska resa, pločnik, žafrani, in drugo

Vrba, Radizel, 2021, (foto M. Kramar)

Medovita drevesa

Za čebeljo pašo so pomembna tudi sadna drevesa: češnje, slive, jablane, marelice, breskve, višnje, hruške itd. Od teh najboljše medijo divje češnje – do 50 kg na hektar, najslabše pa hruške – do 10 kg na hektar nasada. Pogosto sadjarji v večjih hruškovih nasadih dresirajo čebele, da hruškam oprahujejo cvetove..

Bogato pašo čebele najdejo tudi na akacijah. Akacija je hitro rastoča rastlina, ki ima tudi kvaliteten trdi les. Na akaciji čebele lahko naberejo veliko količino medicinske, a akacija cvete le okoli deset dni. V primeru zmrzali in dežja v času cvetenja pa je cvetnega prahu zelo malo ali nič.

Akacija v polnem razcvetu. .Foto M. Kramar)

Poleg vrb in drugih zgodnjih spomladanskih medovitih dreves so pomembna tudi druga medovita drevesa.

Ob vznožju Pohorja - Radizel, Čreta, Slivniško Pohorje - so bogati, v glavnem mešani gozdovi. V njih je tudi več vrst medovitih dreves. Glavno pašo čebele najdejo na kostanjih in naši čebelarji pridobijo veliko kostanjevega meda, ki je zelo cenjen.

Cvetenje kostanjev, Radizel 202. Foto M. Kramar

Medovita drevesa, ki rastejo na našem področju so tudi lipa, lipovec, beli javor, jerebika, jelka/hoja...

Lipa

Poljske in travniške medovite rastline

Na njivah je nekoč raslo veliko različnih rastlin, ki so bogatile pašo čebelam. Več takšnih rastlin obdelovalcem njiv oziroma kmetom ni prinašalo koristnih pridelkov in neposredne gospodarske koristi in so jih uvrščali med plevel. Tega pa so uničevali s pletjem, okopavanjem, v novejšem času pa predvsem z različnimi kemijskimi pripravki – škropivi in posipi. V primerjavi z nekdanjo pestro poraščenostjo njiv na današnjih njivah kmetje gojijo v glavnem donosne in za gospodarstvo tržno pomembne rastline. Zato so velike njivske površine med letom veliko časa prazne. Zaradi tega je tudi čebelje paše veliko manj, kar na nekaterih področjih že ogroža obstoj čebel. To ne le zmanjšuje donos meda, ampak zmanjšuje, slabša biotsko raznovrstnost, siromaši okolje in poslabšuje tudi življenjske pogoje človeku.

Na Dravskem polju kmetje na strnišča žitaric posejejo le nekaj ajde ali repice, veliko teh površin pa ostane praznih. Na te površine bi lahko sami ali pa čebelarji v dogovoru s kmeti posejali facelijo, ki je zelo bogata medovita rastlina in cvete 50 dni. Na enem hektarju akacije ali facelije čebele naberejo do eno tona medicine. Pomemben je tudi čas dnevne paše. Na faceliji se čebele pasejo (nabirajo nektar) od jutra do večera, na ajdi pa le tri ure – od osme do enajste ure dopoldan.

Moji, facelija in ajda v Hotinji vasi 2018. Foto I. Bračko

Zelo dobro medijo tudi vse vrste detelj. Pomembni sta dvoletna bela in rumena medena detelja. Obe imata debelo, razvejano steblo, z drobnimi, plitvimi cvetovi in dosežeta dobro višino. Na 1 ha izločita do 300 kg medičine.

Zelo dobra je tudi enoletna rdeča detelja ali inkarnatka. Kmetje jo sejejo večinoma za požetimi žitaricami, cveti pa naslednje leto zgodaj spomladi. Cveti 3 tedne, donosi pa so tudi do 250 kg na ha.

Veliko je tudi črne detelje, ki dobro medi, vendar jo čebele zaradi globokih cvetov slabo obiskujejo. Jo pa bolje izkoristijo čmrlji, ki imajo daljše rilčke.

Ostale detelje so še bele detelje, švedska detelja, perzijska detelja, aleksandrijska detelja, grašica in nokota. Ostale dobro medeče travniške rastline so še travniška kadulja, navadni glavinec, kozja brada, njivsko grabljišče, krvenka, mete in druge rastline.

Cvetovi rdeče detelje – inkarnatke. Foto M. Kramar

Inkarnatka, Betnava, Maribor 2021. Foto I. Bračko

Med medovitimi poljščinami je tudi oljna ogrščica. Cveti od aprila do septembra in je prva pomembna čebelja paša v letu. Vendar je v tej paši veliko fitofarmaceutskih sredstev, ki čebelarjem škodujejo, lahko pa ostanejo tudi v medu. Zato je zelo pomembno, da se kmetje in čebelarji dogovorijo o zmanjšanju in času škropljenja. Med oljne ogrščice je v kategoriji slabšega meda, poleg tega pa ni primeren za krmo zimske zalega čebel.

Cvetoči travniki so žal že redkost, Radizel 2021. Foto: M. Kramar

Medovite rastline na domačih dvoriščih in vrtovih

Na vrtovih, dvoriščih in cvetličnih gredah je rastlin, ki ustvarjajo čebeljo pašo, veliko.. Navajamo jih le nekaj:

- rman, s cvetovi roza, bele in rožnate barve;
- plahtica;
- gorski luk – s cvetovi bele, rdeče in roza barve;
- travniška kadulja;
- navadni regrat;
- plazeča detelja;
- marjetica
- astre različnih barv;
- drobnjak, ki tudi ima cvetove različnih barv;
- kresnice s cvetovi rdeče, svetlo roza, bele in temno rdeče barve;
- bergenije,
- glavinci in nageljčki s cvetovi različnih barv.
- ameriški slamnik ima cvetove različnih barv: bele, rdeče, rumene;
- cinije,
- ognjič,

Na domačih cvetličnih gredah uspevajo tudi oslad, teloh, šentjanževka, verbena in več vrst sivke (bela, svetlo in temno modra), lučca.

Medovite so tudi rastline, ki jih poznamo kot začimbne oziroma zdravilne. To so: meta, žajbelj, šetraj, hermelika, timijan, materina dušica, baldrijan, jetičnik, navadna melisa, poprova meta, navadni rožmarin

Ameriški slamnik, Radizel, 2020
Foto M. Kramar

Rumeni rman, Radizel, 2019.
Foto M. Kramar

Nageljčki, Radizel, 2019.
Foto M. Kramar

Je na tem cvetu kaj slastnega?
Foto M. Kramar

Sklepne misli

Živo je zavedanje ljudi, da so čebele zelo koristne in dragocene živali, ki z opraševanjem rastlin veliko prispevajo k rasti mnogih rastlinskih plodov in so hrana človeku in živalim. Dragocen je tudi neposredni čebelji izdelek – med, ki je pomembna sestavina naše prehrane. Poleg meda so dragoceni tudi cvetni prah, ki ga naberejo čebele, matični mleček in čebelji strup, kar so pomembne surovine za različne dodatke človeški hrani, za zdravilne pripravke in kozmetične

izdelke. Ob tem pa za življenje, zdravje in ohranitev čebel mnogokrat premalo skrbimo. Ob zelo razvpiti skrbi za ohranitev zdravega naravnega okolja ravnamo prav nasprotno temu: uničujemo mnoge »nekoristne« rastline. To so rastline, ki ne prinašajo neposrednega gospodarskega prihodka (dobička) ali pa mnoge preprosto motijo, so jim v napoto. Zato so mnoge njive med letom veliko časa prazne, na dvoriščih ni več skoraj nobenih cvetic, ampak le strogo postrižena trava. Zelo malo je cvetočih travnikov. Kmetje travnike pokosijo, preden rastline zacvetijo in razvijejo svoje plodove – semena. Zato je čebelje paše vedno manj, tista, ki pa je, pa je zaradi uporabe različnih sredstev za zaščito rastlin ali za zatiranje plevelov, strupena in čebelam škodljiva. Žal se o uporabi sredstev za zaščito rastlin, za zatiranje plevelov, o ohranjanju, sejanju oziroma sajenju in gojenju rastlin in času košnje na travnikih kmetje in čebelarji premalo dogovarjajo in premalo sodelujejo. Pa ne le kmetje, tudi drugi, ki skrbijo za urejanje svojih in javnih površin zemljišč, se na čebele premalo ozirajo. Zato je kakovostne, zdrave čebelje paše vse manj, kar je zelo zaskrbljujoče ne le za čebelarje, ampak tudi za vse ljudi, za človeka in za življenje na sploh.

K »težavam« čebel, njihovemu zdravemu življenju in k donosnosti medu svoje prispevajo tudi čebelarji, zlasti tisti, ki niso včlanjeni v čebelarsko društvo. Mnogi čebelarji se ne ozirajo na življenjske razmere čebel v svojem okolju in večajo število čebeljih družin, kar vodi k prenaseljenosti čebel.

Čebelarji zaradi pomanjkanja paše v svojem domačem okolju panje prevažajo na pašo v druge kraje, kjer so že čebelje družine. Pri tem le redki upoštevajo določila pašnega reda in premalo skrbijo tudi za zdravje svojih čebel.

S čebeljimi družinami je najgosteje naseljeno Prekmurje, 12 čebeljih družin na kvadratni kilometer. Paše pa ni sorazmerno s tem. V Prekmurju je spomladanska paša v glavnem le na repici in akaciji, ki pa je zaradi zmrzali pogosto zelo skromna ali pa je sploh ni. Zato so čebelarji prisiljeni čebele odpeljati na gozdnate paše Pohorja in Kozjaka. Na teh področjih je kostanjevih in smrekovih dreves zaradi bolezni vedno manj in je tudi paše manj. Sicer pa kostanj sorazmerno slabo medi, do 140 kg na hektar.

Na področju čebelarskega društva Slivnica, na podnožju Pohorja, je še nekaj smrek, borov, hrastov, lipe, vendar te redko medijo. V letu 2021 so zaradi neugodnih vremenskih razmer čebelarji krmili čebele od marca do sredine junija, da so lahko preživele. To se je v mojem triinšestdesetletnem čebelarjenju zgodilo prvič.

Ob vsem navedenem je paši čebel potrebno posvečati stalno skrb, ohranjati, negovati in sejati ter saditi nove rastline. Pri prevažanju čebel na pašo na druge, oddaljene lokacije pa je nujno upoštevati pašni red, da na posameznih področjih ne bo preveč čebel in skrbeti za zdravje čebel. Predvsem pa je zelo pomembno, da se vsi, ki iz različnih razlogov in na različne načine posegamo v naravo in vplivamo na življenje rastlin (in drugega življenja), zavedamo posledic tega in skrbimo za ohranitev pestrosti raznovrstnih rastlin in ohranitev narave v širšem pogledu – za ohranitev zdravega, pestrega, bogatega, lepega življenjskega okolja za vsa živa bitja. Vsa živa bitja so med seboj povezana in odvisna, čeprav tega neposredno ne opazimo in se tudi premalo zavedamo.

O avtorju prispevka:

Ivan Bračko je čebelar, ki dejavno čebelari od leta 1958. Je zelo uspešen in vsestranski čebelar. Čebelje panje ima v medovitem Obsotelju v Nezbišah pri Pristavi. Pridobil je bogato čebelarsko znanje in ga obogatil z lastnimi izkušnjami. Je priznani preizkuševalec medu, predavatelj o

apiterapiji, medovitih rastlinah in varstvu čebel. Za med je dobil več zlatih priznanj. Posebej je ponosen na priznanje za med Nezbišan, ki ga je pridelal v svojem kraju. Na prestižnem tekmovanju v Bariju v Italiji je leta 2014 zanj dobil priznanje. Leta 1999 je začel z ekološkim in je eden začetnikov ekološkega čebelarjenja v Sloveniji. Temu posveča vso svojo pozornost, znanje in delo

Herman Jakolič: Kataster čebelje paše in pašni red

Paša čebel na določenem področju je odvisna od značilnosti rastlinja in števila čebel. Lahko se zgodi, da ugodne pašne razmere niso izkoriščene, ker v bližini ni dovolj čebel. Obratno pa je na nekem področju pogosto preveč čebel in kljub ugodni vegetaciji za vse čebele ni dovolj paše. Pomembno je, da čebelarji razmere poznajo in jih tudi uravnavajo. V ta namen obstaja kataster čebelje paše in pravilnik o pašnem redu. Čebelarji, posamezniki in čebelarska društva, oba dokumenta morajo poznati in tudi upoštevati pri razvoju oziroma večanju števila čebeljih družin in pri postavljanju panjev na določena področja v času medenja rastlin. Poleg tega je zelo pomembno, da čebelarji vedo, kakšne čebele glede na zdravstveno stanje so na njihovem področju.

Kataster čebelje paše določa oziroma označuje določeno hektarsko področje in vsebuje podatke o medovitih rastlinah oziroma o čebelji paši na tem področju. Na podlagi katastra lahko ugotovimo oziroma ocenimo pašne zmogljivosti – vrsto in količino paše za pridobivanje medu na določenem področju. V katastru je nakazano tudi število čebeljih družin, ki jih je ob cvetenju oziroma medenju določene medovite rastline mogoče razporediti na hektarju pasišča.

Za potrebe čebelarskih pašnih redov sta ČZS in Zavod za gozdove Slovenije že leta 2004 izdelala prvi Kataster čebelje paše za Slovenijo. Kataster in pašni red vsebujeta vsa pomembna določila, ki jih čebelarji in čebelarske družine morajo poznati in upoštevati (Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja. Št. 007-544/2012, Ljubljana, 12. julij 2013).

Kratek opis, območja in velikost pasišča na našem področju

Pasišče ČD Slivnica leži na zahodnem delu Dravskega polja in na vzhodnem delu obronkov Pohorja.

Na severzahodu meji na pašni kataster ČD Hoče, na jugozahodu na pašni kataster ČD Rače. Na ravninskem področju je nadmorska višina 260 m, na Pohorju pa do 580 m. Pasišče obsega južni del občine Hoče-Slivnica v velikosti približno 25 km².

Prva spomladanska paša je na sadnem drevju. Na Dravskem polju pa vsako leto na vse več njivah cvete oljna repica. Cvetenju sadnega drevja in repice sledi paša na travnikih in akaciji. Pohorski del pasišča je bogat z žlahtnim kostanjem in lipo. Ta pasišča so primerna za prevoznike.

Kataster čebelje paše ČD Slivnica

Navodila za izvajanje pašnega reda

Navodila za izvajanje pašnega reda določa pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS št. 94/2010).

Čebelarsko društvo ima koncesijo za upravljanje s pasiščem, kar pomeni, da na svojem območju izvaja pašni red. V navodilu so zapisane tudi naloge izvajalca pašnega reda in naloge čebelarjev, ki prevažajo čebele na različna pasišča.

V ČD Slivnica imamo komisijo v sestavi: Herman Jakolič, Simon Bračič in Franc Šalamun. Le-ta skrbi za upoštevanje pašnega reda in izvajanje navodil. Skrbimo, da bodo stojišča pravilno razporejena in bodo čebele izkoristile dane naravne možnosti za pridobivanje medu. Radi pa bi spodbudili lastnike kmetijskih zemljišč, gozdov, vrtov in dvorišč, da bi gojili čim več medovitih rastlin.

Literatura:

1. Slovenski čebelar 2013, št. 9.
2. Ivančič Marinka: Pašni red in kataster čebelje paše, V: Zbornik 38. dnevi čebelarstva, Celje, 2015.

Bogdan Čobal: Čebele – vir umetniških inspiracij

Likovna kolonija ČD Slivnica – Svetovi čebel

Likovne kolonije so ustvarjalna druženja, ki povezujejo umetnike, organizatorje in ljubitelje umetnosti. V mnogih krajih Slovenije je to edini pristen stik med ustvarjalci in prebivalci ter celo edina oblika seznanjanja občanov z likovnim ustvarjanjem, zlasti na organiziranih razstavah v lokalnih in priložnostnih razstaviščih.

Umetniki običajno ustvarjanje v likovni koloniji prilagodijo željam in usmeritvi organizatorja, seveda pa ne opustijo značaja svoje likovne poetike in izpovedi. Organizatorji dajejo zgolj okvirno usmeritev, neko izhodiščno tematiko, realizacijo pa prepustijo ustvarjalcem. Takšna opredelitev omogoča nove poglede na določeno tematiko, kar predstavlja umetniški doprinos razumevanja obravnavane vsebine.

Likovna kolonija Svetovi čebel je usmerjena v človekovo, umetnikovo razumevanje čebel v povezavi z naravo.

Večina likovnih kolonij se odvija vsako leto in postajajo tradicija, tako da jo prireditelji in krajani jemljejo za svoje. Nastaja žlahtna interakcija med ustvarjalci, prireditelji in krajani, ki od umetnikov pričakujejo nove likovne stvaritve. Običajno slikarji na kolonijah ustvarjajo v naravi, v neposrednem stiku z njo in njenimi pobudami. Tovrstna oblika dela je bila prvič prisotna v barbizonski šoli, ki je delovala od leta 1830 do 1870 v Franciji v vasi Barbizon na robu gozda Fontaineau. Tam se je zbiralo veliko umetnikov, krajinarjev in žanrskih slikarjev vaškega rodu. Šola je imela močan vpliv na slikarstvo takratne dobe in ga ima še dandanes.

Čebelarsko društvo Slivnica že deset let zapored vabi umetnike v enodnevno ustvarjalno likovno kolonijo. V desetletnem obdobju je kolonija organizacijsko zorela in pridobivala na umetniški kvaliteti ter razvila svoj poseben karakter. Iz leta v leto so se v tej koloniji družili umetniki in organizatorji, ki jih je povezovala pristna gostoljubna in prijateljska naklonjenost do likovnega ustvarjanja in spoštovanja umetnosti.

Izbrani termin kolonije je v maju, ko se narava prebudi, si odene pisan cvetoč plašč, je obdana s cvetenjem in zadehti s prijetnim vonjem, polnim spomladanskega optimizma. To začutijo čebele, to čutijo ustvarjalci. To sem občutil tudi jaz, saj sem bil udeleženec na vseh kolonijah. Čebelam je to posebna opojna vaba, ki jih vabi na oživele, cvetoče, dehteče livade, in umetnikom izziv, ko se podajajo v neskončni svet čebel, v njem srkajo umetniške navdihe in predstave svoje umetniške fantazije upodabljajo v novih umetniških stvaritvah.

V desetih srečanjih se je nabrala obilica lepih spominov na druženje med čebelarji Čebelarskega društva Slivnica in med umetniki ter obiskovalci razstav.

Katalogi razstav del likovne kolonije Svetovi čebel.

Foto M. Kramar

V srečanjih se je zvrstilo na desetine umetnikov iz ožjega in širšega prostora Slovenije. Nastalo je na stotine umetnin, prepojenih z osebno poetiko ustvarjalca. Slike so v formalnem pristopu raznolike v tehnikah, motivih in izvedbah. Motivi slik so osredotočeni na pokrajino, figuraliko, cvetje, čebele in nepredmetne slikarske upodobitve. Sredina, v kateri so slike nastajale, je umetnine sprejela kot del kulturnega ustvarjanja v kraju in jih umestila v svoje prostore. Neposreden stik med ustvarjalci in porabniki daje umetninam karakter ljudske prijavnosti in pomaga pri razumevanju osebne izpovedi ustvarjalcev. Čebelarstvo Slivnica razpolaga z bogato zbirko umetniških del, kar je bogastvo premične kulturne dediščine kraja.

Odprtje razstave del likovne kolonije Svetovi čebel v OŠ Slivnica 2021.

Foto M. Kramar

Ko vrednotimo likovno kolonijo Čebelarstva društva Slivnica, moramo izreči pohvalo vsem, ki pomagajo realizirati uspešen potek srečanja ustvarjalcev – umetnikov. Za pripravo in izvedbo

kolonije skrbi upravni odbor društva z zelo prizadevnim predsednikom, sodelujejo pa tudi drugi člani in članice društva. Posebej prizadevne so Anka Žuraj, Alenka Lipnik, Mira Prel, ki so na vseh dosedanjih kolonijah s slastnim pecivom in osvežujočimi napitki poskrbele za dobro počutje udeležencev.

V dobri organizaciji ustvarjalci čutimo iskreno simpatiziranje do likovne umetnosti. Pobudnik likovne kolonije je Lojze Lipnik, ki naklonjenost likovnemu ustvarjanju izkazuje že več desetletij. Njegovemu iskrenemu povabilu se umetniki z veseljem odzovemo, saj se zavedamo, da je prijaznost vredna našega zaupanja in spoštovanja.

Likovna kolonija Svetovi čebel je bogat kulturni doprinos k aktivnemu delovanju Čebelarskega društva Slivnica, saj društvo s tem tudi plemeniti pri izvajanju poslanstva. Čebelarsko društvo Slivnica se strokovno in kulturno vgrajuje v družbeno bit kraja in ga s svojo aktivnostjo bogati.

V likovnih kolonijah Svetovi čebel ČD Slivnica so sodelovali:

Boni Čeh, Bogdan Čobal, dr. Matjaž Duh, Erna Ferjanič, Jože Foltin, Irena Gajser, Stojan Grauf, Milena Houška Pavlin, Rado Jerič, Jana Kozar, Albina Kragelj, Benjamin Kumprej, Jožica Lešnik, Metka Lipnik, Tatjana Mijatović. Manja Miketič, Zoran Ogrinc, Igor Orešič, Gregor Pečolar, Gregor Pratneker, Vinko Prislán, Niko Ribič, Franci Skerbinek, Jerica Šantel, Viktor Šest, Rudi Španzel, Vojko Štuhec

Vida Lešnik: Zdravstveno varstvo čebeljih družin

Zdravstveno varstvo čebeljih družin v Sloveniji je javna veterinarska dejavnost, ki deluje v okviru Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Opravljajo jo doktorji veterinarske medicine z licenco na Nacionalnem veterinarskem inštitutu (NVI). NVI je posebna organizacijska enota Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani, ki ima 7 regijskih enot (Ljubljana, Kranj, Nova Gorica, Nova Gorica – Koper, Novo Mesto, Celje, Murska Sobota in Maribor).

Čebelarstvo je kmetijska panoga, ki od čebelarja zahteva doslednost, znanje, sprotno prilagajanje razmeram v naravi. V čebelarstvu je zelo pomembna odgovornost do sosednjih čebelarjev (čebelarjenje je specifično v živinoreji, predvsem pri prenosu kužnih bolezni in pri hranjenju, saj naših ljubljank ne moremo osamiti ali jih zvezati v hlevu), okolja ter kupcev čebeljih družin in čebeljih proizvodov.

Veterinarji za zdravstveno varstvo čebel se na terenu pogosto srečujemo s povečanim odmiranjem ali slabljenjem čebeljih družin. Vzroki so lahko različni in so skupek več dejavnikov, ki čebeljim družinam zmanjšujejo odpornost in naravne vire hrane. Ti dejavniki so:

- klimatske spremembe - tople in mile zime, mrzle in deževne pomladi, sušna poletja,
- sejanje monokultur na kmetijskih zemljiščih in izginjanje cvetočih travnikov,
- nepravilna in pretirana uporaba fitofarmaceutskih sredstev,
- povečano število čebelarjev in čebeljih družin. To pripomore k večjemu izbruhu in širjenju bolezni, škodljivcev ter pojavu novih bolezni in škodljivcev,
- nepravilna in prepogosta uporaba veterinarskih zdravil,
- uporaba neregistriranih kemikalij za zdravljenje čebeljih družin

Čebelarjenje je zahtevno delo. To je potrebno upoštevati in dobro premisliti, zakaj bi postali čebelarji, ko se odločamo za izbiro hobija bodisi ob upokojitvi, ob podarjanju panjev ali čebeljih družin kot darilo in v drugih okoliščinah.

Z neprestanim učenjem in praktičnim delom s čebelami si mora čebelar pridobivati znanje, ki mu omogoči, da z ustrezno tehnologijo (dobro čebelarsko prakso) vzreja močne in zdrave čebelje družine, ki se uspešno borijo proti kužnim boleznim, ropanju, in ki ob medenju z medicino in cvetnim prahom napolnijo vsako celico. Čebelje družine čebelarja razveseljujejo tudi z drugimi čebeljimi proizvodi (cvetni prah, propolis, matični mleček, vosek in drugi).

Zdrave in močne čebelje družine lahko izkoristijo pašo in omogočajo pridobivanje higiensko neoporečnega medu in drugih čebeljih proizvodov. Zato čebelar z ustrezno tehnologijo skrbi za zdrave in močne čebelje družine, vključno z ustrezno oskrbo s kakovostno hrano in zdravstveno neoporečno pitno vodo.

Čebele je potrebno varovati pred kužnimi in nekužnimi boleznimi ter zastrupitvami. Čebelar je dolžan poznati izgled in delovanje zdrave čebelje družine, njegova dolžnost pa je tudi, da prepozna klinične znake bolezni (predvsem kužne, ki se hitro širijo med čebeljimi družinami v čebelnjaku in pa tudi med sosednjimi čebelnjaki), poznati mora tudi ukrepe, s katerimi omeji širjenje kužnih bolezni. Sodeluje z veterinarsko službo, ki je pristojna za zdravstveno varstvo čebel, da se bolezen v čebelnjaku čimprej sanira. Odgovoren in osveščen čebelar največ pripomore k preprečevanju pojavov in zajezitvi širjenja bolezni čebelje družine. Pri svojem delu mora upoštevati načelo dobre čebelarske prakse, se redno izobraževati ter spremljati dogajanje na področju preprečevanja, zatiranja in zdravljenja bolezni.

Za uspešno zatiranje in preprečevanje bolezni čebelje družine je nujno čebelarjevo dobro poznavanje značilnosti posameznih bolezni in njihovih načinov širjenja znotraj čebelje družine in med družinami ter možnosti zdravljenja. Tukaj bom na kratko opisala le nekaj najpomembnejših bolezni.

Ena najnevarnejših bolezni je huda gniloba čebelje zalege, ki jo povzroča *Paenibacillus larvae*, ki je po Gramu pozitivna bakterija, za katero je značilno, da tvori spore. Znanstveniki so identificirali 4 biološko pomembne genotipe, to so: ERIC I, II, III, in IV, ki se med seboj razlikujejo po svoji invazivnosti. V letu 2020 so prepoznali tudi novi genotip, ERIC V. Dokazano je, da je najhitrejši ubijalec zalege genotip ERIC II, ki je glede na rezultate naše nedavne raziskave tudi najbolj prisoten v Sloveniji. Bolezen se zatira v skladu s pravilnikom (Uradni list RS št. 10/20) in je na področju EU ena od obvezno prijavljivih bolezni.

Spore hude gnilobe čebelje zalege so pogosto prisotne v čebelnjaku in njegovi okolici, saj so zelo odporne in lahko v okolju preživijo desetletja. Čebele lahko s hrano занesejo spore do ličink, ki se na ta način okužijo in odmrejo. V močnih in zdravih čebeljih družinah čebele hitro očistijo posamezne odmrle ličinke.

Klinična oblika hude gnilobe čebelje zalege nastopi, ko družina ne zmore več redno odstranjevati odmrlih ličink in je v večini primerov posledica slabše odpornosti čebelje družine, nerednega menjavanja satja (vsako leto je potrebno obvezno zamenjati vsaj tretjino satja z novimi satnimi osnovami), prepoznega prepoznavanja bolezni oziroma bolezenskih znakov ter prodaja, nakup in drugi premiki čebeljih družin brez ustrezne dokumentacije.

Slika 1: klinični znaki hude gnilobe čebelje zalege - presledkasta zalega.
Foto V. Lešnik, 2018

Značilni klinični znaki bolezni so presledkasta zalega, luknjice na pokrovcih, v celicah pa vlecljiva smrdeča vsebina rjave barve.

S lika 2: klinični znaki hude gnilobe čebelje zalege – vljecljiva vsebina.
Foto V. Lešnik, 2019.

Zaradi porušenega razmerja med zdravo in bolno zalego v panju počasi zmanjkuje čebel in na koncu ostane prazen panj z nekaj pokritimi celicami. Zato moramo biti zelo pozorni na čebelje družine, ki so odmrle čez zimo, in poiskati vzrok odmiranja. Satja odmrle ali oslabele čebelje družine ne smemo nikoli preložiti v drugo družino, temveč ga izločimo iz uporabe.

Za preprečevanje hude gnilobe čebelarjem glede na vse naštetu priporočamo, da letno 2 do 3-krat natančno pregledamo čebeljo zalego, redno izločamo staro satje, skrbimo, da imajo čebelje družine dovolj hrane, raznovrstnega cvetnega prahu in vode. Čebelam se ne sme krmiti medu iz drugih družin brez predhodnega laboratorijskega pregleda na prisotnost spor *P. larvae*. Po vsakem opravi v čebelnjaku je potrebno očistiti ter po potrebi razkužiti pribor in prostor. Pred vsakim premikom čebeljih družin (prodaja, prevoz na pašo) je nujno potrebno pregledati čebeljo zalego in urediti potrebno potrdilo za premik čebel, ki ga je od leta 2020 mogoče pridobiti v avtomatiziranem računalniškem sistemu.

Na drugem mestu je zelo pomembna bolezen čebelje družine varoza, ki jo povzroča zajedavska pršica *Varroa destructor*. Pršica se prehranjuje z hemolimfo in maščobnim telesom (čebel in ličink). Klinični znaki bolezni so presledkasta zalega, oslabitev družine, poškodovane čebele, troti in matice ter v nekaj tednih ali mesecih propad družine. Varoja je zelo odporna pršica, ki je zaradi biološke sorodnosti s čebelo ne moremo uničiti, zato je potrebno njeno število s preventivnimi ukrepi ohranjati na nivoju, ki ni škodljiv za čebeljo družino. Vsak čebelar mora redno nadzorovati stopnjo napadenosti čebeljih družin z varojami, to je spremljati naravni odpad varoj, izrezovati trotovino, kontrolirati napadenost trotovske in delavske zalege in ugotavljati stopnjo napadenosti čebel (npr. sladkorni test). Bolezen zatiramo v skladu s pravilnikom (Uradni list RS številka 21/20), ki določa obvezno zdravljenje vseh čebeljih družin po končani paši in v zimskem času. Zdravljenja ni dovoljeno opravljati v času medenja, razen v izjemnih primerih, če pride do povečanega števila varoj. V tem primeru se mora čebelar obvezno posvetovati z veterinarjem za zdravstveno varstvo čebel. Pri vsakem zdravljenju je potrebno upoštevati navodila za pravilno in nadzorovano uporabo zdravil. V skladu z zakonodajo je dovoljeno uporabljati le zdravila, ki so registrirana za uporabo pri čebelah in imajo dovoljenje za promet in uporabo v Sloveniji. Čebelarji lahko zdravila za čebele nabavijo le pri veterinarju, bodisi v zasebnih veterinarskih organizacijah ali na Nacionalnem

veterinarskem inštitutu Veterinarski fakulteti UL. O nabavi in uporabi zdravil je potrebno voditi evidenco v Dnevniku veterinarskih posegov.

Razvoj sodobnih diagnostičnih metod omogočajo ugotavljanje prisotnosti virusov v čebelji družini, ki so v zelo tesni povezavi z varojo. Varoja omogoči virusom vstop v telo čebele, hkrati pa s sesanjem hemolimfe in maščobnega telesa oslabi njeno odpornost. V družinah, ki so bile prizadete oziroma močno napadene z varojami ali pa so odmrle, so z raziskavami ugotovili različne viruse: virus akutne paralize (ABPV), virus črnih matičnikov (BQCV), virus kronične paralize (CBPV), virus deformiranih kril (DWV), kašmirski virus (KBV), virus mešičkaste zalege (SBV), virus zamegljenih kril (CWV), virus izraelske paralize čebel (IAPV), kakugo virus (KV). Nekateri med njimi povzročajo klinične znake bolezni, ki se lahko kažejo kot paraliza, deformacije kril, čebelam odpadejo dlačice, povečano odmiranje čebel in drugo. Virusne okužbe preprečujemo z dobro oskrbo čebelje družine, higienskimi ukrepi ter rednim in učinkovitim zatiranjem varoj.

Ne smemo pozabiti še na eno pomembno bolezen čebel, to je nose mavost, ki poleg varoze povzroča največjo ekonomsko škodo v čebelarstvu. Povzročitelj spada med glive (v preteklosti smo ga uvrščali med praživali) *Nosema* sp. in povzroča bolezen odraslih čebele ter nastopa v akutni in kronični obliki. Pred dobrim desetletjem smo kot povzročitelja nose mavosti pri nas poznali samo *Nosema apis* Zander, v novejšem času pa ugotavljamo *Nosema ceranae*, ki se je razširila iz Azije.

Nosema apis Zander v večini primerov nastopa v kronični obliki, ki jo čebelar ne prepozna zlahka. Bolezen deluje prikrito, saj čez leto umirajo čebele izven panjev, zaradi neprestanega dotoka mladih čebel pa tega ne opazimo. Ko pride do neugodnih razmer, pa se lahko razvije akutna oblika bolezni. Čebele umirajo v panju, na podnici najdemo veliko mrtvic, satje pa je umazano z iztrebki čebel. Pri kronični obliki bolezni je lahko prizadeta matica (do 15% manj zalega), prav tako je manjši donos medu.

Nosema ceranae je bila v Evropi prvič opisana leta 2005 v Španiji in je skoraj povsem izrinila *Nosema apis*. Prilagojena je na toplo podnebje. Znaki bolezni dolgo niso vidni. Bolne čebele umirajo v naravi, mlade čebele postanejo pašne, matica pospešeno zalega, ko se ti mehanizmi iztrošijo, sledi nenaden propad družine. Značilnosti bolezni je dolga inkubacijska doba. Čebele imajo slabše razvite mlečne žleze, manj je nepokrite zalege, ni iztrebkov po panjih in okužene ličinke se razvijejo v kratko-živeče čebele. Okužba močno skrajša življenjsko dobo čebel, matic in trotov, čebele pojedjo več hrane, ki je ne izkoristijo. Ugotovljeno je, da z daljšim zamrzovanjem spore uničimo, s hlajenjem lahko število spor prepolovimo. Laboratorijska preiskava, s katero ugotavljamo število spor na čebelo, nam ne odraža vedno dejanskega stanja v čebelji družini, lahko pa s tem ugotavljamo odstotek okuženih čebel. Priporočljivo je, da vsako leto opravimo preventivne laboratorijske preiskave čebeljih mrtvic na prisotnost povzročitelja nose mavosti.

Okamenela zalega – povzročitelj je plesen *Aspergillus flavus*, je bolezen, za katero lahko zboli tudi človek (zoonoza). Pojavlja se v obdobju, ko je v panju zalega. Ličinke odmrejo v kateri koli starosti, najpogosteje pa, ko so pokrite v celici. Odmrla ličinka postane sivo do sivozelenkaste barve in je trda kot kamen. Od tod tudi ime bolezni.

Poapnela zalega je bolezen čebelje zalege, ki jo povzročijo plesen *Ascospaera apis*. Plesen napade črevo ličinke in povzroči njeno smrt, nato pa jo povsem preraste. V celicah satja, na podnici panja in pred panji najdemo odmrle suhe ličinke, prerasle z belo-rumeno ali belo-sivo plesnijo. Bolezen je pogostejša v deževnih sezonah in se lahko pojavlja pri siti družini več let zapored. Bolezen se prenaša z vetrom, medicino, cvetnim prahom, vodo, čebelar pa jo prenaša z zamenjavo satja, čebelarskim priborom, s krmljenjem okuženega medu in cvetnim prahom.

Preventive je dobro zračenje panja, higienski ukrepi, menjava satja, predvsem pa skrb za močne čebelje družine.

Mali panjski hrošč - *Aethina tumida* je škodljivec v čebelji družini, ki v Sloveniji še ni bil ugotovljen. V Evropi je bil ugotovljen leta 2014 na jugu Italije. Mali panjski hrošč je temno rjave do črne barve, velik 1/3 velikosti odrasle čebele, ovalne oblike, 5-7 mm dolg in 3-4 mm širok. V začetku je rdečerrjave barve, ko je spolno zrel, pa postane temno rjav do črn. Njegova značilnost so betičaste oblike anten na glavi. Odrasli hrošč se giblje znotraj panja, izven dosega svetlobe, kjer se skriva pred čebelami. Odrasla samica izleže par tisoč jajčec, velikosti 2/3 čebeljega jajčeca v samo zalego ali v razpoke panja. Po 2-6 dneh se izležejo ličinke, ki so zelo požrešne, saj se prehranjujejo s čebeljo zalego, voskom, medom in cvetnim prahom. V naslednji razvojni fazi ličinke zapustijo panj in se zabubijo v zemljo v bližini čebelnjaka ali panja. Največ škode povzročijo ličinke, ki vrtajo skozi satje z zalego in požirajo tako zalego kot zaloge hrane. Škoda, ki jo povzroči hrošč v družini, je odvisna od števila ličink. Ko se te namnožijo v večje število, ogrozijo obstoj družine. Matica preneha zalegati in družina lahko propade. V močno napadenih čebeljih družinah lahko naštejemo več deset tisoč ličink. Takšno število ličink proizvede tolikšno toploto, da lahko pride do sesedanja satja, vendar je taka napadenost redka. Tropileloza je zajedavska bolezen, ki jo povzročajo ektoparazitske pršice *Tropilaelaps* sp. (*T. clarea*, *T. mercedesae*, *T. koenigerum* in *T. thaii*) Je vzdolžno ovalne oblike v primerjavi z varojo, ki je prečno ovalne oblike. Ima zelo kratek razvojni cikel (en teden). Ker nima rilčka, da bi se prisesala, ne parazitira odraslih čebel. Prehranjuje se s hemolimfo ličink, ličinke se ne izležejo ali se izležejo pohabljene, podobno kot pri varoji. Odrasla pršica lahko preživi brez zalege neko krajše obdobje, za svoj razvoj potrebuje nenehno prisotno zalego. Močnejša okužba s pršico je prisotna v obdobju intenzivnega zaleganja. V Evropi in tudi pri nas povzročitelj tropileloze še ni bil ugotovljen.

Čebelarstvo društvo Slivnica vsako drugo leto organizira izobraževanje iz zdravstvenega varstva čebel, na katerem se dogovorimo glede zdravljenja čebel v prihajajoči sezoni. Čebelarje seznanimo z zdravstvenim stanjem njihovih čebeljih družin. Na področju občine Hoče - Slivnica, kjer deluje društvo, je bilo leta 2015 ugotovljeno 5 (pet) žarišč, v letu 2019 1 (eno) žarišče in leta 2021 7 (sedem) žarišč hude gnilobe čebelje zalege. Zaradi ugotovitve več žarišč hude gnilobe čebelje zalege so bile v letu 2021 pregledane skoraj vse čebelje družine v društvu. Zaradi preprečevanja pojava kužnih bolezni vsako leto čebelarji oddajo manjše število vzorcev medu (spore *P. larvae*) in čebeljih mrtvic (spore *N.sp.* in pršico *A. woodi*) za laboratorijske preiskave na Nacionalni veterinarski inštitut.

Za zaključek polagam na srce vsem čebelarjem, da je potrebno dati velik poudarek opazovanju narave. Klimatske spremembe so tukaj, vreme je vedno bolj muhasto in nepredvidljivo. Zaradi tega prihaja do dejstev, da kljub cvetenju medovitih rastlin le-te ne medijo in tako pride do situacije, ko moramo sredi maja in junija čebele izdatno krmiti, če hočemo da preživijo. V čebelarstvu je tako tehtnica pod panji postala pripomoček, ki v čebelnjaku ne sme manjkati. Pomembno je tudi, da čez celo sezono spremljamo dinamiko naraščanja varoj v čebeljih družinah in pravočasno ukrepamo bodisi z apitehničnimi ukrepi, če je potrebno tudi z zdravljenjem. Staro pravilo starejših čebelarjev je, da meseca julija začnemo pripravljati čebelje družine za naslednjo sezono.

O avtorici:

mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta
Nacionalni veterinarski inštitut, Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor

Sebastjan Kapel: Čebelarjenje v današnjih naravnih pogojih

Medonosne čebele obstajajo že veliko let, po nekaterih raziskavah celo več milijonov let. Tako dolga doba preživetja dokazuje, da so zelo prilagodljive. V preteklosti so čebele živele v drevesnih duplih, razpokah skal, manjših luknjah v zemlji in podobnih odprtinah. Preživetje so si zagotavljale predvsem z rojenjem. Gre za proces razmnoževanja, kjer se družina razdeli na dva dela, pri čemer približno polovica čebel ostane v panju z novo matico, druga polovica čebel pa odleti iz panja in si s staro matico poišče novo bivališče.

Čebele v zemlji

Čebele v duplu

V preteklosti je bilo čebel zelo malo. Bile so redke. V naravi je bilo veliko rastlin, kjer so lahko nabirale medicino in cvetni prah. Ljudje se s čebelarstvom niso intenzivno ukvarjali, saj je iz zgodovine znano, da se je človek preživljal kot lovec in nabiralec. Čebel in njihovega življenja, njihove biologije niso poznali. Čebele so z dimom pregnali iz njihovega bivališča in jim odvzeli sate z medom.

V dvajsetem stoletju in predvsem v zadnjih nekaj desetletjih so se stvari drastično spremenile. Dogajajo se vremenske spremembe. Zime so vedno milejše, toplejše, snega je manj. Povprečna temperatura ozračja se dviga. Zaradi navedenega je spomladanski razvoj vegetacije v naravi hitrejši. Številne rastline imajo v mesecu aprilu svoje brste v takšni fazi, da so najbolj občutljive na zmrzal. Zadnjih nekaj let je bil vedno kakšen dan v drugi polovici aprila ali začetku maja, ko so jutranje temperature padle pod npr. $-2\text{ }^{\circ}\text{C}$ ali nižje. Temperature so dovolj nizke, da prizadenejo brste rastlin. Opisana pozeba na sadnem drevju in na robiniji (akaciji) kot zelo toploljubi, vendar izredno medoviti drevesni vrsti, naredi veliko škode. Že nekaj let je v naših krajih izostalo medenje akacije, ki je v preteklosti predstavljalo tudi do 1/3 celoletne pridelave medu v Sloveniji. Občasno zaradi zmrzali delno izostane medenje lipe. Na drevesih kostanja se je pojavil zajedavec – kostanjeva šiškarica, ki zmanjšuje medenje kostanja.

Spremembe se dogajajo tudi v kmetijstvu, ki postaja visoko intenzivna panoga. Kmetje zaradi bolj učinkovite izrabe tal združujejo manjše površine v večje, kjer jih lahko hitreje in ceneje obdelujejo. Mejiče med njivami odstranjujejo. Travnike večkrat letno kosijo, še preden zacvetijo. Na velikih kompleksih sadijo monokulture, ki ne medijo. Zaradi večjih hektarskih donosov in zatiranja škodljivcev so prisiljeni uporabljati veliko različnih škropiv. Cvetlic, kjer bi čebele nabirale medicino in cvetni prah, je vedno manj.

Intenzivna obdelava monokultur

Istočasno se v zadnjih desetletjih izjemno povečuje obremenjenost okolja. Čebela je majhna žuželka in zelo hitro reagira na različne strupene snovi iz okolja. Le-te so posledica povečanega prometa, intenzivnega kmetijstva, industrijskega onesnaževanja oz. izvirajo od drugod. Nekaterim strupenim snovem se lahko izognemo s postavitvijo čebelnjaka na mesto, ki z nevarnimi snovmi ni obremenjeno, na druge, kot so npr. škropljenja, čebelarji nimamo vpliva. Nedvomno so nekateri pesticidi, ki se uporabljajo za zatiranje škodljivcev na kmetijskih površinah, škodljivi za čebele. Občasno v dnevnem časopisju prebiramo zgodbe o pomorih čebel zaradi nepravilne uporabe fitofarmaceutskih sredstev.

Zastrupljene čebele

Temu se je mogoče izogniti tako, da se ta sredstva aplicirajo v večernem ali nočnem času, ko so čebele v panjih in ne nabirajo medicinine. Včasih je to mogoče, včasih, zaradi vremenskih vlivov, pomanjkanja časa in podobnega, pa to ne gre.

Hkrati je v zadnjih desetih letih čebelarjenje v Sloveniji postalo izjemno priljubljeno. Deloma tudi zaradi propagandnih akcij Čebelarske zveze Slovenije. Dejstvo je, da se je v zadnjem desetletju število čebelarjev povečalo iz približno 8.000 na več kot 11.000, število čebeljih družin pa iz približno 130.000 na 210.000. Gostota čebeljih panjev na kvadratni kilometer je v Sloveniji med najvišjimi v Evropi. Raziskave kažejo, da je v državah, kjer imajo od dva do trikrat manj panjev na kvadratni kilometer površine, pridelajo več medu na panj kot pri nas.

Ob teh dejavniki moramo upoštevati tudi dejstva, da normalna čebelja družina v enem letu potrebuje za svoj razvoj in preživetje približno od 60 do 70 kg medu in približno od 20 do 30 kg cvetnega prahu. Večino hrane porabi v poletnih mesecih, ko dnevna poraba zaradi zalege in številčnosti čebel v panju doseže tudi od 60 do 90 dag medu na dan.

V kolikor navedene dejavnike združimo in upoštevamo, da se površine v Sloveniji, kjer čebele lahko nabirajo medicino in cvetni prah, krčijo, da se vremenski pogoji slabšajo, da imamo v Sloveniji vedno več registriranih čebelarjev, ter upoštevamo še lastno porabo medu pri čebeljih

družinah, ugotovimo, da smo v Sloveniji zelo verjetno že presegli število čebeljih družin, ki je optimalno za velikost Slovenije. Čebeljih družin je marsikje toliko, da so čebelje paše nezadostne za tolikšno količino čebel. Posledično čebele vso medičino, ki jo naberejo, porabijo zase, za svoj razvoj in obstoj. Medišča ostanejo slabo napolnjena oz. sploh niso napolnjena z medičino. Čebele zaradi vedno daljših brezpašnih obdobj v poletnih mesecih same težko preživijo. Čebelarjevo pomoč potrebujejo zaradi pomanjkanja hrane in zaradi ukrepov s področja zdravstvenega varstva.

Da bi imele čebele tudi poleti hrano, čebelarji sadimo medovite rastline. Različne cvetoče začimbe, dišavnice in okrasne rastline popestrijo okolico hiše ali čebelnjaka. Tudi Čebelarska zveza Slovenije že več let spodbuja vse, da bi zasadili medonosne rastline. Tako spodbuja občine, da bi na javnih površinah sadile medonosne rastline. Občinam občasno razdelijo lipe, drevesa, ki so simbol Slovenije. S projektom, ki so ga poimenovali Posadi avtohtono drevo, želijo, da bi vsak vsaj enkrat v življenju posadil medovito drevo. Eden izmed projektov je bil tudi, da bi občine staršem ob rojstvu vsakega otroka podarile medovito drevo. Nekatere lokalne skupnosti so se pridružile temu projektu. Ta drevesa so za starše trajen spomin na otrokovo rojstvo in pripomorejo k ohranjanju narave in biotske pestrosti rastlin. Tudi tako čebelarji pomagamo čebelam in hkrati skrbimo za okolje.

Čebela na cvetju

Značilen slovenski čebeljak

Vrt medovitih rastlin

Čebele povezujemo predvsem s pozitivnimi lastnostmi. Marsikdo pa pozabi, da je čebela kljub veliko dobrim lastnostim še vedno divja živalca, ki je ne moremo udomaćiti. V kolikor se bo počutila ogroženo, se bo pred vsiljivcem branila in ga napadla. Hitro pride do čebeljega pika. Pri večini oseb se konča le z oteklino, ki traja dan ali dva, nato pa izgine. Ostane le spomin, da nas je pičila čebela in je bil pik neprijeten in boleč. Redki posamezniki (po nekaterih raziskavah jih je med 0,5 % in 1 %) so alergični na pike čebel, os ali sršenov. Doživijo

anafilaktični šok, ki je zanje lahko usoden. Ob piku doživijo zelo močno reakcijo, pojavi se srbenje, rdečica, koprivnica, imajo pospešen srčni utrip, so omotični in lahko izgubijo zavest. Potrebujete takojšnjo zdravniško pomoč. Zatorej previdnost, ko se nahajamo v bližini čebel, ni odveč.

Kljub opisanim težavam, s katerimi se srečujemo čebelarji, je čebelarjenje zelo lepa pristočasna dejavnost, za marsikoga pa tudi poklic. Čebela nam čebelarjem in tudi ostalim Slovencem predstavlja simbol pridnosti, varčnosti in skrbi za druge. Slovenski čebelarji čebelarimo na drugačen način kot drugje. Čebele imamo radi in na njih ne gledamo le kot na sredstvo za kovanje dobičkov. Zanje skrbimo in jim pomagamo. V Sloveniji čebelarimo le z avtohtono kranjsko sivko, na katero smo zelo ponosni.

Kranjska sivka

Čebelja matica

Literatura:

www.kgzs.si, članek Ali je čebel preveč?, 2020.

Vse o sodobnem čebelarjenju, Pohl. F, 2015.

Slovensko čebelarstvo v tretjem tisočletju 2, 2011, več avtorjev.

www.czs.si, Čebelja družina.

www.novice.svet24.si, Presenetljiva odkritja o čebelah, 2016, Anton Komat.

www.avgustin.si, Čebele in podnebje.

www.zcs.si, Posadi avtohtono drevo.

www.worldbeeday.org, Ljudje so čebelam vse bolj naklonjeni, Peter Kozmus.

Fotografije: Sebastijan Kapel

O avtorju prispevka

Sebastijan Kapel je zelo uspešen mladi čebelar z bogatim znanjem. Posebno pozornost posveča zdravju čebel in kakovosti medu. Za cvetlični med je dobil zlato odličje. Je zelo dejaven član ČD Janka Pislaka Slivnica in je dobil priznanje Antona Janše II. in III. stopnje.

Norbert Jedlovčnik: 10 najpogostejših napak pri zatiranju varoje*

1. Varoja nas je prehitela

- Družine se ne morejo pravilno razvijati.
- Ekstrem: Družina odmre sredi sezone.

Možni vzroki:

- Napačni, opuščeni ali pozabljeni ukrepi v prejšnjem letu.

Odgovor oziroma napotilo za ukrepanje, če se varoja še ni prekomerno razširila:

- Dosledni odvzem trotovke lege.
- Napravljanje novih, mladih družin.

2. Čudežna sredstva +...

»Domača zdravila« ... Čemu enostavno, če gre tudi komplicirano?

- Orehovo listje, praprot, eterična olja.

Možni vzroki:

- Ukrepanje ne glede na stopnjo okuženosti.
- Lahko dosežejo učinek, vendar nikoli sama; le v družinah, ki so v dobrem stanju.

Odgovor, napotilo za ukrepanje:

- Nikoli staviti vse na eno karto!

3. Glavno zatiranje smo izvedli prepozno.

Začetek zatiranja sredi ali ob koncu avgusta.

- Že takoj v začetku izleganja dolgoživih čebel se izležejo poškodovane čebele.
- V hladnejših dneh, pri nižjih temperaturah, sredstva niso več tako učinkovita/izhlapevanje upočasnjeno.

Možni vzroki:

- Ni bilo časa, dopusti.
- Izkoristek gozdne paše, pospeševanje re

Odgovor, napotilo:

- Glavno zatiranje varoje moramo začeti takoj po točenju, takoj ko je možno.

4. Napačno doziranje

Sredstvo pravo, doziranje nepravilno.

- Premočna doza/veliko pomaga veliko.
- Premajhna mera/štednja na napačnem mestu.

Možni vzroki:

- Premočna – poškodba čebelje zalege, izguba matic.
- Preslaba – slab učinek/pospeševanje rezistence.

Odgovor, napotilo:

- Upoštevati lego stojišča, tip panja, odprtost žrela.
- Brati navodila za uporabo in se po njih ravnati.

5. Mravljinčna kislina – šok metoda. Mravljinčna kislina v gobasti krpici

- Gobasta krpica kot hlapilno sredstvo ni optimalna.

Možni vzroki:

- Doziranje z gobasto krpico ni mogoče.
- Izhlapevanje je odvisno od temperature in vlage.
- Šok terapija, plet, pozno popoldan povzroči eksploziji podobno izparino mravljinčne kisline – izguba čebel.

Odgovor, napotilo:

- Delajmo zjutraj, ko je ozračje hladno in vlažno.
- Uporabljajmo preizkušena hlapilna sredstva – hlapilnike!

6. Prizanašamo trotom in jih prepuščamo čebelam

- Nekontrolirana gradnja trotovine pospešuje razvoj veroje.

Možni vzroki:

- Slabo grajeno satje, trotovske celice so razpršene po vsem satju, tudi divja gradnja satja v vseh vmesnih prostorih.
- Trotovsko satje ni pravočasno odstranjeno.

Odgovor, napotilo:

- Slabo grajeno satje zamenjati/čisto satje za med, za zalego in poseben okvir za gradnjo trotovine.

- Pravočasno izkoristiti gradilni nagon/okvirji za trotovske satje, umetni roji, narejenci.

7. Napačno sredstvo, pogosto še nepravilno uporabljeno.

Možni vzroki:

- Proti mnogim sredstvom je varoja sedaj že resistantna/Apisan, bayvarol, amitraz, gabon.
- Brez navodil za uporabo je delo slepa pot.

Odgovor, napotilo:

- Obstaja dovolj legalnih sredstev, ki pravilno uporabljena učinkujejo.
- Damo prednost nekemičnim sredstvom/ostanki.

8. Pravilno sredstvo – ob neprimernem času.

Možni vzroki:

- Oksalna in mlečna kislina delujeta samo kontaktno.
- Uporaba v času pokrite zalege v panju, varoje, ki je še v zalegi, ne doseže.
- Z uporabo počakati, dokler v panju zagotovo ni več zalege.

9. Metoda preizkušanja ... vsako leto s čim novim.

Možni vzroki:

- Iskanje čudežnega zdravila/en ukrep – 100% uspeh.
- Nobene preciznosti.
- Stalno preizkušanje brez koncepta.

Odgovor, napotilo:

- Stalna uporaba zanesljivih sredstev in metod.
- Izkušnje prinašajo gotovost.

10. Ne zatiramo ostankov varoje, pri dobrem glavnem zatiranju

- Napačna gotovost, da se nič več ne more zgoditi.
- Čebele štartajo z visoko stopnjo okuženosti v naslednjo sezono.

Možni vzroki:

- Reinfekcija/ropi, divji roji, zaletavanje.
- Močno jesensko izletavanje; možna paša na gorčici, faceliji, ajdi itd.
- Čebelarji niso dovolj ali so slabo zatirali.

Odgovor, napotilo:

- Diagnosticiranje v pozni jeseni/november.
- Zatiranje preostalih varoj.
- Najkasneje zgodaj spomladi začeti z zatiranjem varoje.

Iz literature povzel: Norbert Jedlovčnik.

*Prispevek je objavljen v Naš utrip v sožitju z naravo: Čebelarstvo Slovenska Bistrica : 85 let /urednik (Norbert Jedlovčnik. - - Slovenska Bistrica. Delno prirejenega objavljamo po dogovoru z avtorjem N. Jedlovčnikom.

Sebastjan Kapel: Čebelji pridelki

Medonosne čebele so zelo koristne žuželke. Njihovo najpomembnejše poslanstvo je opraševanje rastlin. Z njim si rastline zagotovijo razvoj semen in nadaljevanje ter širitev svoje vrste. Čebele opraševanje opravijo spotoma, ko letajo s cveta na cvet in zase na rastlinah nabirajo nektar in cvetni prah.

Čebele nam nudijo različne pridelke. O vsakem izmed njih obstaja veliko literature, zato so v nadaljevanju opisane le njihove najpomembnejše lastnosti. Najpomembnejši čebelji pridelki so:

1. med
2. cvetni prah
3. matični mleček
4. čebelji strup
5. čebelji vosek
6. propolis

1. Med

Različne vrste medu

Najbolj znan čebelji pridelek je med. Že od davnine naprej so ga ljudje uporabljali kot sladilo in kot zdravilo. Sestava medu je odvisna od rastlin, kjer so ga čebele nabirale. Zato je vsak med edinstven in enkraten. Medovi so različnih barv, od zelo svetlo rumene, skoraj prozorne, do jantarne oz. črne barve.

S kemijskega stališča je v medu odkritih približno 300 različnih sestavin. Največji delež medu sestavljajo različne vrste sladkorjev, predvsem glukoze, fruktoze, saharoze in še približno 20 drugih različnih vrst sladkorjev. Delež vode v medu ne sme presegati 20 %. Med višje kakovosti pa lahko vsebuje največ 18,6 % vode. Preostale sestavine medu so zastopane v manjših količinah, in sicer gre za različne kisline, aminokisljine in beljakovine, minerale (natrij, fosfor, kalij, kalcij, magnezij), vitamine (B kompleks, C1, A, D, E, K), aromatske snovi in drugo. Ravno zaradi teh dodatnih snovi je med dragocen in ima tudi nekatere značilnosti, ki jih moramo upoštevati.

Ena izmed značilnost medu je, da kristalizira. To pomeni, da se strdi in ni več tekoč. Nekatere vrste medu kristalizirajo v nekaj mesecih, druge pa potrebujejo več let. V preteklosti so med na Slovenskem zaradi te značilnosti imenovali tudi STRD. Gre za popolnoma naraven in normalen

pojav medu. V kolikor želimo med utekočiniti, ga segrejemo na največ 35–40 °C. Če bo med segret na višjo temperaturo, bo izgubil dragocene temperaturno obstojne sestavine (encime in vitamine).

Med pogosto kristalizira, ko je v kozarcu. Kristalizacija je lahko neenakomerna in v medu se pojavijo bele lise. Te lise imenujemo medeni cvet. Tako kristaliziran med ima malo vlage in je zelo kakovosten. Potrošniki takšen med zaradi nepoznavanja te značilnosti velikokrat odklanjajo.

Kristaliziran med

Čebele nabirajo med na rastlinah. Shranijo ga v medni želodček, kjer medu dodajo encime iz svojih žlez. Ko se pašne čebele vrnejo v panj, oddajo vsebino mednega želodčka panjskim čebelarjem, ki dokončajo proces zorenja medu. Panjske čebele s posebnimi gibi iztiskajo nektar iz svojega mednega želodčka tako, da se v obliki kapljice prikaže vsakih pet do deset sekund na koncu rilčka. Nato sladki sok nekaj sekund sušijo na toplem in sorazmerno suhem zraku, potem pa se vrne v medni želodček, od koder ponovno pripolzi na kratko osuševanje. To se dogaja 15 do 20 minut. V tem času izgubi veliko vlage.

Medove razlikujemo glede na izvor na cvetlične, ki jih čebele nabirajo na cvetovih rastlin, in manine, kjer čebele nabirajo medicino različnih povzročiteljev gozdnega medenja.

Najbolj znane vrste medu so med: akacije, ajde, regrata, oljne repice, cvetov sadnega drevja in cvetja oz. splošno cvetlični med, med smreke, hoje, lipe ali kostanja. Cvetlični medovi so po navadi bolj svetle barve, gozdni pa temnejši. Natančno vrsto medu določimo z meritvami električne prevodnosti s konduktometrom. Cvetlični medovi imajo električno prevodnost manjšo od 0,8 mS/cm, nektarni medovi pa višjo vrednost.

Različne vrste medu blagodejno vplivajo in lajšajo težave s kašljem, prehladom, gripo, astmo, slabokrvnostjo, izčrpanostjo, glavobolom in drugimi težavami. Priporočena količina za uživanje je ena do dve žlički medu na dan.

2. Cvetni prah

Cvetni prah pobran iz panja,

na čebeljih nogah,

na čebeli

Zrnca cvetnega prahu čebele nabirajo na rastlinah. Ko čebele nabirajo nektar, letajo s cveta na cvet. Pri tem se drgnejo ob prašnike cvetic in oprime se jih cvetni prah. S pomočjo nožic s sebe očistijo cvetni prah, ga ovlažijo in shranijo na zadnje noge v poseben košek za cvetni prah. Ob vrnitvi v panj čebela cvetni prah odloži v celice satja.

Cvetni prah čebele potrebujejo za hranjenje svojih ličink. Čebelam predstavlja pomemben vir beljakovin in je poleg medu in vode njihova glavna hrana. Zrnca cvetnega prahu so vir beljakovin tudi za ljudi. Poleg beljakovin vsebuje cvetni prah tudi vlaknine, ki predstavljajo pomemben del uravnotežene prehrane in različne vrste aminokislin. Cvetni prah je bogat vir vitaminov in mineralov.

Cvetni prah ima številne zdravilne učinke. Priporoča se za krepitev imunskega sistema, deluje proti prebavnim motnjam, pomaga pri stresu in virusnih obolenjih, deluje kot antioksidant, lajša srčno-žilne bolezni, urološke bolezni itd.

Uživamo ga lahko samostojno ali kot dodatek jedem, npr. jogurtu, sadnim napitkom, zelenjavnim sokovom, različnim šejkom, medu. Priporoča se uživanje ene ali dveh čajnih žličk dnevno.

Krajše obdobje lahko cvetni prah hranimo v hladilniku, daljše pa v zmrzovalniku. Največ vitaminov in mineralov je v svežem cvetnem prahu, ki je zamrznjen. Lahko ga tudi posušimo in pred uporabo zmeljemo v mlinčku. Pri tem velja opozorilo, da se najprej prične z uživanjem manjših količin cvetnega prahu, da se lahko izključijo morebitne alergije na cvetni prah.

3. Matični mleček

Matični mleček izločajo čebele, ki so stare med 6 in 15 dni. Z njim hranijo vse čebelje ličinke do tretjega dne njihove starosti. Mlade čebele hranijo z matičnim mlečkom tudi matico. Matica je edina, ki jo čebele celotno življenje hranijo z matičnim mlečkom. Zaradi hranjena z matičnim mlečkom je matica večja od ostalih čebel, razvije sposobnost zaleganja jajčec, lahko zaleže

2.000 jajčec dnevno in živi 4–5 let, kar je veliko več od navadne čebele, ki v povprečju živi le 45 dni.

Pridobivamo ga tako, da pol dneva stare ličinke presadimo v matične lončke. Mleček odvezamo po treh dneh po presaditvi ličink. Takrat je mleček najkakovostnejši.

Matični mleček je občutljiv na svetlobo, toploto in zrak. Najbolje se ohrani z zmrzovanjem na $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Zmrznjen je uporaben tudi do 3 leta. Hranjenje v hladilniku je primerno za krajše časovno obdobje. Uživamo ga s plastično ali leseno žlico (nikoli s kovinsko). Matičnega mlečka zajamemo le toliko, da je pokrita konica žličke, nato pa ga damo pod jezik. Tam je njegova absorpcija najboljša.

Priporoča se za izboljšanje počutja, krepitev odpornosti, povečanje apetita, lajšanje težav z menom, pomaga pri revmatizmu in pomanjkanju vitaminov, izboljša delovanje žlez, blaži utrujenost.

4. Čebelji strup

Čebelji strup

Pred vsiljivci se čebele branijo s strupenimi piki. Ko čebela zabode želo v vsiljivca, se to odtrga in čebela pogine. Izdrto želo sprostí vonj, ki razdraži in privabi nove čebele, ki napadejo vsiljivca. Zaradi svoje množičnosti so čebele razvile obrambni sistem tako, da se nekaj deset ali nekaj sto čebel žrtvuje v dobro čebelje družine in prežene vsiljivca. Zaradi njihove množičnosti takšna izguba za čebeljo družino ni usodna, je pa usodna za večino vsiljivcev ali pa jih vsaj prežene.

Čebelji strup nastaja v čebeli 15.–20. dan po njenem izleganju. V strupniku ima čebela 0,3 mg strupa. Smrtna doza čebeljega strupa za povprečnega človeka je 2,8 mg strupa na kilogram telesne teže oz. pik približno 600 čebel za človeka težkega 60 kg.

Strup zbiramo tako, da na naletno desko panja, torej pred panj, postavimo posebno ploščo, ki ima v ogrodju vpete žice, po katerih teče blag električni tok. Ko čebela želi v panj, mora preko te plošče, kjer jo blag električni tok iritira. Zaradi vzdraženosti in delovanja električnih impulzov svoj strup spusti na steklo, ki je na plošči za pridobivanje čebeljega strupa. Čebela je pri tem postopku pridobivanja strupa nepoškodovana, vendar je ostala brez strupa.

Plošče za pridobivanje strupa pred vhodi v panj pustimo do 45 minut, nato pa jih odstranimo. Z njih odstranimo stekla in jih shranimo v neprodušne PVC vrečke. V čistem prostoru brez prepaha nato strup postrgamo s stekel in ga shranimo. Pri delu mora biti čebelar obvezno zaščiten z rokavicami, masko, haljo in zaščitnimi očali, saj so kristali strupa zelo lahki in se hitro dvignejo v zrak.

Čebelji strup je zelo specializiran proizvod. Večino ga uporabijo za zdravila, ki so namenjena lažšanju in zdravljenju sklepnih obolenj in za zdravljenje oseb, ki so preobčutljive na čebelje pike. Čebelji strup se uporablja tudi v apiterapiji (zdravljenju s čebeljimi proizvodi) in za pridelavo različnih krem. Veliko je raziskav, ki potrjujejo znatno zmanjšanje ali celo odpravo težav z revmatizmom po zdravljenju s čebeljim strupom.

5. Čebelji vosek

Vosek v satju

in v sveči

Vosek čebele izdelujejo iz voskovnih žlez. Najbolj ga izločajo čebele stare med 12 in 18 dni. Za proizvodnjo enega kilograma voska čebele porabijo približno 3,6 kg medu. Z voskom čebele gradijo satje, torej stavbo, kjer živijo. V satju matica zalega nove mladice, prav tako tam hranijo med in cvetni prah. Za izgradnjo enega grama voska čebele potrebujejo od 4 do 5 tisoč voskovnih ploščic iz svojih voskovnih žlez.

Vosek je pri normalnih temperaturah v trdnem stanju. Najbolj trden je pri 25–30 °C. Zelo lahko ga oblikujemo pri temperaturah okoli 35 °C. Tališče, ko preide v tekoče stanje, pa ima pri 61–65 °C. Sestavljen je iz okoli 300 sestavin, od česar jih je 50 povezanih z aromo. Zato ima lep vonj.

Uporablja se v čebelarstvu za izdelavo satnih osnov, sveč, v modeliranju, kozmetiki, za razna mazila, kot sestavina različnih premazov, v umetnosti, restavratorstvu, za barvanje tekstila, za zaščito kovin pred korozijo in podobno.

6. Propolis

Propolis ali zadelavina je čebelji pridelek, ki ga čebele uporabljajo v notranjosti panja. Z njim premažejo notranje stene panja in ga tako očistijo oz. razkužijo. Z njim lahko tudi zamašijo morebitne špranje in razpoke v panju. S propolisom čebele obdajo morebitnega vsiljivca v panju, ki so ga pokončale. S propoliziranjem preprečijo njegov razkroj in razvoj mikroorganizmov v panju.

Propolis je sestavljen iz voska in smol, ki rastline varujejo pred okužbami. Ima močan zaviralni učinek za razvoj bakterij, glivic in virusov.

Pridobivamo ga lahko s posebnimi namenskimi mrežami, ki jih vstavimo v panj. Mreže nato zamrznemo in z njih odstranimo propolis. Skladiščimo ga v temni, dobro zaprti posodi v hladnem prostoru.

Najbolj znan izdelek iz propolisa je tinktura na alkoholni osnovi. Uporabljamo ga za izdelavo krem, mazil, mil, dodaja se raznim sladicam, čokoladam, bonbonom. Zelo uporabljan je kot zdravilo za razkuževanje, uporablja se tudi pri lajšanju težav s herpesom in raznih razjedah.

Literatura:

1. Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje 1, ČZS, 2008, več avtorjev.
2. Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje 2, ČZS, 2011, več avtorjev.
3. Propolis, ČZS, 2009, več avtorjev.
4. Med, značilnosti slovenskega medu, 2008, ČZS, več avtorjev.
5. Med, 2014, Vlado Pušnik.
6. Propolis in čebelji vosek, 2014, Vlado Pušnik.
7. Cvetni prah in matični mleček, 2014, Vlado Pušnik.
8. Čebelji strup, 2014, Vlado Pušnik.
9. www.czs.si.
10. Fotografije : Sebastijan Kapel

O avtorju prispevka

Sebastijan Kapel je zelo uspešen mladi čebelar z bogatim znanjem. Posebno pozornost posveča zdravju čebel in kakovosti medu. Za cvetlični med je dobil zlato odličje. Je zelo dejaven član ČD Janka Pislaka Slivnica in je dobil priznanje Antona Janše II. in III. stopnje.

Vlado Pušnik: Apiterapija

Ker se zadnjih 10 let tudi sam intenzivno ukvarjam z apiterapijo, bom predvsem s tega vidika osvetil to področje delovanja čebelarjev.

Človeštvo je že pred tisočletji spoznalo ugodne učinke čebel in čebeljih pridelkov. Čebelarstvo je res poezija kmetijstva - pogosto sladka pa tudi grenka, vendar porabniki čebeljih pridelkov uživajo le-te predvsem zaradi zdravilnih učinkov.

Če razdelimo povprečno življenjsko obdobje na 4 dele po 20 let, lahko to ponazorimo približno takole: prvih dvajset let človek ne razmišlja o svojem zdravju in je prepuščen skrbi in vzgoji staršev in vzgojnim institucijam. Od teh je odvisen odnos do zdravja, počutja, življenjskega sloga, ki se ga navadi. Drugih 20 let se posameznik že peha za samostojno ekonomsko rast, ustvarja si družino, trudi se za čim boljšo ekonomsko eksistenco, pozablja pa na svojo zdravje, razen če ima v tem obdobju že zdravstvene težave. Tretjih 20 let že zaznava vse več zdravstvenih težav, ki so lahko predvsem posledica razvad življenjskega sloga - pa naj gre za hrano, pijačo, kajenje - tudi zdravega gibalnega življenjskega sloga. Četrtil 20, ali tudi več let, pa nosimo pozitivne ali negativne posledice predhodnih obdobj. Pravimo, da so starostne zdravstvene tegobe po 40. letu maščevanje narave za zanemarjanje skrbi za sebe v prvih 40 letih.

Zato priporočam, da ob dobrobiti narave, čebel in njenih pridelkov, z razumom staršev, kasneje pa svojim, skrbimo, da bo tretje življenjsko obdobje kar se da prijetno. Tu pa lahko pomaga tudi apiterapija, ki je danes komplementarna medicina, ki temelji na znanstvenih raziskavah in tudi na tisočletnih izkušnjah.

Kaj je apiterapija?

Apiterapija je uporaba čebeljih pridelkov (med, cvetni prah, propolis, čebelji vosek, matični mleček, čebelji strup, apilarnil) za preprečevanje (preventiva) in zdravljenje človeka pa tudi živali, ki ima eno ali več bolezni oz. bolezenskih stanj.

Danes ima apiterapija širši pomen. Ni samo postopek - metoda zdravljenja, podprta s 5000-letnimi izkušnjami človeštva, pač pa je »vrsta medicine«, ki je podprta z več kot stoletnimi raziskavami in znanstvenimi dognanji, ki so zadnjih 60 let obravnavana na svetovnih kongresih Apimondije in Apimedice.

Širši izraz, ki obsega več kot apiterapijo, je APIMEDICINA. Apiterapija je del komplementarne medicine in je lahko dobra dopolnitev uradni medicini, če jo le-ta pozna in dopušča.

Apiterpija je holistična medicina. To pomeni celovito zdravljenje: vse uporabiti oz. povzeti ali vse zdraviti. Holistična je zato, ker je na harmoničen način povezana z naravnimi procesi in uporablja spoznanja drugih holističnih terapij, kot so: fitoterapija (uporaba zelišč - najboljši zeliščar je čebela – »leteči farmacevt«), aromaterapija (uporaba hlapljivih olj), akupunktura, akupresura, ajurveda, ... in seveda dognanja uradne medicine.

Danes torej pod pojmom apiterapije ne poenostavljamo samo uporabe čebeljega strupa proti revmatskim obolenjem ali uporabo medenih oblog za celjenje najtrdovratnejših ran ali

propolisa kot naravnega antibiotika proti vnetjem, pač pa uporabo vseh čebeljih pridelkov in pripravkov iz njih kot preventivo proti boleznim ali zdravljenje akutnih in kroničnih obolenj.

Metode uporabe so zelo različne. Pripravke koristimo za notranjo in zunanjo uporabo. Zunanje z oblogami, mazili, masažami, parnimi inhalacijami, aerosolnimi inhalacijami tudi s pomočjo aerosolnih aparatov, tretiranji s pomočjo ultrazvoka, elektroforezo, torej z galvanskim tokom, injekcijami ipd.

Skratka, čebela nam s svojimi pridelki nudi veliko možnosti, ki jih človeštvo zna s tisočletnimi izkušnjami in s sodobnimi metodami in znanjem s pridom uporabiti za boljše počutje, povečanje odpornost ali zdravljenje raznih obolenj.

Menim, da je koristno in uporabno podati vsaj nekaj napotkov v preventivne in terapevtske namene uporabnikov, predvsem pa korektno svetovanje čebelarjev svojim uporabnikom.

Splošni normativi doz za čebelje pridelke:

1. Med – ločimo po izvoru

Med nektarnega izvora:

a - cvetlični med (mešan), travniški, planinski, mešanih grmovnic, ...

b - sortni cvetlični med: akacijev, lipov, sadnega drevja, npr. divja češnja, in grmovnic, ajdov, oljne ogrščice, gorčični, žajbljev, detelje, ...

Med maninega izvora: gozdni(mešani), sortni gozdni med: smrekov, hojin, ...

Med oziroma strd se ne pregreva, hrani se v temnem, hladnem prostoru, da ni izpostavljen svetlobi, soncu, svetilkam ter v dobro zaprti embalaži, da ne prihaja do oksidacije.

Najbolje je, če med uživamo s tekočino, odrasla oseba okrog 100

gramov na dan oz. 1-2 g na kg telesne teže (žlica 20-30 g) v treh obrokih.

Bolniki in športniki lahko zaužijejo dnevno tudi do 3 g/kg telesne teže - do 200 g na dan, vendar razporejeno na več (3-4) manjših obrokov.

Za boljšo predstavbo dajem približen podatek o teži medu. Zvrhana jušna žlica medu je 30 g, mala žlica za belo kavo je 15 g, mala žlička za črno kavo zvrhana je 7,5 g.

Pogosta dilema je, ali diabetiki lahko uživajo med. Odgovor je kostanjev med, količine okrog 1 g na kg telesne teže, upošteva manjše porabe drugih ogljikovih hidratov in upoštevanje navodil zdravnikov in apiterapevtov. Zakaj? Ker med vsebuje celo paleto koristnih sestavin tudi za diabetike, kot so encimi, hormoni minerali itd.

2. Cvetni prah osmukanec

Ločimo: osmukanec in izkopanec. izkopanec uživamo 1/3 od količin osmukanca zaradi bogatejše fermentirane vsebine.

Pri zdravljenju osmukanec jemljemo od 30 do 40 g na dan, in sicer 3-4-krat dnevno pred jedjo. (1 jušna žlica je 10 g)

Če ga težje prenašamo na tešče, priporočam uživanje z medenimi napitki (med in voda v razmerju 1:10), jogurtom, sadnimi sokovi, mlekom, mlačnimi ali hladnimi čaji. Posušenega ne pozabite namočiti za 12 ur. Svežega raztopite v tekočini 1-2 uri pred uživanjem, razen pri driskah.

3. Matični mleček

Pri uživanju nepredelanega naravnega matičnega mlečka je najbolj priporočljivo jemanje presnega, in sicer 1 do 7 g na dan. (na 10 kg telesne teže 1 g maksimalno).

Običajno se vzame 2-3-krat na dan po 1 g s PET, leseno, porcelanasto ali stekleno žličko, nikakor s kovinsko.

Matični mleček svež, nepredelan vsebuje okrog 30% suhe snovi in 70% vode, zato zahteva hranjenje v hladilniku pod 4 °C.

Približna teža:

1 najmanjša plastična žlička za črno kavo, rezana vsebuje približno 1 g, ali za boljšo predstavbo, v velikosti koruznega zrna.

4. Propolis - splošna navodila:

Doza pri otrocih: - 3-5 let 1/3 doze odrasle osebe, 5-8 let 1/2 in 8-12 let 2/3. Propolis jemljemo progresivno 3-4 dni, nato polno dozo. Opazujemo bolnika. Pri težavah prekinemo.

Terapijo prekinemo, če po 2-3 tednih ni izboljšanja. Izberemo drug način. Izjema so kronične bolezni.

Normalna doza tinkture je trikrat na dan po 5-30 kapljic (12 % suhe snovi – doza odvisna od gostote) torej do 90 kapljic na dan (odvisno od koncentracije suhe snovi v tinkturi, od obolenja in teže uporabnika. Raztopino propolisa jemljemo običajno v kozarcu mlačne vode z medom ali soka ali mleka (za želodec) eno uro pred obrokom.

Jemljemo ga na žličko kristaliziranega medu ob obolenjih v ustni votlini in žrelu.

Ob propolisu priporočam tudi uživanje kislega mleka ali podobnih fermentiranih mlečnih izdelkov.

Notranja lokalna uporaba – prah ali koščki maksimalno 1 g propolisa dnevno v 3 delih. Vsestranska uporaba pa je tudi v različnih oblikah in načinih:

a - tinktura, ekstrakt, emulzija,

b - inhalacije,

c - kapsule s propolis prahom za njuhanje – prah – za nosno in čelno votlino,

d - grgranje,

e - kapsule, ki jih pogoltnemo,

f - svečke v anus pri hemeroidih,

h - granulati – po 1 g 3 krat dnevno z 10 deli cvetnega prahu, z nekaj vode, z medom, s sladkanim mlekom dobro premešamo s slino in pogoltnemo.

1. dan en obrok, 2. dan 2 in 3. dan polno dozo treh obrokov za prebavni trakt, ledvice, sečevod, mehur, jetra, vranico, trebušno slinavko ...

i - žvečilna masa - 3 x dnevno 1 g pol ure po obroku, dolgo žvečiti

/stomatologija, nosna votlina, bronhiji, pljuča/.

Po izboljšanju dozo zmanjšujemo. Po 8 -14 dneh prekinemo, pri kroničnih obolenjih po tridesetih dneh.

Tudi za propolis priporočamo, da so po ciklikih zdravljenja oz. preventivnega uživanja upošteva nujne dvotedenske prekinitve, in da se opravijo dvakrat na leto 3-tedenske »kure« s propolisom.

Zunanja lokalna uporaba

- nanašamo neposredno na mesto: kapljice, sprej;
- namočimo tampon ali gazo, s čopičem, tamponom, vatiranimi palčkami, obližem;
- propolis granule ali koščke ali prah med prsti zmečamo in gnetemo ter oblikujemo v zelene oblike

in položimo na določeno mesto - bradavice, žulji, otiski, kurje oči, nato z obliži zapremo;

- aromaterapija s Propolerom ali >Propo Steamom.

Oblike propolisovih tekočin

- alkoholna tinktura, sprej ali kapljice (180 kapljic je 10 ml);
- oljna raztopina propolisa (macerat propolisa);
- vodna raztopina propolisa;
- ekstrakt propolisa – zgoščena tinktura propolisa na 30% - 50% suhe snovi;
- emulzija propolisa – zmes dveh tekočin: oljna raztopina in voda.

Apilarnil - humovit

Doze so podobne kot za matični mleček. Upoštevati je potrebno druge dodatke (med, cvetni prah).

Apilarmed (1 g apilarnila, 9 g medu)

Čebelji strup

Piki čebel: začne se z mikropikom, drugič se postopek ponovi zaradi testiranja in morebitnega rizika alergije.

Nato vsak drugi dan rastoče 1, 2, 4, 6, 8 10 pikov na ustrezna mesta.

Mazilo s čebeljim strupom: segreti opran in del tkiva, rahlo namažemo. Pazi oči!

Pri vseh čebeljih pridelkih in pripravkih se posvetujte z apiterapevtom, ki vam bo svetoval o:

- indikacijah vsakega čebeljega pridelka, omejitvah in kontraindikacijah;
- pravilnem načinu uporabe;
- doziranju za posamezne tegobe;
- času uporabe oz. terapije.

Več informacij najdete v knjigah: APITERAPIJA, APITERAPIJSKI NASVETI, PRIDELAVA PROPOLISA, PREDELAVA PROPOLISA UPORABA PROPOLIS.

Čebela

Čez obzorje zora se razlega
in v nebo se dviga novi dan.
V panju iz spanja prebuja se družina,
delovne čebele prihajajo na plan.

Elana polna čebelja je družina,
pridne delavke na delo hitijo,
vabi jih livad jutranja svežina,
vabijo cvetovi, ki omamno dišijo.

Brenčanje kril se v melodije zliva,
s cveta na cvet preletava čebelji roj,
z drobnimi nogami cvetove nežno boža,
z jezičkom okuša njih opojni napoj.

Elikvir življenja cvetovi medijo,
čebele iščejo, nabirajo ga ves mili dan,
z bremeni obložene domov hitijo,
s pelodom pridno polnijo domači panj.

Letijo delavke s tovorom obložene,
utrujena krilca brenčijo svojo melodijo,
za njimi so dolge poti po livadi preletene
in delavke pred mrakom vesele domov letijo.

Avemarija milo iz zvonika se razlega,
čebelja družina zbira se v svojem panju,
za med zopet zbrana bogata je zaloga
in čebele počivajo v sladkem spanju.

Martin Kramar

Paša na cvetu. Foto M. Kramar

Vsebina

Besede urednika	3
Alojz Lipnik: Ob naši prvi desetletnici	4
Boštjan Noč: Pomen čebel za človeka in v naravi	5
Marko Soršak: 10- obletnica Čebelarskega društva Slivnica	6
Vladimir Vogrinec: Pozdrav ob jubileju	8
Anton Tomec : Članicam in članom Čebelarskega društva Slivnica pri Mariboru ob 10. obletnici delovanja društva.....	9
Vlado Pušnik: 10 let ČD Slivnica.....	10
Janez Žan Ilek: Pobratenemu društvu ob prvi desetletnici	11
Alojz Lipnik: Čebelarsko društvo Slivnica od ustanovitve do danes	12
Martin Kramar: Ob prvi desetletnici obstoja in delovanja	17
Martin Kramar: Člani društva	35
Seznam članov ČD Slivnica v letu 2022	55
Anton Obreht: Izobraževanje in usposabljanje čebelark in čebelarjev našega društva.....	57
Martin Kramar, Jože Žuraj: Gospodar čebel v našem društvu	60
Ivan Bračko: Čebelje paše na področju čebelarskega društva Slivnica in v širši okolici.....	64
Herman Jakolič: Kataster čebelje paše in pašni red	74
Bogdan Čobal: Čebele – vir umetniških inspiracij	76
Vida Lešnik: Zdravstveno varstvo čebeljih družin	79
Sebastjan Kapel: Čebelarjenje v današnjih naravnih pogojih.....	84
Norbert Jedlovčnik: 10 najpogostejših napak pri zatiranju varoje*	88
Sebastjan Kapel: Čebelji pridelki	92
Vlado Pušnik: Apiterapija	98
Čebela.....	102